

ZLATI KAMEN

Posebna priložnostna izdaja / Leto 2021

Deseti Zlati kamen

10 let projekta:
Vse o Zlatem kamnu

IZ UDOBJA VAŠEGA NASLONJAČA

ONLINE IZVEDBA

POSTANITE NADZORNIK!

17., 24. in 31. marec 2021

→ www.postaninadzornik.si

Za pridobitev
potrdila je
potrebna
udeležba na
vseh srečanjih,
izpita ni!

PLANETGV
Izobraževalni poslovni dogodki

ZLATI KAMEN

Za razvoj slovenskih občin

4 Uvod

Zlati kamen 2021

- 6 Zlati kamen za prazen prostor
- 8 Zahodna Slovenija: Nova Gorica
- 10 Zahodna Slovenija: Tržič
- 11 Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Grosuplje
- 13 Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Logatec
- 14 Od Koroške do Posavja: Luče
- 15 Od Koroške do Posavja: Ravne na Koroškem
- 16 Vzhodna Slovenija: Benedikt
- 17 Vzhodna Slovenija: Sveta Ana
- 18 Zeleno, digitalno in odporno
- 22 Dr. Klemen Miklavič, župan Mestne občine Nova Gorica: Na cilj bomo prišli hitreje, če si podamo roko
- 24 Občina zdravja 2021: Žiri
- 25 Janez Žakelj, župan občine Žiri: Občina, za katero velja, da je v njej lepo živeti

10 let Zlatega kamna

- 26 10 let Zlatega kamna
- 28 Kako poteka izbor nagrade Zlati kamen?
- 29 ISSO: Kontrolna plošča za pilote občin
- 32 Zlati kamen v orehovi lupini
- 34 Kratek slikovni sprehod čez devet podelitev in deset konferenc Zlati kamen

36 Dr. Peter Verlič, župan občine Grosuplje: Gostoljubna, gospodarna in globalna občina

38 Maurici Humar, župan občine Miren - Kostanjevica: Recept za uspeh občine je v povezovanju

41 Nove tehnologije prinašajo pametne rešitve za mesta, občine in skupnosti

Zlati intervju

- 44 Tadej Beočanin, župan občine Ajdovščina
- 45 Milan Repič, župan občine Benedikt
- 46 Bojan Čebela, župan občine Borovnica
- 47 Franc Čebulj, župan občine Cerklje na Gorenjskem
- 48 Peter Torkar, občina Gorje
- 49 Marko Funkl, župan občine Hrastnik
- 50 Saša Likavec Svetelšek, občina Hrpelje-Kozina
- 51 Tomaž Vencelj, občina Idrija
- 52 Emil Rojc, župan občine Ilirska Bistrica
- 53 Blaž Račič, župan občine Jesenice
- 54 Dr. Vladimir Prebilič, župan občine Kočevje
- 55 Mag. Erik Modic, župan občine Komen
- 56 Milenca Krajnc, občina Kozje
- 57 Matjaž Rakovec, mestna občina Kranj

58 Egon Repnik, občina Miklavž na Dravskem polju

59 Gregor Macedoni, mestna občina Novo mesto

60 Peter Misja, župan občine Podčetrtek

61 Igor Marentič, župan občine Postojna

62 Ciril Globočnik, župan občine Radovljica

63 Ana Rebernik, županja občine Rečica ob Savinji

64 Urška Repolusk, občina Ruše

65 Polona Kambič, županja občine Semič

66 Mag. Marka Diacija, župan občine Šentjur

67 Ivan Jordan, občina Škofljica

68 Franc Sušnik, župan občine Vransko

68 Anton Butolen, župan občine Žetale

Zlati kamen je publikacija, priložnostno izdana ob konferenci Zlati kamen 2021. Publikacija je brezplačna. Odgovorni urednik: Robert Mulej Urednik fotografije: Miško Kranjec Planet GV d.o.o., Likozaarjeva ulica 3, 1000 Ljubljana Založnik: SBR d.o.o., Šarhova 8, 1000 Ljubljana Zlati kamen je blagovna znamka v lasti podjetja SBR d.o.o. in Planeta GV d.o.o. www.zlati.kamen.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
IN EVROPSKE UNIJE

VENI
TIKO

REPUBLIKA
SLUŽBA VLADE
IN EVROPSKE

Spoštovani organizatorji, udeleženci, finalisti, nagrajenci, hvala za povabilo in priložnost, da z vami delim nekaj misli.

Vsaka obletnica pomeni določen mejnik, ko se ozremo na prehojeno pot in pogledamo naprej.

Okrogle obletnice pa so še pomembnejši mejniki. Deseta obletnica Zlatega kamna predstavlja mejnik med dobrimi zgodbami, ki so bile že napisane, in zgodbami, ki jih je treba še napisati v prihodnje.

Veliko jih je. Dobrih zgodb, ki so za nami, še več tistih, ki prihajajo. Priznanje Zlati kamen je na eni strani priznanje in zahvala opravljenemu delu, na drugi strani pa spodbuda za naprej. Sili nas k temu, da si prizadevamo za več in bolje.

To govorim iz lastnih izkušenj, saj je bila občina Postojna, v kateri živim in v kateri sem vrsto let nepoklicno opravljal funkcijo podžupana, med prvimi prejemnicami priznanja Zlati kamen v letu 2013.

Tudi na državni ravni letos obeležujemo neke vrste mejnik. Ne le zato, ker je za nami dvakrat okrogla 2020, temveč zato, ker se letos srečujejo dva večletna finančna okvira: sedemletni program 2014–2020 prehaja v zaključno fazo in bo zaključen do 31. 12. 2023 in začenja se naslednja finančna perspektiva 2021–2027.

Tri leta se bosta prepletali. Zaradi razmer, ki so posledica korona krize, pa bo imela Slovenija na voljo tudi tretji finančni mehanizem, sredstva sklada za okrevanje, in sicer 1,6 milijarde nepovratnih sredstev in 3,6 milijarde posojil.

Voditelji držav članic so 21. 7. lani po večdnevni pogajanjih glede vseh teh vprašanj dosegli zgodovinski dogovor. Ta prinaša obsežna dodatna sredstva za Slovenijo, ki bodo olajšala okrevanje po krizi COVID in spodbudila naložbe v zeleni in digitalni prehod.

Izkupiček tokratnih pogajanj je najboljši do zdaj.

S svojimi predlogi, ki smo jih naslavljali na Evropski svet, nam je v zadnjem hipu uspelo tudi ublažiti drastičen padec sredstev za Zahodno kohezijsko regijo iz predloga 2018.

Ta zdaj prejema 350 milijonov evrov dodatnih sredstev, tako da skupaj z nacionalnim prispevkom ohranja približno enak položaj kot v finančni perspektivi 2014–2020, Vzhodna kohezijska regija pa ga izboljšuje.

Programiranje intenzivno poteka.

Vključeni so predstavniki iz obeh kohezijskih regij, poteka tudi dialog s številnimi deležniki, zaradi razmer v virtualni obliki. V preteklih treh mesecih so bila izmenjana mnenja z vsemi sveti in razvojnimi sveti vseh 12. regij na NUTS 3 ravni in obema regijama na NUTS 2 ravni, s predstavniki ESS, nevladniki, podjetniki, ostalimi zainteresiranimi. Sodelovalo je več kot 2.000 deležnikov.

Zaključuje se priprava Načrta za okrevanje in odpornost (NOO), glede katerega naj bi uredbo, ki bo omogočila formalno vložitev v

postopek na Evropsko komisijo, Evropski parlament sprejel do konca tega meseca. Po tistem bo mogoče načrte vložiti v formalni postopek.

Žal dobremu političnemu dogovoru julija 2020 ni sledil birokratski postopek na evropski ravni. Smernice za pripravo NOO so bile objavljene šele 17. 9. lani, ves čas se dopolnjujejo, nazadnje 22. januarja letos. Postavljajo se nesmiselne formalistične zahteve, ki z učinkovitostjo izvajanja nimajo nobene zveze, kar vse oddaljuje sprejem načrtov, ki naj bi bili osnova za podporo izhodu iz krize. Kakor koli že, načrti naj bi bili, kljub vsem formalnim zapletom, potrjeni do konca junija letos.

Slovenija naj bi prejela tudi 330 milijonov evrov, kot dodatek obstoječi finančni perspektivi. Tudi tukaj se s potrditvijo administrativno zapleta, čeprav je bila uredba sprejeta konec lanskega leta. Vlada je zato 23. decembra lani našo službo zadolžila, da začnemo z izdajanjem odločitev o podpori projektom že pred formalno potrditvijo s strani Evropske komisije. Ta sredstva namenjamo štirim področjem: gospodarstvu, zdravstvu, domski oskrbi in izobraževanju. Kot primer naj navedem, da bo največja investicija, ki bo izvedena iz teh sredstev celovita prenova matične stavbe UKC Ljubljana, čemur namenjamo 50 milijonov evrov sredstev.

Letošnje leto in prihodnja bodo zelo zahtevna. Ne le zaradi odprave posledic krize, tudi zato, ker bomo morali pospešiti dejavnosti na vseh področjih, če želimo gospodarno počrpati razpoložljiva sredstva.

Lani je Slovenija počrpala nekaj manj kot 500 milijonov evrov evropskih sredstev, na letni ravni največ v okviru te finančne perspektive do zdaj. Letos je v proračunu predvideno črpanje skoraj 1 milijarde evrov sredstev.

Čaka nas torej odgovorno delo. Kajti ko govorimo o evropskih sredstvih, velikokrat poenostavljamo, ko pravimo, da so to nepovratna sredstva.

Čeprav nepovratna, prihajajo od ljudi. Preko davkov in na ostale način. Iz tega razloga je treba ta sredstva ljudem tudi vrniti, na različne načine in na različna področja.

Pri tem moramo gledati od evra proti milijonom in milijardam in ne obratno.

Tega se sam in tudi moji sodelavci dobro zavedamo. Počasi se to zavedanje širi tudi na druga področja. Preveč je bilo v preteklosti razpisov in dodeljevanj sredstev, od katerih ni bilo nobene dodane vrednosti.

Poleg tega zavedanja je potrebno tudi čim širše sodelovanje. Samo skupaj in upoštevaje realne potrebe, lahko dosežemo razvojni preboj.

Slovenija je res majhna država. Po obsegu površine in prebivalstvu. Pa vendar smo veliki. Na vseh področjih. V svetovnem merilu smo pri športnih dosežkih, inovativnosti in na številnih drugih področjih v vrhu.

Ob zaključku čestitke vsem finalistom, ki s svojimi aktivnostmi kažejo smer tudi drugim in vsem nagrajencem.

Potrebujemo dobre zgodbe in potrebujemo dobre zglede.

Zvonko Černač,
minister brez resorja, pristojen za razvoj
in EU kohezijsko politiko

Trg Evropa povezuje Novo Gorico in Gorico

ZLATI KAMEN ZA PRAZEN PROSTOR

Kjer stoji Nova Gorica, je bil pred dobrimi sedemdesetimi leti prazen prostor – vsaj če odmislimo goriško avstroogrsko železniško postajo, ki je ostala na naši strani meje. Zdaj na tem prostoru stoji živahno mesto, ki uspešno igra vlogo regionalnega središča. Manjši prazen prostor je ostal na drugi strani stare postaje, na meji med Slovenijo in Italijo. Reče se mu Trg Evrope. Na ta prazen prostor se v časih, kadar človeštva ne uspe ustaviti kakšen prav majhen virus, vozijo celi avtobusi obiskovalcev: iz zahodnega Balkana, iz cele Italije in drugih delov Evrope in celo z drugih celin. Gledajo prazen prostor. Odsotnost meje. Za marsikaterega obiskovalca ima ta prazen prostor močno vsebino. Je prostor upanja. Je simbol povezovanja in sodelovanja. Tega, kar je bistvo evropske ideje.

Mesta Nova Gorica, Gorica in Šempeter-Vrtojba se projektno in neformalno povezujejo že dlje časa. Pred nekaj leti je to sodelovanje dobilo nov zagon z oblikovanjem prvega evropskega združenja za teritorialno sodelovanje pri nas. V kratkem času je to združenje oblikovalo močne vsebine in je naredilo nekaj pionirskih korakov za celotno Evropsko unijo. Projekt Salute-Zdravstvo ponuja občanom najboljše zdravstvene prakse iz obeh strani meje ne glede na to v kateri državi živijo. Nova brv čez Sočo v Solkanu povezuje kolesarski omrežji dveh držav in je del projekta, ki vključuje tudi čezmejni park. Projekt je prvi primer v Evropi, ko je teritorialno združenje edini upravičenec. Združenje je pripravilo tudi kandidaturo obeh Goric za Evropsko prestolnico kulture. Še en pionirski korak. Ni naključje, da je skupna kandidatura prepričala žirijo prav za 2025, jubilejno 40. leto evropskih prestolnic kulture.

Nova Gorica z vsem tem postaja ne le slovenski, ampak vseevropski vzorčni primer

za sobivanje, soustvarjanje, sodelovanje. To sodelovanje poteka na vseh ravneh, ne le čez mejo. Nova Gorica močno igra vlogo regionalnega središča in se močno povezuje s sosedji prek projektov. Sodelovanje poteka tudi znotraj občinskih meja. Samo primer: Nova Gorica je med prvimi kraji s participativnim proračunom.

V okviru projekta Zlati kamen ocenjujemo celovito razvojno prodornost kraja – rdeča nit je le najpomembnejši poudarek leta. Tudi tu Nova Gorica prepriča, kar potrjujejo tudi priznanja in nagrade. Samo iz lanskega leta lahko omenimo tri. Eden najboljših evropskih projektov leta za podporo podjetništvu prihaja iz Nove Gorice. Vas Šmihel je dobila čezmejno nagrado za ohranjanje kulturne dediščine. Nova Gorica je zmagovalka evropskega tedna mobilnosti: ima brezplačen javni prevoz, ki sega – kot se za mesto sodelovanja spodobi – v sosednji Šempeter in čez mejo.

Najbolj evropski slovenski kraj ni brez napak. V Novi Gorici ostajajo nekoliko slepi od denarja, ki ga prinaša igralniški turizem – in se lotevajo razvoja podjetniškega okolja nekako brez pravega navdušenja, tiste energije, ki jo začutimo v podjetniško najbolj dinamičnih krajih. A – kot ponavljamo vsako leto – popolnih krajev ni. In to velja tudi za tiste, ki prejmejo Zlati kamen.

Toda seznam dosežkov kraja je dolg – in zdi se, da zadnje obdobje zaznamuje ponovno nek nov polet. A pogledjmo cel razvoj. Najprej prazen prostor. Potem naselje ob železni zavesi z bodečo žico in oboroženimi stražarji. Zdaj živahen kraj z univerzo, prenovljenim središčem, številnimi razvojnimi projekti ter čezmejnimi sodelovanjem, ki ima močan pomen za Slovenijo, Italijo in celo Evropo. Pravzaprav ni tako slabo.

ZAHODNA SLOVENIJA

Nova Gorica

Če je rdeča nit izbora sodelovanje, se Novi Gorici težko izognemo. Verjetno ni kraja v Sloveniji, ki bi tako tesno sodeloval s sosednjo občino onkraj meje kot je to Nova Gorica. Ob tem to mlado mesto skuša igrati vlogo »mehkega« in modernega regionalnega središča kot ključnega vozlišča v decentraliziranem modelu razvoja.

Tako povezovalna vloga v regiji in čezmejno sodelovanje sta bila glavna argumenta že ob uvrstitvi Nove Gorice v finale našega izbora leta 2016. Obe razsežnosti: vloga regionalnega središča in čezmejno sodelovanje – sta od takrat dobili vrsto novih vsebin. To velja zlasti za sodelovanje v okviru Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje EZTS GO, ki povezuje tri mesta: Gorico v Italiji, Novo Gorico in Šempeter-Vrtojbo. Prvo združenje te vrste pri nas (takrat je bilo ravno dobro ustanovljeno) je v teh letih dobilo močne vsebine.

Navzven najbolj vidna je uspešna skupna kandidatura obeh Goric za Evropsko prestolnico kulture leta 2025. »Projekt Salute-Zdravstvo ponuja občanom najboljše zdravstvene prakse iz obeh strani meje ne glede na to v kateri državi živijo« - pomembna dobra praksa. Nova kolesarska brv čez Sočo (december 2020: je tik pred odprtjem) bo povezala kolesarski omrežji dveh držav. Ob tem Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba vzpostavljajo čezmejni sistem za izposajo koles. Kolesarske povezave so del projekta, povezanega z nastajajočim čezmejnimi parkom Soča: projekt vodi EZTS GO v vlogi edinega upravičenca. »Na evropski ravni je to prvič, da se skupna strategija izvaja prek edinega upravičenca.«

Že ob prejšnji kandidaturi smo omenili čezmejni potniški promet, ki povezuje tri mesta v EZTS GO. Omenili smo tudi trg Evropa, ki so ga po letu 2016 dokončno uredili. Trg Evropa je postal iz »nič« turistična atrakcija. Obiskovalci iz cele Italije, iz zahodnega Balkana in celo iz drugih celin prihajajo na trg pred staro železniško postajo, da bi videli »odsotnost meje«. (najmanj smo nad to »odsotnostjo« na trgu Evropa fascinirani prav Slovenci – na trgu je najmanj obiskovalcev prav iz Slovenije). Simbolni pomen trga

Soča pri Solkanu

Sveta Gora nad Novo Gorico

presega okvire sodelovanja med Slovenijo in Italijo in ima vseevropski pomen.

Sodelovanje ni omejeno le na medijsko atraktivne in vséčne »velike« projekte: očitno je, da dobro poteka tudi na vsakdanji, praktični ravni. Primer je usklajeno delovanje na področju zagotavljanja poplavne varnosti.

Ob vseh simbolnih povezovalnih gestah in konkretnih oblikah povezovanja pa mesta še vedno ostajajo nepovezana z železnico, čeprav je na voljo celotna infrastruktura. Mestna občina si sicer prizadeva, da bi bili železniški omrežji obeh držav ponovno povezani tudi prek Nove Gorice in Gorice: na italijanski strani ni ovir, Slovenske železnice so sicer po večletnem aktivnem odporu popustile do te mere, da so zdaj vsaj na »načelni ravni« pripravljene na povezavo.

Mednarodno sodelovanje mestne občine ni omejeno le na sosednjo Gorico. Kot dostikrat opažamo, prinaša kultura odprtosti in sodelovanja veliko spretosti pri projektne povezovanju na mednarodni ravni.

Tudi vlogo regionalnega središča so v mestni občini po letu 2016 še razširili in dopolnili z novimi pobudami in vsebinami. Bogat nabor projektov (ki dostikrat segajo tudi čez državno mejo) poteka v okviru LAS V objemu sonca. LAS sicer združuje Novo Gorico, Brda, Miren – Kostanjevico na Krasu, Šempeter-Vrtojbo in Renče-Vogrsko. MO ima pomembno vlogo tudi v povezovanju in skupni promociji treh sosednjih turističnih destinacij (Brda, Vipavska dolina in Kras)

Nič manj za Novo Gorico ni pomembna tretja smer povezovanja – torej povezovanje navznoter, odprtost za sodelovanje s prebivalci in drugimi deležniki. Nova Gorica je bila med pionirji pri uvajanju participativnega proračuna (2017). Prebivalci so konec leta 2020 soodločali o projektih v vrednosti 500.000 evrov v letih 2021 in 2022. Vrsta projektov meri na ranljive skupine ali socialno podjetništvo. Omenimo projekt za spodbujanje

zaposlovanja in vključevanje migrantov v lokalno okolje.

Ob tem mestna občina prejema za svoje razvojne dosežke številne nagrade. Projekt Slepota ni ovira za podjetništvo je uvrščen med pet najboljših evropskih projektov za podporo podjetništvu v letu 2020. Vas Šmihel je dobila čezmejno nagrado na področju ohranjanja kulturne dediščine. Nagrado podeljujejo pod okriljem klubov UNESCO. Nova Gorica je zmagovalka Evropskega tedna mobilnosti 2020. V septembru 2020 so odprli poseben Center za trajnostno mobilnost Nova Gorica.

Še ena simbolna povezovalna poteza: v bivši obmejni stražnici v Solkanu so leta 2020 odprli center za ponovno uporabo. To ni prvi primer, da so v mestni občini domiselno »reciklirali« stavbe, ki so sodile v infrastrukturo železne zavese: v objektu na Pristavi je muzej tihotapstva, carinarnico na Erjavčevi ulici pa so namenili kulturnikom.

Razvojni kazalniki za Novo Gorico imajo solidne vrednosti, ne kažejo pa, da bi v zadnjem času v mestni občini prišlo do nekega izrazitega preboja. Zlasti na področju podjetništva bi se mesto s tako pomembno lego lahko bolj izkoristilo svoje potenciale. Toda opozoriti moramo, da kazalniki delujejo z zamikom. Vsekakor lahko opazimo v Novi Gorici v zadnjih letih neko prebujeno živahnost na zelo različnih področjih. Omenimo nastajanje nove poslovne cone (območje MIP v Kromberku), nov center za zagonska podjetja, prenavo kulturnih spomenikov (grad Rihemberk) in obnovo mestnega središča.

NOVA GORICA	
Število prebivalcev (2020):	31.881
Proračun (v € na prebivalca)	1.527 €
Sestavljeni indeks ISSO	52,17
Uvrstitev (ISSO)	31. mesto
Sprememba uvrstitve (pet let)	-1 mesto

ZAHODNA SLOVENIJA

Tržič

Od časa, ko je bil Tržič prvič med kandidati za nagrado Zlati kamen (2016), so se v tem gorenjskem mestecu zgodili pomembni razvojni premiki. Ena od najpomembnejših komponent tega razvoja je premik v smer pametnega naselja. Značilnost Tržiča je tudi izrazito uravnotežen, celovit razvoj. Nobeno pomembno področje ni zanemarjeno. Letos – razumljivo – nekoliko več poudarka dajejo socialnim, zdravstvenim in humanitarnim vsebinam: omenimo lahko še, da so najemniki občinskih poslovnih prostorov oproščeni najemnine za čas, ko so zaprti zaradi epidemije. Tudi sicer je varnost pomembna sestavina razvoja Tržiča – kraj je že drugo leto zapovrstjo prejel priznanje za najbolj varno občino (Inštitut za korporativne varnostne študije).

Tržič izstopa tudi pri spodbujanju podjetništva: vsaj po obsegu aktivnosti in zanimivih prijemih bi lahko veljal za primer dobre prakse. Leta 2017 so v Tržiču oblikovali akcijski načrt za spodbujanje podjetništva. Za spodbujanje so postavili posebno spletno stran pripravljajo vrsto dogodkov (podjetniški večeri in zajtrki, start-up vikend...), izdelali so katalog priložnosti za investicije in priredili vrsto izobraževalnih aktivnosti (Tržiški kreativni center v okviru Ljudske univerze). V te aktivnosti je vključena tudi osnovna šola. Kot manjšo dobro prakso omenimo še občinski izbor najboljše poslovne ideje leta. Žal ta bogati nabor aktivnosti do zdaj še ni pripeljal do pravih merljivih učinkov, torej do boljših vrednosti ključnih kazalnikov na področju podjetniške dinamike.

V zadnjem času je v ospredju razvoj pametne skupnosti. Prvi korak je bil ta, da so različne aktivnosti povezali (e-občina, odprti podatki, informacije o električnih polnilnicah in wifi točkah) na eni spletni strani. Letos so to deklarativno in promocijsko gesto nadgradili s prvimi konkretnimi koraki. Tržič igra

pri nas pionirsko vlogo, ko gre za pametna parkirišča. Ob senzorski tehnologiji na parkiriščih je videonadzor zasnovan v skladu z načeli varovanja osebnih podatkov. Pred tem bi lahko kot pripravljalni korak omenili razvoj pametne razsvetljave, ki je varčna in svetlobno manj obremenjujoča za okolje.

Poleg razvoja pametne infrastrukture pa v Tržiču veliko pozornosti namenjajo tudi mehki plati in občane sistematično seznanjajo s sodobno tehnologijo. S tem začenjajo že v osnovni šoli z vrsto programov za razvoj digitalnih kompetenc. Projekt Knjižnice Toneta Pretnarja DIGITALNO=REALNO=NORMALNO vključuje vrsto izobraževanj za prebivalce med letom (uporaba naprav in aplikacij), vrhunec pa je celodnevni dogodek v oktobru. Tu partnerji – tehnološka podjetja – na atraktiven način predstavljajo sodobno tehnologijo (na primer robote, simulatorje in podobno) različnim ciljnim skupinam, od podjetnikov do šolarjev. Združenje splošnih knjižnic je projekt izbralo za najboljši knjižnični projekt leta 2019.

Tržič je nadpovprečno odprt za sodelovanje. Gorenjska je na splošno projektno zelo dobro povezana: v tem okviru je Tržič med bolj aktivnimi kraji. Občina tudi mimo formalnih projektov dobro sodeluje s sosedi: s Kranjem na primer dobro sodeluje na področju požarne varnosti. Z Bledom in Radovljico jo povezuje HopOn HopOff brezplačni turistični avtobus. Tržič je vključen tudi v regijski projekt za brezplačno izposojlo koles Gorenjska Bike (ob Tržiču še Kranj, Bled, Naklo, Jesenice in Radovljica).

Še dve posebnosti, kjer Tržič izstopa. Prvo je zelo bogato in tradicionalno sodelovanje s pobratanim francoskim mestecem Saint Marie aux Mines. To sodelovanje lahko velja za zgledno. Drugo področje je dobro sodelovanje med občino in podjetniki. Prvi primer tega dobrega sožitja je že knjižnični projekt za tehnološko osveščanje. Drugi primer je obnova degradiranega industrijskega območja nekdanje Bombažne predilnice in tkalnice Tržič (BPT). Pred nekaj leti je občina vstopila v solastništvo območja. V sodelovanju z ostalimi lastniki (in tudi Zavodom za varstvo kulturne dediščine) območje postopoma urejajo. Leta 2020 so odprli mestni park, postavili so kolesarski park in obnovili leseni gasilski stolp. Stare stavbe na območju postopno dobivajo novo vsebino: v Tržiču so posebej ponosni, »da so med redkimi občinami, kjer trgovski centri niso na kmetijski površini«.

Ko gre za merljive kazalnike, je Tržič največkrat uvrščen blizu povprečja. Toda ob tem se razvojni položaj občine vseeno znatno izboljšuje: Tržič je glede na sestavljeni indeks ISSO v petih letih pridobil kar 43 mest.

TRŽIČ	
Število prebivalcev (2020):	15.003
Proračun (v € na prebivalca)	1.090 €
Sestavljeni indeks ISSO	46,92
Uvrstitev (ISSO)	90. mesto
Sprememba uvrstitve (pet let)	+43 mest

Parkirna hiša P+R v Grosupljem: ena večjih investicij v zadnje obdobju

OSREDNJA IN JUGOVZHODNA SLOVENIJA

Grosuplje

Grosuplje sodi med občine, ki so globalno vpetost in odprtost za sodelovanje postavile v središče svoje strategije. To ni le deklarativna usmeritev: Grosuplje je med občinami, ki se znajo s sosedi povezovati na inovativen način, kraj pa ima za svojo velikost tudi zelo pestre mednarodne stike. Ob tem je občina izrazito razvojno usmerjena, pri tem pa skrbijo za celovit in uravnotežen razvoj, ki je vse bolj trajnostno obarvan.

Pred nekaj leti se je Grosuplje povežalo z Ivančno Gorico in Trebnjem ter oblikovalo skupni razvojni center. Glavna naloga centra je bila izdelava projektov in pridobivanje razvojnih sredstev. Na začetku leta 2020 je center prenehal z delovanjem, zamenjala pa ga je skupna občinska uprava 5G.

Skupna občinska uprava (SOU) petih občin (poleg Grosuplja so vključene še občine Ig, Ivančna Gorica, Škofljica in Videm-Dobropolje) je v tem trenutku verjetno najbolj sistematično zasnovana SOU pri nas. Izkoristili so novo zakonodajo na področju SOU in delovanje močno razširili z novimi funkcijami, ta širitev delovanja pa je omogočila, da delovanje maksimalno financira država. Poleg administrativno-tehničnih funkcij ima SOU 5G tako tudi razvojne in projektne naloge. V prvem letu so tako že organizirali prve posvete petih občin na

razvojno pomembne teme, na primer o pametnih skupnostih. Prezgodaj je še, da bi ocenjevali učinkovitost nove SOU, a 5G ima vse možnosti, da se razvije v primer dobre prakse.

Grosuplje aktivno sodeluje v Svetu Ljubljanske urbane regije: deklarirani cilj LUR je postati najbolj zelena urbana regija v Evropi. Grosupeljski župan Peter Verlič je v tem svetu predsednik komisije za razvoj trajnostne mobilnosti.

Kot smo zapisali že pri uvrstitvi občine Grosuplje v finale leta 2017, gre za prvo in edino občino v Sloveniji, ki v razvojni viziji izrazito izpostavlja globalnost. To usmeritev kažejo številni formalni in neformalni stiki občine na mednarodni ravni in vključitev kraja v mednarodne organizacije (ALDA, IRE). Grosuplje se intenzivno vključuje v mednarodne projekte tudi kot vodilni partner. V

okviru programa U-Lead with Europe Grosuplje sodeluje z ukrajinskim mestom Obukhiv.

V zadnjem obdobju so se v Grosupljem ambiciozno lotili razvojnih projektov: v dveh letih naj bi skupna vrednost infrastrukturnih projektov dosegla 30 milijonov evrov. Med te projekte sodita zadrževalnik Veliki potok je (ključnega pomena za poplavno varnost kraja) in parkirna hiša P+R (parkiranje za uporabnike javnega prevoza stane 15 evrov na

Skupna občinska uprava (SOU) petih občin 5G je v tem trenutku verjetno najbolj sistematično zasnovana SOU pri nas.

mesec – več: Grosupeljski odmevi). Obnovili in nadgradili bodo železniško postajo. Prenovili in na novo oživili so mestno tržnico. Uredili so središče kraja, dobili pa so tudi mestni park. Ena od večjih načrtovanih investicij je še gradnja novega kulturnega centra (9 milijonov evrov). Grosuplje je med 25 občinami ljubljanske urbane regije, ki sodelujejo pri kandidaturi za Evropsko prestolnico kulture leta 2025. Gradnja novega centra je povezana s to kandidaturo.

V krajinskem parku Radensko polje so postavili Naravovarstveni center z izobraževalnimi vsebinami: ta center so lahko financirali z evropskimi sredstvi na račun projekta Vezi narave. Grosuplje je bilo vodilni partner v tem projektu, v katerega so vključene še Rogaška Slatina, Zavod RS za varstvo narave ter nekaj hrvaških občin in ustanov.

Če pogledamo dejavnosti občine, težko najdemo področje, ki bi bilo zanemarjeno: gre za enega od krajev z bolj celovitim in uravnoteženim razvojnim pristopom pri nas. Že ob prejšnji kandidaturi smo podčrtali, da sodi Grosuplje med bolj aktivne kraje pri spodbujanju prehoda na bolj trajnostne oblike mobilnosti. Občina je sodelovala v evropskem projektu za pripravo lokalnih strategij za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov (Local4Green). Vrsta projektov meri na ohranjanje ekosistemov, kot so potoki ali močvir-

ja. V letu 2020 so oblikovali vrsto socialno obarvanih programov. Občina je »prijazna do mladih«: v kraju so pripravili novo strategijo mladih, leta 2018 pa so spremenili sistem štipendiranja – zelo smiselna poteza glede na starostno strukturo v kraju. Grosuplje se vključuje tudi v mednarodne aktivnosti, ki spodbujajo vključevanje mladih v razvoj.

GROSUPLJE

Število prebivalcev (2020):	21.406
Proračun (v € na prebivalca)	922 €
Sestavljeni indeks ISSO	51,81
Uvrstitev (ISSO)	36. mesto
Sprememba uvrstitve (pet let)	-1 mesto

Cerkev Marijinega rojstva v kraju Šmarje – Sap je najstarejša župnijska cerkev v občini

OSREDNJA IN JUGOVZHODNA SLOVENIJA

Logatec

Zakaj Logatec? Zaradi hitrih sprememb v občini v kratkem času. Številni projekti v zadnjem obdobju imajo izrazito socialno, povezovalno ali okoljsko noto. Ob tem se občina dinamično razvija, kar razkrivajo premiki pri kazalnikih ISSO. S tem občina nazorno dokazuje, da se dinamični razvoj in vsebine, kot je ohranjanje naravne dediščine, ne izključujejo.

V občini sistematično skrbijo za boljšo socialno kohezijo. Logatec je prostovoljstvu prijazno mesto 2020. Posamezni projekti so namenjeni posebej za vključevanje ranljivih skupin. V občini zbirajo informacije (zlasti o zadovoljstvu občanov) tudi z anketiranjem. Konec leta 2020 so uvedli participativni proračun: občani imajo za »svoje« projekte na voljo 50.000 evrov v letu 2021. Znesek je bolj kot ne simboličen (0,3 odstotka proračuna, oziroma 0,6 odstotka vrednosti investicij v letu 2020), a to velja tudi za večino drugih primerov uvajanja participativnega proračuna pri nas (izjema je le bogati Ankaran). Omenimo še eno drobno gesto: občina daje denar tudi za spodbude za nadarjene dijake in študente ter jim sofinancira udeležbo na tekmovanjih in dodatnih usposabljanjih v Sloveniji in tujini. Omenimo še, da je Logatec s svojim odnosom do beguncev veljal za primer dobre prakse znotraj Slovenije v času begunske krize (kar je bil argument že ob prejšnji uvrstitvi v finale). Občina sicer nima strateškega dokumenta. Kot lahko preberemo na spletni strani občine, pa se »župan Berto Menard na eni strani zavzema za skladen in pravičen razvoj celotne občine, na drugi

strani pa želi temu razvoju dodati tudi drugačno – socialno noto«.

Drugi pomembni razvojni poudarek je skrb za ohranjanje naravne dediščine, oziroma za ohranjanje dediščine nasploh. Aktivnosti so povezane zlasti s Planinskim poljem in z naravnim rezervatom Jezerc, ki je namenjen ohranjanju malih barij. Ta varovana območja želijo v občini (v navezavi s Cerknim in Idrijo – LAS s CILjem) uporabljati za učne in turistične namene.

V Logatcu je bila v zadnjih 12 letih obnovljena večina kulturne dediščine.

V Logatcu je bila »v zadnjih 12 letih obnovljena večina kulturne dediščine«. Občina se je vključila v projekt Pot miru, zaključena pa je tudi obnova logaškega gradu. Grad je obnovil zasebni lastnik. Tudi pri ohranjanju obrti Logatec sodeluje z Idrijo in Cerknim (projekt Roko-delci): zanimivo je, da je predstavniki občine po novem vključen v Odbor

za označbo porekla idrijske čipke.

Ko gre za sodelovanje, v občini zagotovo najbolj izstopa sodelovanje »navznoter«: torej med občino in občani, podjetji, društvi in podobno. Ko gre za medobčinsko sodelovanje, je zanimivo, da Logatec projektno največ sodeluje z občinama iz goriške regije (Idrija in Cerkno) in ne toliko s sosednjo Vrhniko, ki kot Logatec sodi v osrednjeslovensko regijo. Za to je zaslužna precej aktivna LAS s CILjem. O sistematičnem mednarodnem sodelovanju bi težko govorili, a obenem lahko zaznamo vsaj nekaj znakov vzdušja odprtosti: župan poudarja, da v občini živijo pripadniki 45 narodnosti, občinska spletna stran prinaša osnovne informacije v sedmih (!) jezikih, ne nazadnje: v Logatcu so brez pomsleka sprejeli begunce.

LOGATEC	
Število prebivalcev (2020):	14.514
Proračun (v € na prebivalca)	1.305 €
Sestavljeni indeks ISSO	53,82
Uvrstitev (ISSO)	17. mesto
Sprememba uvrstitve (pet let)	+35 mest

OD KOROŠKE DO POSAVJA

Luče

Luče so postale prva energetska (vsaj občasno) samooskrbna skupnost v Sloveniji. S tem Luče dosledno sledijo usmeritvi v smeri trajnostnega, zelenega turizma. Kot druga občina v Sloveniji so se Luče vključile v omrežje gornjskih vasi, ki so zavezane k ohranjanju naravne in kulturne dediščine in usmerjene v butični turizem. So primer manjše občine, ki zna svoje omejene danosti preobrniti v razvojne priložnosti in se razvija celovito in kakovostno.

Gornjska vas Luče

Luče so postale prva energetska samooskrbna skupnost v Sloveniji prek projekta, ki zamenjuje klasično centralizirano energetska omrežje s fleksibilnim in decentraliziranim sistemom. To omogočajo tehnologije pametnih omrežij. V okviru projekta so v Lučah namestili za 102 KWh sončnih elektrarn na devetih objektih. Te elektrarne so dopolnili s sistemom za shranjevanje energije, zlasti pa s sistemom za merjenje, analizo, upravljanje in optimizacijo delovanja. S pomočjo teh sistemov (in prenove elementov energetske infrastrukture) so dosegli petkrat višjo (!) proizvodnjo iz sončnih elektrarn, kot jo je sprva omogočalo omrežje.

Projekt so v prvi vrsti razvili zato, da bi izboljšali stabilnost energetskega sistema. Zaradi razgibanega terena v Lučah izpadi na področju oskrbe z elektriko niso bili nič neobičajnega. Nov sistem ni prinesel le stabilnosti pri delovanju omrežja: v določenih obdobjih so Luče po novem povsem samooskrbne, po besedah župana pa je projekt pripomogel tudi k (še) boljšim medsosodskim odnosom. Projekt v Lučah je sicer vključen v evropski program Compile (Obzorje2020), kjer sodeluje 12 evropskih partnerjev, Indija in Kitajska, Luče pa so ena od petih pilotnih

lokacij projekta. Glavni partner v Sloveniji je družba Petrol, vključena pa sta še Elektro Celje in Fakulteta za elektrotehniko UL – slednja ima vlogo glavnega koordinatorskega celotnega programa Compile.

Novi sistem za energetska (samo)oskrbo je po besedah župana pripomogel tudi k (še) boljšim medsosodskim odnosom.

Zavezanost k trajnostnim ciljem in usmerjenost v kakovostni, okoljsko osveščeni turizem, so v Lučah jasno pokazali tudi s pristopom v omrežje gornjskih vasi (Bergsteigerdörfer). Omrežje povezuje 27 vasi v Avstriji, Italiji, Nemčiji in Sloveniji, za pristop pa mora kraj izpolnjevati stroge kriterije in tako dokazati zavezanost skupnim vrednotam, povezanimi s sonaravnim razvojem in ohranjanjem dediščine. Da se Luče izrazito usmerjajo v »zeleni« turizem, lahko razberemo tudi iz tega,

da se je kraj vključil v projekt Nature Experience. Projekt, namenjen trajnostnemu turizmu, je koordiniral Urad koroške deželne vlade, povezoval pa je vrsto partnerjev iz Slovenije in Avstrije. Luče so med kraji, ki izstopajo po razvitosti in kakovosti kmečkega turizma. So med najbolj urejenimi turističnimi kraji in so vključene v pobudo Slovenia Green (bronasti znak). So med kraji, kjer celoten razvoj temelji na »zelenem«, na kmetijstvu in turizmu. Razvoj kraja je dokaz, da tak mehak model lahko pripelje do uspeha.

Ob usmeritvi v trajnostni turizem v kraju ne zanemarjajo ostalih področij. Gradijo obvoznico, postavili so biološko čistilno napravo in razvijajo širokopasovno omrežje. Največji projekt v zgodovini občine je bila gradnja Športnega centra Luče - nizkoenergetski objekt (gradnjo so zaključili na začetku leta 2020) je stal 2,4 milijona evrov. Kot zanimivost omenimo financiranje: 900.000 evrov so pridobili od ministrstva za šolstvo in Eko sklada, za ostalo pa so poskrbeli s »pridnim varčevanjem«.

S finančnega zornega kota takšna strategija morda ni najbolj učinkovita, je pa tako rekoč »del slovenske folklorne«. Takšne poteze niso nepomembne za krepitev socialne kohezije. Prav tu se skriva adut Luč, ki ni nič manj pomemben od projekta Compile. Tudi projekta Compile se ne bi dalo izpeljati brez močne vključenosti krajanov. Enako velja za vključitev v omrežje gornjskih vasi – brez podpore prebivalstva se kraj težko vključi v zahtevno in dokaj ekskluzivno združenje. Sodelovanje navznoter in navzven je med glavnimi principi omrežja. V projekt je že ob vključitvi Luč v omrežje (2018) vstopilo 13 lokalnih partnerjev. V Lučah tudi z ostalimi projekti kažejo, da se znajo spretno povezovati na različnih ravneh, s podjetji in s partnerji zunaj Slovenije.

LUČE	
Število prebivalcev (2020):	1.444
Proračun (v € na prebivalca)	2.154 €
Sestavljeni indeks ISSO	46,08
Uvrstitev (ISSO)	94. mesto
Sprememba uvrstitve (pet let)	+13 mest

OD KOROŠKE DO POSAVJA

Ravne na Koroškem

Zakaj Ravne? Bogate aktivnosti občine so praviloma zasnovane v tesnem sodelovanju s sosednjimi koroškimi občinami mežiške doline. To sodelovanje seže včasih tudi čez mejo. Delovanje občine Ravne na Koroškem zaznamuje izrazit socialni čut. Številni projekti so namenjeni ranljivim skupinam, vključevanju mladih ali starejših, posebno pozornost pa namenjajo v kraju (oziroma v regiji) preventivni skrbi za zdravje. Še ena značilnost občine je presenetljivo bogato kulturno življenje.

Ravne na Koroškem so starejšim, invalidom in otrokom prijazna občina. Koroški medgeneracijski center je med bolj aktivnimi v Sloveniji in med številnimi projekti že nekaj časa izvaja pilotni program dolgotrajne oskrbe. V centru skrbijo tudi za razdeljevanje hrane socialno ogroženim občanom. Z akcijo (S)odelujem, rastem, prispevam želijo krepiti lokalno identiteto z vključevanjem različnih, zlasti manj angažiranih skupin prebivalcev. Ranljivim skupinam in njihovem vključevanju je namenjen cel splet aktivnosti (mreža storitev za ranljive, LAS Mežiške doline).

Številni projekti so namenjeni ranljivim skupinam, vključevanju mladih ali starejših, posebno pozornost pa namenjajo v kraju (oziroma v regiji) preventivni skrbi za zdravje.

Pomemben sklop projektov je povezan z zdravjem in z zdravim načinom življenja. K temu so se Ravne zavezale tudi s projektom Ravne zdravo mesto in s pristopom k Slovenski mreži zdravih mest. Akcija Koroška v gibanju poteka že 19 let, vključuje bogat nabor aktivnosti in povezuje zelo široko paleto partnerjev (akcijo vodi NIJZ OE Ravne, sodelujejo pa še Koroško društvo za boj proti raku, Koronarni klub Mežiške doline, Koroški medgeneracijski center, Društvo diabetikov Mežiške doline, Društvo Šola zdravja, Zdravstveno vzgojni center ZD Ravne, Društvo Projekt Človek, A.L.P. Peca, LAS Mežiške doline, Društvo Altra, Društvo Ozara, Koroški atletski klub Ravne, Judo klub Ravne – in seveda občina). Kot promotorji zdravega načina življenja so v akcijo vključeni tudi znani krajanji »ambasadorji gibanja«. Leta 2017 je LAS Mežiške doline pripravila projekt Zdrav življenjski slog za vse generacije. Drug projekt za spodbujanje gibanja (Fit za življenje,

2019-2020) so v LAS pripravili v sodelovanju z Judo klubom Ravne na Koroškem.

Bogato kulturno življenje vključuje širok spekter dogodkov od Festivala slovenskega jazz do Festivala solzic, 90 dogodkov, ki jih letno prireja Mladinski center, skrbi za forma vivo, mednarodnih simpozijev, povezanih z industrijsko kulturno dediščino, mednarodnih kmečkih iger in podobno. Festival Koroška, kdo si? (leta 2019 so ga izvedli tretjič) organizira mladinski center Kompleks. Festival naj bi »razbijal negativna mnenja o Koroški kot zaostali regiji ter jo skozi pestro ter raznoliko dogajanje prikazal kot regijo potenciala in priložnosti«.

Tudi aktivnosti na ostalih ravneh peljejo v regiji na povezan način. Jeseni 2020 je bila v Ravnah dokončana gradnja regijskega mrežnega inkubatorja. V regiji imajo mestne tržnice povezane v enoten sistem – model, ki

naj bi prispeval tudi k živahnemu utripu krajev in razvoju turizma, so razvili z evropskimi sredstvi. Kraji sodelujejo pri promociji trajnostne mobilnosti in krožnega načina življenja. Družbeno pomembne vsebine, povezane s trajnostnim razvojem, širijo s pomočjo vrste izobraževalnih in aktivacijskih dogodkov. Dokaj izvirna je ekološka tržnica informacij. Sistem za medobčinsko izposojanje koles je v načrtu, zanimivo pa je, da projekt je v projekt – poleg vrste slovenskih krajev – vključena tudi irsko mesto Kilkenny.

RAVNE NA KOROŠKEM

Število prebivalcev (2020):	11.343
Proračun (v € na prebivalca)	1.501 €
Sestavljeni indeks ISSO	47,44
Uvrstitev (ISSO)	83. mesto

VZHODNA SLOVENIJA

Benedikt

Zakaj občina Benedikt? Zaradi svojega razvojnega modela je Benedikt postal kraj, ki ima eno od najboljših demografskih situacij v Sloveniji. Ta razvojni model, ki izrazito poudarja kakovost bivanja, vključno z elementi kot sta skrb za okolje in socialno kohezijo je pripeljal do merljivih uspehov. V petih letih je Benedikt glede na sestavljeni indeks ISSO napredoval za kar 94 mest. V zadnjem obdobju so model uspešno začeli posnemati tudi v sosednjih krajih (Sveta Trojica in Sveta Ana). Ena od prvin uspeha občine Benedikt je tudi močna usmerjenost v povezovanje. Pri tem se v občini skušajo dosledno ravnati kor pravi evropski državljani.

Pogled na Benedikt z novim stanovanjskim naseljem

Razvojni model je v osnovi preprost. Prvič, s pomočjo gradnje dostopnih in kakovostnih stanovanj (tipskih enodružinskih hiš in manjših večstanovanjskih hiš) in razvojem celotne infrastrukture narediti kraj privlačen za priseljevanje. Drugič, osredotočiti se na to, da občina omogoča čim večjo kakovost bivanja na vseh ravneh: od vrta preko zdravstvene oskrbe pa do skrbi za okolje. Tretjič, krepiti krajevno identiteto, pripadnost in s tem socialno kohezijo v kraju.

»Dobra šola in vrtec sta magnet za priseljevanje.«

Tak razvoj je možen le ob »intenzivni investicijski dejavnosti« in »energičnem vključevanju v evropske projekte«. To energičnost in intenzivnost lahko zaznavamo že dvajset let, odkar je Benedikt samostojna občina. V tem času so v kraju postavili novo šolo in

vrtec, športno dvorano, imajo zdravstveno ambulanto in pošto. Da investicije niso naključne, ampak del zavestne strateške usmerjenosti, lahko razberemo iz izjav občinskih predstavnikov: »dobra šola in vrtec sta magnet za priseljevanje«. V zadnjem obdobju se je raven investicij sicer zmanjšala – leta 2019 je bil po tem kriteriju Benedikt prav na repu.

Včasih zaspani in odročni kraj postaja živahno središče, kjer deluje sedem gostinskih lokalov, vrsta trgovin in dve bencinski črpalčki. In: v zadnjih dveh letih ima Benedikt med vsemi občinami najboljšo vrednost sestavljenega demografskega indeksa. Med leti 2009 in 2019 se je na račun gradnje stanovanj število prebivalcev povečalo za 330.

Pomemben del razvojne sestavljanke v Benediktu je krajevna identiteta. Da so zelo bogato dediščino kraja povezali z arheološko potjo, ni samo po sebi nič posebnega. V čemer Benedikt izstopa, je aktivni odnos do projektov te vrste – aktivnosti pa so usmerjene vsaj toliko na gradnjo in krepitev krajevne iden-

titete prebivalcev kot na razvoj turizma. Značilna poteza: ob občinskem prazniku vsako leto občina organizira pohod prebivalcev, na katerem obiščejo enega od številnih kulturnih (ali naravnih) spomenikov v občini. Benedikt velja po svoji skrbi za kulturno dogajanje in dediščino lahko zgled drugim krajem.

Ob tem le malo krajev v Sloveniji tako poudarja tudi pripadnost Evropi. Občina je vključena v celo vrsto projektov, ki spodbujajo evropsko državljanstvo. Je nosilec projekta EU B-Live, ki spodbuja državljansko udeležbo prek mreženja in pobratenja mest. V projektu sodelujejo partnerji iz sedmih držav. Na osnovni šoli so konec leta 2019 gostili učence iz učitelje iz sedmih držav v okviru projekta HILLS za promocijo zdravega načina življenja.

Seveda pa občina dobro sodeluje tudi s sosedi in drugimi kraji v Sloveniji. Je med sestanoviteljicami skupne občinske uprave Maribor, sodeluje pa tudi v Konzorciju 17 (gradnja omrežja za integrirano dolgotrajno oskrbo starejših v lokalnih skupnostih) in v omrežju za razvoj pametnih vasi.

Razvoj občine Benedikt bi težko opisali kot povsem uravnotežen. Občini bi lahko očitali, da se enostransko razvija v spalno naselje. V proračunu najdemo nekaj denarja za spodbujanje turizma, a niti evra za spodbujanje podjetništva. Gospodarski razvoj je temu primeren: z nekaj izjemami omejen na zagotavljanje storitev za prebivalstvo. Ambiciozni razvojni projekt Terme Benedikt – kljub »velikim upom« nikakor ne uspe prepričati investitorjev (že leta 2004 so z vrtino v kraju prišli do vode, ki ima 75°C). A znotraj omejenih okvirov je Benedikt nedvomno uspešna, celo zelo uspešna občina.

BENEDIKT	
Število prebivalcev (2020):	2.611
Proračun (v € na prebivalca)	1.004 €
Sestavljeni indeks ISSO	45,96
Uvrstitev (ISSO)	96. mesto
Sprememba uvrstitve (pet let)	+94 mest

VZHODNA SLOVENIJA

Sveta Ana

Zakaj Sveta Ana? Ta majhna občina v Slovenskih Goricah je naredila v zadnjem obdobju pravi razvojni preboj. Strateško vodena občina se sistematično usmerja v razvoj trajnostnega turizma in je med tremi najmanjšimi kraji, ki nosijo znak Slovenia Green Destination (Sveta Ana ima srebrni znak). Prav prizadevanje, da bi kraj dobil ta znak, je sprožil vrsto infrastrukturnih projektov, zaradi katerih je občina zgledno komunalno urejena. Razvojna dinamika v kraju je očitna: v kratkem obdobju je občina napredovala od enega od najmanj razvitih krajev pri nas do povprečne ravni razvitosti.

Razvojni premik občine je tesno povezan s strateško vizijo, s katero so v kraju že pred več kot desetletjem opredelili razvoj v smeri turistične destinacije. Ta osrednja usmeritev je sprožila razvoj na drugih področjih. Sveta Ana je izvrsten primer, kako prizadevanje za znak Slovenia Green Destination deluje kot vzpodbuda za razvoj na različnih področjih – to prizadevanje je pospešilo razvoj infrastrukture. Poleg tega razvoj turizma v kraju povezuje tudi z zagotavljanjem varnosti.

V Sveti Ani so posebno pozornost namenili odpadnim vodam. Projekti na tem področju so trajali več kot desetletje, v tem času pa so v občini izgradili skupno več kot 25 kilometrov kanalizacijskega omrežja v več naseljih, več skupnih čistilnih naprav. Za stavbe, ki so ostale zunaj omrežja, občina nudi 50-odstotno subvencijo za gradnjo male čistilne naprave (po besedah župana »niso zavrnila še nobene vloge za subvencijo«).

Ob tem obnavljajo ceste, razširili in obnovili so vodovodno omrežje, izgradili so kolesarske steze in se lotili obnove domačij. Da bi ustavili odseljavanje mladih, so komunalno opremili območje nove soseske Lokovec s 26

(cenovno ugodnimi) parcelami, v kraju pa gradijo tudi večstanovanjske objekte, kjer so na voljo na voljo tudi stanovanja z neprofitno najemnino. Kraju naj bi z vsem infrastrukturnimi projekti uspel »preboj med komunalno najbolj razvita in urejena območja v državi«.

Prizadevanje, da bi se kraj vključil med »zelene destinacije«, je sprožil vrsto infrastrukturnih projektov, zaradi katerih je občina zgledno komunalno urejena.

Ob tem ne preseneča, da zunaj regije še nedavno povsem neznan kraj prejema nacionalne nagrade za urejenost (Moja dežela lepa in gostoljubna 1. mesto med trškimi jedri leta 2018). V zadnjem času so v Sveti Ani uredili park (Park generacij). Z infrastrukturnimi projekti so v kraju postavili enega od temeljev

za razvoj turizma. Drugi steber so aktivnosti, ki so s turizmom bolj neposredno povezane. Kot lahko razberemo iz aktivnosti, ta steber tvorijo trije elementi: okolju prijazno kmetijstvo s ponudbo domače hrane in vina, skrb za kulturno dediščino in organizacija številnih prireditev.

Sveta Ana je med maloštevilnimi kraji, kjer načrtno spodbujajo ekološko vinarjenje. Občina sofinancira trajnostno upravljanje z divjadjo. Kljub majhnosti Sveta Ana sodeluje z drugimi evropskimi kraji v kar nekaj čezmejnih projektih. V okviru projekta Escape (Interreg Slovenija – Madžarska, nosilna občina: Apače) so dobili sredstva za razvoj turizma. Na ohranjanje kulturne dediščine je meril projekt Detox (Interreg Slovenija – Hrvaška).

SVETA ANA	
Število prebivalcev (2020):	2.298
Proračun (v € na prebivalca)	1.446 €
Sestavljeni indeks ISSO	42,98
Uvrstitev (ISSO)	130. mesto
Sprememba uvrstitve (pet let)	+78 mest

Zeleno, digitalno in odporno

Za zeleno, digitalno in odporno Slovenijo potrebujemo naložbe in reforme, do teh pa pridemo le s sodelovanjem in povezovanjem.

Ljubljana – Slovenija bo v prihodnjih letih prejela 2,9 milijarde evrov za izvajanje evropske kohezijske politike, 1,6 milijarde evrov za izvajanje skupne kmetijske politike, 5,7 milijarde evrov za okrevanje in odpornost, od tega rekordnih 1,6 milijarde evrov nepovratnih in 3,6 milijarde evrov povratnih sredstev. Kje so priložnosti za občine, je bila glavna tema Konferenca Zlati kamen, ki je na letošnjo deseto obletnico prvič potekala v spletni obliki.

»Cilj financiranja in podpore naložbam in reformam je ublažiti gospodarske in socialne posledice pandemije. Zato se od držav pričakuje, da bodo sledile priporočilom iz t. i. evropskega semestra v letih 2019–2020. Gre za to, da države članice prevzamejo odgovornost za krepitev gospodarske rasti in odpornosti družbe ter svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost uskladijo s prednostnimi nalogami na ravni EU,« je poudarila Ulla Hudina Kmetič, namestnica vodje Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji.

»Velika reformna in naložbena prizadevanja so nujna tudi za področji zelenega in digitalnega prehoda. V ta namen mehanizem

postavlja za države tudi jasne cilje. Vsaka država bo morala 37 % odhodkov svojega načrta za okrevanje in odpornost nameniti podnebnim ciljem. To so visoki zneski za Slovenijo. Hkrati se od vsake države članice pričakuje, da bo 20 % odhodkov svojega načrta namenila digitalni preobrazbi oziroma vložila v digitalne tehnologije. Tudi to so za Slovenijo visoki zneski,« je poudarila Hudina Kmetič.

V okviru mehanizma za okrevanje in odpornost so na Evropski komisiji oblikovali sedem vodilnih pobud s področja zelenega in digitalnega prehoda. Za občine so med najzanimivejšimi denimo sheme prenove stavb, trajnostna mobilnost, povečevanje povpraševanja po vozilih z nizkimi emisijami ter pospeševanje uvajanja infrastrukture za polnjenje in oskrbo z gorivom. Vse to slovenske občine sicer že počno.

VLADA NAČRTUJE ADMINISTRATIVNO RAZBREMENITEV ČRPANJA SREDSTEV

Monika Kirbiš Rojs, državna sekretarka službe vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko

politiko je poudarila, da želijo v procesu programiranja evropskih sredstev obdobja 2021–2027 prisluhniti čim širšemu krogu deležnikov.

»Za izvajanje evropske kohezijske politike bo v prihodnjem obdobju na voljo okvirno tri milijarde evrov. Načrtujemo, da jih bomo koristili skozi tri operativne programe. Prvi bo pokrival kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija, drugi kohezijsko regijo Zahodna Slovenija, tretji bo opredelil izvajanje sredstev iz Kohezijskega sklada. Lokalnim skupnostim bo v treh operativnih programih namenjena večja pozornost kot v aktualnem programskem obdobju.«

Občine bodo lahko našle priložnosti tudi na javnih razpisih v okviru Načrta za okrevanje in odpornost, ki bo podpiral odpornost zdravstvenega sistema in sistema dolgotrajne oskrbe, ublažitev socialno-ekonomskih posledic epidemije, podporo strateških vlaganj za zeleni in digitalni prehod ter oblikovanje spodbudnega poslovnega okolja.

Po njenih besedah vlada med drugim načrtuje poenostavitev sistema pridobivanja

Dr. Peter Verlič, občina Grosuplje, mag. Monika Kirbiš, državna sekretarka, Gašper Jež, SID banka

Dr. Rade Pribakovič Brinovec, NIJZ, Janez Žakelj, Žiri, dr. Tomaž Rožen, Ravne na Koroškem, Ciril Rosc, Luče, dr. Peter Verlič, Grosuplje, Polona Koštomaj, Planet GV, Borut Pahor, predsednik RS, dr. Klemen Miklavič, Nova Gorica, Milan Repič, Benedikt, Peter Antičević, Logatec, dr. Vesna Mikolič, Zlati kamen, Martin Breznik, Sveta Ana, Borut Sajovic, Tržič

evropskih sredstev. »Upravičence oziroma projektne izvajalce želimo razbremeniti nepotrebnih administrativnih bremen, seveda, kjer je to mogoče.«

V luči izzivov prihodnosti, ki jih ni malo, je po besedah Kirbiš Rojsove evropska denarja premalo, da bi naslovili vse. »Pomembno je, da občine okrepijo tako medsebojno sodelovanje kot sodelovanje z drugimi partnerji,« je še dejala.

JAVNEGA DENARJA BO VEDNO MANJ, ZATO GA JE TREBA PLEMITITI

Andreja Kodrin, članica investicijskega odbora nekdanjega Evropskega sklada za strateške investicije je povedala, da je »leto 2020 jasno nakazalo, da bo nepovratnih sredstev in javnega denarja za naložbe vse manj, saj ista finančna sredstva tekmujejo z vse večjimi kriznimi potrebami po preživetju.«

To pomeni, da moramo tista sredstva, ki so vendarle na razpolago, uporabiti smotno in učinkovito s ciljem, da bi spodbudili čim več naložb. Kot je še dejala, »prakse kažejo, da je to možno s povezovanjem v strateške in vsebinske konzorcije, z vzpostavitvijo skupnih stičišč za pripravo, razvoj in podporo investicij in z doslednim dodeljevanjem nepovratnih

sredstev zgolj za tiste naložbe oziroma njihove segmente, ki jih z drugimi viri ni možno financirati.«

Violeta Bulc, nekdanja EU komisarka za promet je poudarila, da so lokalne skupnosti temeljne celice družbenega samoorganiziranja, angažiranja in zagotavljanja trajnostno vzdržnega razvoja. Prav tu se oblikujejo prve identi-

tete, ki nas spremljajo skozi vse življenje. Tu se vzpostavijo vzorci v odnosu do sočloveka, skupnosti in sveta.«

Mag. Stanislava Zadravec Capriolo, direktorica Združenja bank Slovenije, pa je dejala, da je gospodarsko okrevanje v obdobju po covid-19 izjemna priložnost za udejanjanje ciljev gospodarske rasti in razvoja na

Dr. Klemen Miklavič, mestna občina Nova Gorica, Borut Pahor, predsednik Republike Slovenije

Stanislava Zdravec Capriolo, Združenje bank Slovenije, mag. Violeta Bulc, nekdanja komisarka, Polona Koštomaj, Planet GV, dr. Andreja Kodrin, Evropski sklad

okoljsko in socialno ozaveščen ter dolgoročno vzdržen način. Slovenske banke in hranilnice bodo imele v tem procesu pomembno vlogo, na katero so pripravljene tako z vidika kapitala in likvidnosti kakor tudi usmerjenosti oziroma zavzemanja za financiranje trajnostno usmerjenih projektov.

BREZ ODPORNEGA PODEŽELJA NI ODPORNE EVROPE

Evropski poslanec Franc Bogovič (SLS/EPP) je prav na konferenci Zlati kamen prvič predstavil platformo Pametnih vasi, ki si prizadeva, da bi bila podeželska območja privlačna za življenje in delo, zlasti za mlade. »Predvideva tudi podporo razvoju digitalnih in socialnih inovacij ter uvajanju stroškovno učinkovitih in čistejših energetske rešitev za pametno gospodarstvo na poti do ogljične nevtralnosti tudi na podeželskih območjih. Njen cilj je zmanjšati razvojni korak med mesti in podeželjem, med urbanim in ruralnim, ter zgraditi trajnostno in odporno prihodnost podeželskih skupnosti.« Po besedah evropskega poslanca podeželska območja kljub potencialu prepogosto ovirajo sistemska vprašanja, kot so demografske spremembe, pomanjkanje širokopasovnih povezav, povezljivosti z javnim prevozom, nizka raven dohodkov, stare stavbe in težaven dostop do zdravstvenega varstva, izobraževanja in storitev.

Evropska unija se po njegovih besedah zaveda, da brez odpornega podeželja ni od-

porne Evrope. Zato je Evropska komisija konec leta 2020 začela s pripravo dolgoročne vizije za podeželska območja do leta 2040, ki jo bomo v Evropskem parlamentu sprejeli v tem letu. Pametne vasi so koncept, ki omogoča prehod v zeleno, digitalno in odporno EU. V Načrtu za okrevanje Evrope po pandemiji in v večletnem finančnem okviru 2021–2027 bodo na razpolago EU sredstva za izvedbo koncepta. Zdaj je na Sloveniji, da te smernice

jasno zapiše tudi v svoje strateške dokumente, ki bodo osnova za konkretne razpise za razvoj podeželja po konceptu Pametnih vasi,« je še dejal evropski poslanec Franc Bogovič.

OBČINE USPEŠNO SODELUJEJO Z VLADO

V povezavi s procesom digitalizacije in trajnostnega razvoja je Mag. Gregor Macedoni, dosednji predsednik ZMOS in župan Mestne občine Novo mesto na konferenci Zlati kamen

Dr. Andreja Kodrin, Evropski sklad, Peter Misja, Podčetrtek, mag. Violeta Bulc, nekdanja komisarka

poudaril, da se bo ta zaradi posledic epidemije po mnenju številnih domačih in tujih strokovnjakov še pospešil. »Pri tem se moramo v Sloveniji zavedati specifik našega okolja, v katerem po številu prebivalcev v svetovnem merilu za »pravo« mesto ožijemo le Ljubljano in pogojno Maribor. Ostala mesta nimamo zadostne kritične mase uporabnikov za večino že uveljavljenih sistemov in platform iz področja pametnih mest, zato je edina rešitev povezovanje tako na ravni mestnih občin kot tudi povezovanje z manjšimi sosednjimi občinami, ki naravno gravitirajo k urbanim sredinam.«

Občine po besedah Gregorja Macedonija na tem področju veliko pričakujejo od razpisa Ministrstva za javno upravo za vzpostavitev pametnih mest in skupnosti, ki bo zagotavljal 8 milijonov evrov, pri čemer 6,4 milijona prispeva evropski sklad za regionalni razvoj.

Tako Macedoni kot minister za javno upravo Boštjan Koritnik sta poudarila uspešno sodelovanje občin z vlado oziroma ministrstvom za javno upravo glede zakona o finančni razbremenitvi občin, ki občinam prinaša 70 milijonov evrov prihranka na leto ter pogajanj o povprečnini. »Višino povprečnine smo za prihodnji dve leti lani uskladili hitreje kot ponavadi, predvsem učinkovito, zato bomo imele občine v naslednjih letih na voljo dodatnih 80 milijonov evrov,« je dejal Macedoni.

Oba ukrepa po njegovih besedah zelo konkretno naslavljata nesorazmerje med zakonsko predpisanimi pristojnostmi občin na eni strani in višino financiranja na drugi strani. »Z zagotovitvijo dodatnih sredstev in zmanjševanjem stroškov ter administrativnih bremen se izboljšuje razvojni potencial občin.«

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR S KOPICO RAZPISOV

Mag. Andrej Vizjak, minister za okolje in prostor, je na konferenci Zlati kamen predstavil dobre prakse in razvojne priložnosti na področju okolja in prostora ter obliko razpisov, ki jih ministrstvo snuje. Za okoljske projekte bo v okviru evropske kohezijske politike in sklada za okrevanje in razvoj na voljo 800 milijonov evrov, kar je bistveno več kot pretekla leta. »Na ministrstvu pospešeno pripravljamo dokumente in projektno dokumentacijo za črpanje teh sredstev. Pri tem bodo pomembno vlogo imele občine, kajti brez sodelovanja pri pridobivanju dokumentov in dovoljenj si učinkovitega izvajanja teh projektov ne znamo predstavljati,« je dejal. Napovedal je, da pripravljajo razpis za sofinanciranje manjših projektov občin na področju vodooskrbe in varovanja vodnih virov ter odpadnih voda tudi za aglomeracije pod 2000 populacijskih enot, ki do zdaj niso bile vključene v programe, da bi zagotovili enakomernejši regionalni razvoj.

Janez Žakelj, občina Žiri, dr. Rade Pribakovič Brinovec, NIJZ

Tomaž Vencelj, občina Idrija, Franc Bogovič, Evropski parlament, Polona Koštomaj, Planet GV, Matjaž Logar, SRIP PMIS

Po besedah ministra Vizjaka bodo v prihodnosti prostorske politike prioriteto sledile potrebam digitalizacije in stanovanjskim potrebam. V okviru Načrta za okrevanje in odpornost se bodo podpirala področja, ki bodo neposredno vplivala na razvoj in krepitev odpornosti mest. Med pomembnejša področja zagotovo sodi zagotavljanje javnih najemnih stanovanj, razvoj systemskega pristopa za celovito prenavo potresno ogroženega stavbnega fonda ter ne nazadnje projekt e-MOP.

Kaj je projekt e-MOP? »S tem projektom želimo povezati ključno prostorsko in okoljsko digitalno podatkovno infrastrukturo ter spodbuditi lokalne skupnosti k vzpostavitvi lokal-

ne prostorske podatkovne infrastrukture. Želimo torej imeti na enem mestu vse prostorske, infrastrukturne in ostale okoljske podatke, da bo lažje načrtovati in da bodo podatki hitreje in ceneje dostopni,« je poudaril minister Vizjak.

V okviru priprave nacionalnega Načrta za okrevanje in odpornost je Ministrstvo za okolje in prostor med drugim pripravilo reformo Socialno varstvo in oskrba z javnimi najemnimi stanovanji, v okviru katere se kandidira za pridobitev 180 milijonov evrov povratnih sredstev za vzpostavitev sheme financiranja javnih najemnih stanovanj, kar bi zadoščalo za izgradnjo približno 1500 dodatnih javnih najemnih stanovanj.

Dr. Klemen Miklavič, župan Mestne občine Nova Gorica: Na cilj bomo prišli hitreje, če si podamo roko

»Nova Gorica si ne želi biti periferija, ampak moderno središče in to lahko stori le s skupnim razvojem celotne širše regije, na obeh straneh meje.«

FOTO: LEO CAHARLIJA

Dr. Klemen Miklavič se je akademsko in poklicno do pred vstopom v lokalno politiko ukvarjal z raziskovanjem izobraževanja in šolskih sistemov, vrsto let je delal na mednarodnem področju razvoja šolskih sistemov, bil je vodja projektov s področja razvoja in reform visokega šolstva na Balkanu, v Latinski Ameriki, Jugovzhodni Aziji in na Bližnjem vzhodu. Preden je na zadnjih lokalnih volitvah kandidiral za župana, je bil zaposlen pri škotski agenciji Scottish Qualification Agency in v Savdski Arabiji pomagal pri vzpostavljanju nacionalnega ogrodja kvalifikacij za vse sektorje izobraževanja. Bil je tudi pridružen raziskovalec na Centru za edukacijske politike (CEPS) Univerze v Ljubljani, raziskoval pa je že na Univerzah v Oslu in v Bilbau. Sodeloval je pri uveljavljenih mednarodnih organizacijah, kakršne so Evropska komisija, OECD in OVSE, ter pri vrsti razvojnih svetovalnih agencij ter bil aktiven kot svetovalec Sveta Evrope na področju visokega šolstva. Po letih dela v tujini se je na Goriško vrnil leta 2014,

leta 2018 je postal župan Mestne občine Nova Gorica. Njegova tvornost ne pozna delitev na naše in druge, dobro sodeluje z vsemi stranmi v mestnem svetu, predvsem pa se njegova konstruktivnost odraža v aktivnem povezovanju obeh Goric.

To je prepoznala tudi dvanajstčlanska mednarodna žirija iz Bruslja, sestavljena iz predstavnikov različnih držav, ki vam je podelila naslov Evropska prestolnica kulture 2025. To je izredno prestižen naslov, ki bo vam in tudi državi nasploh prinesel leto, ko bomo obsijani z žarometi. Kako se pripravljate na leto 2025, ko boste nosili naziv Evropska prestolnica kulture?

Že s samo prijavo knjigo, s katero smo predstavili projekte komisiji, smo zelo natančno začrtali, kaj se bo dogajalo tisti leto. A program ni vse, pomembno je, da bo leta 2025 širše območje, celotna pokrajina, torej 13 občin na naši strani in občine v deželi Furlanija - Julijska krajina, imelo priložnost predstaviti svo-

je prednosti in privabiti investitorje ter obiskovalce ... To bomo lahko izkoristili za napredek na vseh področjih, še zdaleč ne le na kulturnem področju. Pomembna je tudi pripravljenost obeh strani na sodelovanje, občine so se zavezale, da bodo podpirale projekt in ne le z besedo, ampak tudi finančno, in so v ta namen v proračunih rezervirala sredstva. To je tisto, kar zares šteje, skupna želja po razvoju regije, zato verjamemo, da nam bo ta naslov veliko prinesel in nam pomagal narediti zgodovinski korak naprej.

Ste prejemnik nagrade Zlati kamen, ki letos v središče postavlja sodelovanje in povezovanje. Ti dve besedi širše zgodovinsko gledano povezujemo tudi z Evropsko unijo, in tudi o tej je tekla beseda na letošnji konferenci Zlati kamen. EU danes morda prevečkrat jemljemo kot samoumevno, vendar to zagotovo ni, in v vašem mestu se tega še dobro zavedate. Kaj vam pomeni Evropska unija?

Za naše kraje Evropska unija v resnici pomeni ogromno. Zanimivo je, da je bila Evropa enotna tvorba čez celoten zgodovinski čas, vse do 20. stoletja, ko so jo različne ideologije, dve svetovni vojni ter posledično hitro menjavanje državnih poveljstev nad različnimi ozemlji, dobesedno razklale. Tako se je zgodilo tudi z našim območjem, nastali sta dve mesti, ki sta rasli obrnjeni s hrbtom drug proti drugemu. Po tem, ko so se odvili procesi, kot sta vstop v EU in schengensko območje, sta si šele ponovno podali roko in se počasi združujeta in dobivata celovito podobo. Zakaj je to sploh pomembno? Ker se šele tako lahko udeležijo vsi viri in potenciali, ki jih območje, tako na eni kot na drugi strani meje ima. Pod pokroviteljstvom Evropske unije je tako zrasla čezmejna evropska regija in obe Gorici tvorita enotno urbano območje in čezmejno prestolnico te evropske regije.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je danes v slavnostnem nagovoru ob podelitvi nagrade Zlati kamen dejal, da sta z vstopom Slovenije v Evropsko unijo, Nova Gorica v Sloveniji in Gorica v Italiji dobili nepredstavljivo in neponovljivo priložnost, da brez odlašanja, razumno, modro in postopno povežeta dve mesti, dve Gorici, v eno mesto. Ideologija torej, tako kot razdružuje, tudi združuje, kajne?

Mislím, da je združevanje Goric zelo dober zgled tudi za Evropsko unijo, ki se je v veliki meri zelo izčrpala v krizi ideje in motivaciji za nadaljnjo integracijo. Mi smo primer, ki dokazuje, da se zedinjenje ne more voditi iz Bruslja ali od koder koli drugje, ampak mora potekati od spodaj navzgor. Spoštovati je treba skupno identiteto, ki jo ljudje čutijo. To so območja, ki so živele skupaj, imajo skupne zgodovinske spomine in dogodke, podobno kulinariko, podoben način kmetovanja, običaje. Čeprav govorimo drugačne jezike, jezik drugega znamo. Bistvena je tudi želja, da postanemo središče razvoja. Ne želimo biti obrobje Ljubljane ali Milana in biti »na koncu nečesa«, ampak v središču. Zato smo se združili in postali najprej neformalna prestolnica, zdaj pa tudi formalna. To nas zdaj močno združuje in nam daje še več poguma, da rastemo v vseh ozirih in nekaj naredimo iz sebe.

Ko omenjate kulinariko, ne moremo mimo dejstva, da je najprestižnejši gastronomski vodnik prepoznal kakovost slovenske gastronomije in Slovenijo uvrstil med svoje nove destinacije, ob tem pa prav v goriški regiji prepoznal najvišje odlike, skupaj ste dobili kar štiri od skupaj Sloveniji podeljenih šestih zvezdic (Restavracija Dam v Novi Gorici, Restavracija pri Lojzetu v Vipavi ter hiša Franko, Kobarid)

Res je. Naj se pohvalim še s tem, da je Tomaž Kavčič (Gostilna pri Lojzetu) iz Nove Gorice in je svojo kulinarčno kariero začel v Dornberku, vasi v naši občini, preden se je preselil v Dvorec Zemono. Pri nas živijo res izjemni ljudje.

Kakšen vpliv imate po vašem mnenju župani na razvoj kraja?

Zelo velik. Treba je vedeti, da niso vsi projekti, ki jih občine izvajamo, enakomerno vplivni v gospodarstvu in razvoju, vendar zato nič manj pomembni. Nepovratna sredstva za investicije, oproščanje davkov za komunalne storitve, opremljanje gospodarskih in poslovnih con so osnove. Potem so večji infrastrukturni projekti, kjer bi morala država ukrepati, a je ključno, da jo občine pri tem spodbujajo, ji znajo dobro utemeljevati smotnost projektov in z njo vodijo konstruktiven dialog. Za nas je na primer ključnega pomena Bohinjska proga, kjer se skupaj z državo podajamo v infrastrukturni projekt, ki je izjemno pomemben za celotno regijo. Za mikroraven je bistveno, da se poveže gospodarska os Nova Gorica-Gorica-Ajdovščina, to je v naši viziji lahka medmestna in primestna železnica z veliko postajališči, ob kateri se lahko razvijajo nove gospodarske, predvsem pa stanovanjske cone. Stanovanja in zazidljiva zemljišča so recimo nekaj, s čimer župani lahko naredimo ogromno. Pri nas imamo veliko visokotehnoloških podjetij, ki ne želijo nobenih finančnih sredstev, ne od občine ne od države, ne od evropskih skladov in tudi sicer niso na noben način prisiesani na javni denar. Ampak želijo pa si, da bi jim zagotovili zemljišča, da bodo zaposleni, ki delajo pri njih, iz drugih regij in tudi tujine, tukaj lahko živeli in si tukaj ustvarili družinsko življenje. Pri nas dolga leta ni bilo zazidljivih zemljišč, ta pa so velik razvojni element. V Novi Gorici, v samem mestu, imamo kroničen primanjkljaj stanovanj in to se je reševalo s tem, da so ljudje kupovali izredno poceni stanovanja v Gorici, zdaj imamo zagotovo okoli 150 slovenskih družin, ki so kupile stanovanje tam.

Skušali smo tudi razumeti, kaj bi pomagalo podjetjem, ki pravijo, da jim manjka kadra. Ustanavljanje šol, po mojem mnenju ne deluje, poznamo pa iniciative, ki niso nove, so pa učinkovite. To je, da otroke že zgodaj vpeljuješ v svet raziskovanja znanosti in umetnosti, da jim omogočiš aktivnosti, ki so vodene visokotehnološko, in mlade, med osmim in dvanajstim letom, motivirajo za tehnološke in naravoslovne panoge, poleg tega pa spodbujajo njim lastno ustvarjalnost in kritično razmišljanje. To delamo s Centrom kreativnih praks, na lokaciji nekdanjega salona pohoštva, v središču mesta, kjer bomo

postavili hišo eksperimentov ter vodili projekte, ki kombinirajo znanost in umetnost.

Imate pa tudi Center zelenih tehnologij, ki ga je v izboru za nagrado Zlati kamen strokovna komisija prav dodatno izpostavila, poleg tega pa ste si zastavili znižati emisije za 40 odstotkov. Kakšen je torej načrt?

Center zelenih tehnologij je mišljen kot spodbuda uveljavljenim podjetjem, ki so usmerjena v zeleno in tehnološko prihodnost, da se združujejo z znanstveno raziskovalnim delom, s tem pa pride do prenosa znanja v prakso. Univerza v Novi Gorici, glavni partner projekta, je odlična na področju zelenih tehnologij, imajo vede o atmosferskih študijah, okoljih, vede o materialih ... vse to so znanja, ki so ključnega pomena v zeleni industriji. Na drugi strani imamo v naši regiji ogromno podjetij, ki se s tem ukvarjajo; Pipistrel, Instrumentation Technologies, Gen-I, Intralightning, Cobik, Bia Separations in številni drugi. Cilj, ki ga vidimo, je območje, kjer bodo laboratoriji, poskusni centri, kjer se razvijajo tehnologije, na prioritarnih področjih. Vključen je tudi Salonit Anhovo, ki najbolj prispeva k izpustom, in če smo se odločili, da bomo emisije znižali, njega ne moremo prezreti. Lahko bi se naproti njim postavili na okope, a v tem ne vidim smisla, menim, da bomo hitreje prišli na cilj, če si podamo roko.

Kako jih boste prepričali?

Moramo jih prepričati, da se vključijo v razvoj tehnologij, ki škodljive izpuste pretvarjajo v neškodljive produkte. Gre za tehnologijo, ki se razvija že vsepovsod in ogljikov dioksid preusmerja v kemijske procese, s tem pa v organsko snov, iz katere ponovno nastane gorljiva snov. Poleg tega pa morajo postati tudi energetsko nevtralni, trenutno porabljajo veliko energije in je nič ne ustvarijo. Glede na to, da imajo odpadno toploto, bi lahko imeli kogeneracijo, prostor pa imajo tudi za sončne elektrarne.

Za konec me zanima še, kaj vam pomeni nagrada Zlati kamen?

Spodbudo za naprej, da stopimo skupaj in se razvijamo, kot smo začeli. Glede na to, da ste nam dali priznanje za najbolj prodorno občino prav zaradi povezovanja, potem naj to ne bo zmaga v konkurenci, ampak priznanje vsem, ki iščemo razvojno pot v sodelovanju. Pri nas je sodelovanje velika primerjalna prednost, ne le v lokalnem smislu, ampak v splošno evropskem. S sodelovanjem Evropa lahko živi v miru in se uspešno razvija, na vseh področjih, gospodarskem in kulturnem ter vsekakor ne na račun kogar koli drugega.

Občina zdravja 2021: Žiri

Preventivna akcija za zdravo življenje v Žireh poteka 17 let, v akciji pa sodeluje zelo veliko število prebivalcev. Kar je bistveno: ob tem imajo v Žireh merljive rezultate in so prvaki v telesnem fitnessu otrok.

FOTO: TANJA MLINAR

Pogled na Žiri

Verjetno se nismo zmotili preveč, če sklepamo, da so dobre (in izboljšujoče se) vrednosti zdravstvenih kazalnikov tudi rezultat sistematičnih prizadevanj za zdrav način življenja v kraju. Ob tem je spekter aktivnosti (širše ali ožje) povezanih z zdravstvom v Žireh dovolj širok, pri tem pa ne pozabljajo posebej ranljivih skupin.

Še v nečem se zdi zgodba Žirov posebej poučna. Žiri so majhen kraj z omejenimi sredstvi. Zato so izvrsten primer, da se da z majhnimi sredstvi dosegati velike učinke. Nujni predpogoj pa je seveda entuziazem.

- Za občino je značilna vrsta različnih aktivnosti na področju zdravja prebivalstva, dolga tradicija aktivnosti (17-letni projekt Živimo zdravo v tej občini) in vključenoost v mednarodni projekt (TAFPE);
- Zdravo življenje je vključeno v strateške dokumente;
- Aktivnosti so močno usmerjene na mlade, kar je z vidika prenosa ideje o zdravem načinu življenja, zelo pomembna aktivnost.
- Nabor aktivnosti na področju zdravja so številne in se usmerjajo na različna področja (šport, kmetijstvo, vzgoja in izobraževanje, okolje...) in obsegajo: preventivne programe zdravstvenega varstva, športne in telesne dejavnosti, zdrav življenjski slog, preprečevanje zasvojenosti, povečevanje trajnostne mobilnosti, izobraževanje otrok o pomenu zdravega življenjskega sloga, pomoči starejšim – starosti prijazna občina in ranljivim skupinam.
- To se odraža tudi v relativno visokem deležu proračunskih sredstev, ki jih občina namenja za te aktivnosti;
- Aktivnosti na področju zdravja se evalvirajo;
- Kot kaže, so rezultati dolgoletnih aktivnosti zelo dobre telesne zmogljivosti otrok, mladostnikov in odraslih;
- Obenem so tudi kazalnikov obolenosti zelo ugodni;
- Videti je, da pri aktivnostih sodeluje celotna skupnost, kar je zelo pozitivno. To je v majhni kot občini, kot so Žiri, gotovo lažje izpeljati, kot v kaki večji občini, ki je med kandidatkami. Po drugi strani pa spada občina Žiri s svojo velikostjo kar med povprečne občine (mediana števila prebivalcev v slovenskih občinah je okoli 4700 prebivalcev), kar pomeni, da bi lahko tak vzorec delovanja veljal za veliko število slovenskih občin.

Janez Žakelj, župan občine Žiri: Občina, za katero velja, da je v njej lepo živeti

Naziv in plaketo Občina zdravja vsako leto prejme tista občina, ki prepoznava zdravje kot pomembno vrednoto in je v zadnjem letu izstopala po aktivnostih za izboljšanje zdravja svojih prebivalcev. Kaj vam pomeni nagrada Občina zdravja 2021

Ob prejemu nagrade Občina zdravja 2021 smo bili prijetno presenečeni. Laskavi naziv je za nas priznanje, da smo v preteklosti delali dobro, še bolj pa zaveza, da z delom na izboljšanju zdravja nadaljujemo.

V vaši občini je vrsto aktivnosti na področju zdravja. Na katere aktivnosti/projekte ste še prav posebej ponosni?

Redno spremljamo podatke projekta Zdravje v slovenskih občinah. Rezultati za Žiri kažejo dobro telesno zmogljivost otrok, mladostnikov in odraslih, obenem so zelo ugodni tudi kazalniki obolevnosti.

Zagotovo bomo tudi v prihodnje financirali zdravstveno telesno vzgojo v Osnovni šoli, ki jo poleg kvalitetnih šolskih in obšolskih dejavnosti izvajajo športni pedagogi. Namenjena je otrokom z gibalnimi težavami, ki jim zdravniki predpišejo dodatne korektivne vadbe. Z dobrim delom športnih pedagogov si bomo tudi v prihodnje trudili zagotoviti dobre rezultate telesnega indeksa naših otrok. Skupaj s timom zdravnikov pa želimo nadaljevati razširjeno preventivo in akcijo Žirfit v okviru katere zdravniki in kineziologi merijo telesni indeks odraslih, ki je podlaga za nadaljnjo diagnostiko.

V zadnjih letih smo bili aktivni na področju skrbi za starejše. Žiri so že več let vključene v gibanje Starosti prijazne občine pri WHO. Akcijska skupina občanov skupaj s strokovnjaki z Inštituta Antona Trstenjaka v okviru mednarodnega projekta TAFFE razvija programe za starosti prijazni alpski prostor. V okviru projekta poteka izmenjava dobrih praks s sodelujočimi petimi zahodnoevropskimi državami, pa tudi šolanje prostovoljcev in oblikovanje programov za prijazno staranje. Veseli smo, da nam je uspelo v kraj dobiti investitorja, ki bo v letu 2021 zgradil nov dom starejših. Skupaj z aktivnimi občani se pripravljamo, da vzpostavimo čim boljše medgeneracijsko sodelovanje.

Občina Žiri je manjši kraj, a kljub omejenim sredstvom dosegate velike učinke. Kako vam to uspeva?

Skrb za zdravo življenje je v Žireh vključeno v strateške dokumente. Za dobre rezultate je poleg jasnega cilja pomembno skrbno načrtovanje in spremljanje doseženih rezultatov.

Ključno za uspeh je dobro sodelovanje in usklajeno delovanje Občine, Osnovne šole, vrtcev in tima zdravnikov ter zdravstvenih delavcev. Pomembno pa na zadovoljstvo in zdravje občanov vplivajo tudi dobro delo društev s področja športa, sociale, kulture in drugih področij, zato je za uspeh pomembno tudi spodbujanje teh aktivnosti.

Kako pomembna je za vas vključenost mladih v projekte zdravja?

Idejo o zdravem načinu življenja je potrebno predstaviti že otrokom. Zato bomo tudi v prihodnje spodbujali sistematično delo tako vrtcev kot osnovne šole na preventivi in izobraževanju o zdravem načinu življenja. Pri študentih in drugih mladih bomo podpirali njihove aktivnosti. Lani zgrajena sodobna športna dvorana še izboljšuje pogoje za vadbo in zdravo druženje. Zdrav način življenja v Žireh je tudi posledica lepe in čiste narave, ki nas obdaja in nam nudi veliko možnosti za rekreacijo in delo v naravi.

Kakšne projekte načrtujete za prihodnost in kako jih boste financirali? Na katere mehanizme pri tem računate?

Tudi v prihodnje se bomo opirali predvsem na lastna sredstva in delali tisto, za kar se bomo odločili, da je naša prioriteta. Nadaljevali bomo delo na področju preventive in dobre zdravstvene oskrbe, kar je pomembno za dobro počutje občanov.

Ministrstvo za zdravje in Osnovno zdravstvo Gorenjske spodbujata aktivnosti v smeri preventive, kar bomo skušali s pridom uporabiti tudi v programih za Žiri. Razširjeni preventivni pregledi in strokovna obravnava pacientov na podlagi dobljenih rezultatov, je zagotovo v Slovenskem prostoru primer dobre prakse, ki si zasluži pozornost in sofinanciranje.

Evropa bo tudi v prihodnje finančno spodbujala zdravje, medgeneracijsko sodelovanje, trajnostno mobilnost, skrb za čisto okolje ter druge programe. Občina bo svoje programe, med katerimi je zdravje in dobro počutje občanov med pomembnimi prioritetami, prilagajala in oblikovala tako, da bo možno tudi koriščenje evropskih sredstev.

In še za konec, vaša vizija: Kje vidite vaš kraj leta 2030?

Ostati želimo občina, za katero velja, da je v njej lepo živeti. Dobro počutje naših občanov bo še naprej primarna skrb, seveda ob nadaljnjem razvoju občine na vseh področjih, ki to omogočajo.

Idrija je edina občina, ki je Zlati kamen prejela dvakrat

10 LET ZLATEGA KAMNA

1 2012: IDRİJA

Zakaj Idrija? Zaradi celovite strategije, ki izhaja iz identitete kraja, iz njegove tradicije in enkratnosti. Ta strategija uspešno krvari razvoj Idrije iz industrijskega v postindustrijski kraj. Drugo in tretje mesto: Šentrupert,

Šempeter-Vrtojba

2 2013: POSTOJNA

Zakaj Postojna? Prvič, ker ima preprosto in jasno razvojno vizijo, ki jo dosledno izvaja. Drugič, pri razvoju se opirajo na lastne vire. In tretjič, imeli so dovolj poguma in širine, da so znali te vire dopolniti z zglednim javno-zasebnim partnerstvom. Drugo in tretje mesto: Tolmin, Lendava

3 2014: ŠKOFJA LOKA

Zaradi pristopa, ki je dosledno strateški, uravnotežen in trajnostno obarvan, predvsem pa – učinkovit. Občina ima zato merljive rezultate na praktično vseh področjih. Drugo in tretje mesto: Ajdovščina, Odranci

4 2015: ŠENTRUPERT

Zaradi ambicioznosti in trmaste vztrajnosti, s katero se lotevajo zelo izvirnih projektov. Šentrupert je primer majhne občine z močno razvojno vizijo: »je kot nadarjen otrok z izjemnimi rezultati na nekaterih področjih in množico povprečnih ocen«.

Zmagovalke po regijah:

- Zahodna Slovenija: Šempeter-Vrtojba
- Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Šentrupert
- Od Posavja do Koroške: Slovenske Konjice
- Vzhodna Slovenija: Ljutomer

5 2016: LJUBLJANA

Zaradi hitrega prehoda iz dolgočasnega mesteca z nadihom provincialnosti v sodobno in dinamično evropsko prestolnico. Zelena prestolnica Evrope ima zgleden nabor okoljskih projektov, še posebej na področju trajnostne mobilnosti.

Zmagovalke po regijah:

- Zahodna Slovenija: Nova Gorica
- Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Ljubljana
- Od Posavja do Koroške: Velenje
- Vzhodna Slovenija: Ptuj

6 2017: PODČETRTEK

Ker ponuja zgleden primer za razvojni model majhnega kraja, kjer so znali izkoristiti večino svojih danosti in s pomočjo spretnega prepletanja elementov pozicionirati Podčetrtek kot »kraj telesnega in duhovnega zdravja« - ter doseči merljive razvojne uspehe.

Zmagovalke po regijah:

- Zahodna Slovenija: Cerklje
- Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Kamnik
- Od Posavja do Koroške: Podčetrtek
- Vzhodna Slovenija: Lendava

7 2018: KOČEVJE

Ker je le malo krajev naredilo tolikšen razvojni preobrat. Kočevje je naredilo preskok iz stagnacije in ujetosti v rane preteklosti v modernost in optimizem – in ta preskok ima merljive razvojne rezultate.

Zmagovalke po regijah:

- Zahodna Slovenija: Ajdovščina
- Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Kočevje
- Od Posavja do Koroške: Radlje ob Dravi
- Vzhodna Slovenija: Ruše

8 2019: NOVO MESTO

Zaradi merljivega razvojnega preobrata in sodobnega upravljanja, ki na eni strani poudarja trajnostni ter socialno občutljivi razvoj, na drugi pa tehnologije pametnega mesta. A v prvi vrsti: ker so v ospredje postavili ustvarjalnost, talent in odličnost in so zato lahko zgled za vso Slovenijo.

Zmagovalke po regijah:

- Zahodna Slovenija: Pivka
- Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Novo mesto
- Od Posavja do Koroške: Šmarje pri Jelšah
- Vzhodna Slovenija: Grad

9 2020: IDRİJA

Zaradi pionirske vloge pri uvajanju tehnologij pametnega mesta in zaradi vrste razvojnih korakov, ki so jih v kraju naredili po letu 2012. Ta razvoj je obarvan obenem poudarjeno globalno in izrazito lokalno – v projektih pametnega mesta tako sodelujejo globalne korporacije in lokalna podjetja – ki pa so globalni nišni prvaki.

Zmagovalke po regijah:

- Zahodna Slovenija: Idrija
- Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Trbovlje
- Od Posavja do Koroške: Krško
- Vzhodna Slovenija: Maribor

10 2021: NOVA GORICA

Če je rdeča nit izbora sodelovanje, se Novi Gorici težko izognemo. Verjetno ni kraja v Sloveniji, ki bi tako tesno sodeloval s sosednjo občino onkraj meje kot je to Nova Gorica.

Zmagovalke po regijah:

- Zahodna Slovenija: Nova Gorica
- Osrednja in jugovzhodna Slovenija: Grosuplje
- Od Posavja do Koroške: Luče
- Vzhodna Slovenija: Benedikt

Kako poteka izbor nagrade Zlati kamen?

Ta model uporabljamo v skoraj nespremenjeni obliki od začetka projekta, združuje pa kvalitativne in kvantitativne aspekte.

V izbor je vključenih vseh 212 slovenskih občin (občine se torej ne prijavljajo same, ampak so v pretres vključene avtomatično).

V prvi fazi pregledamo vse glavne razvojne dokumente in članke, povezane z razvojem posameznih občin (to med drugim pomeni, da je glavni avtor analize verjetno edini človek na svetu, ki prebira vseh 168 aktivnih glasil slovenskih občin).

Vzporedno s pregledovanjem dokumentov poteka kvantitativna analiza s pomočjo metodologije ISSO: pretres 61 ključnih razvojnih kazalnikov, ob tem pa praviloma še ad hoc nabor kazalnikov, ki so posebej pripravljene glede na rdečo nit izbora.

Rdeča nit izbora je področje, ki ga pri izboru v določenem letu posebej poudarjamo. Leta 2021 je to usmerjenost občin v soustvarjanje, torej njihova odprtost za sodelovanje. Rdečo nit vsako leto določi Strokovni svet Zlatega kamna. Je pomemben, ne pa tudi

odločilen poudarek: pri izboru upoštevamo vse aspekte, na koncu pa vendarle prevlada celovit razvoj kraja.

Po osnovnem kvalitativnem in kvantitativnem pretresu sledi oblikovanje nabora kandidatke. Pri tem izboru upoštevamo v prvi vrsti kvalitativni aspekt: iščemo občine, ki so v nekem letu lahko drugim za zgled glede na svojo razvojno prodornost: na dobre prakse, inovativnost prijemov, kakovost strateškega pristopa in sistematičnost razvojnega dela. Izsledki analize ISSO so ob tem pomembno dodatno orodje, ki pojasni zlasti, če so razvojni prijemi že pripeljali do merljivih rezultatov.

V ožji izbor vključimo praviloma po tri kandidatke iz štirih slovenskih regij. Štiri regije niso nov poskus regionalizacije Slovenije, ampak zgolj orodje, da bi vsaj deloma zagotovili pokrivanje celotne Slovenije (oziroma preprečili prevlado bolj razvitih regij). Štiri regije Zlatega kamna so sicer sestavljene iz

statističnih regij. Posebnost leta 2021: kandidatke v izboru je zaradi epidemije izjemoma le osem.

Najpomembnejšo vlogo v zaključku izbora ima Strokovni svet Zlatega kamna. Svet pretrese vse kandidatke v ožjem izboru, izbere v prvi fazi štiri regionalne zmagovalke, na koncu pa med temi štirimi še prejemnico letne nagrade Zlati kamen.

VSE RDEČE NITI

2021: soustvarjanje in sodelovanje

2020: tehnologija za razvoj

2019: kultura kot razvojni vzvod

2018: razvojni preobrat: uspešnost v času 4-letnega mandata

2017: turizem

2016: trajnostna mobilnost

2015: trajnostni razvoj

ISSO: Kontrolna plošča za pilote občin

Primer kazalnika, ki govori o privlačnosti kraja za priseljevanje, plastično pokaže, kako je ta podatek vpleten v mrežo pomenov. Zato ga lahko zares razumemo in uporabljamo le znotraj celotne mreže.

Slovenci smo postali iz dokaj statičnega precej dinamično ljudstvo. Ne živimo v istem kraju kot delamo. In se dokaj pogosto selimo: v enem letu vsak dvajseti prebivalec Slovenije zamenja kraj svojega bivališča. (oba pojava: delovne migracije in selitve smo bolj podrobno razčlenili v dveh člankih na naši spletni strani).

Pred dvema desetletjema je bilo selitev petkrat manj: na leto se je v drug kraj preselil le odstotek prebivalcev. Privlačnost krajev za priseljevanje sicer merimo s kazalnikom, ki se mu reče selitveni prirast in nam pokaže razliko med številom priseljenih in odseljenih prebivalcev. To je pomemben kazalnik in nam posredno pove veliko. Kam se prebivalci priseljujejo in od kod bežijo? Na to najbolj vpliva na eni strani kakovost bivanja, ki jo kraj ponuja za določen denar. S tem je povezana tudi dostopnost primernih delovnih mest in s tem tudi prometna povezanost občine.

Ali smo ob odločitvi za gradnjo avtocest vedeli, da bo to pripeljalo do drugačnih navad, do drugačne poselitve Slovenije in do cele vrste posledic, ki med drugim vplivajo tudi na naše zdravje?

POVEZANOST STVARI.

Da torej razumemo kazalnik o selitvenem prirastu, si moramo ogledati vsaj kazalnike življenjskega standarda in trga dela v kraju. A tu zgodbe še ni konec. Sam kazalnik o selitvenem prirastu nam pove le razliko v številu priseljenih in odseljenih. Nič nam ne pove o tem, kdo se priseljuje in kdo odseljuje. So to morda mlade družine? Morda upokojenci, ki so prišli v nov dom starejših? Mladi in ambiciozni izobraženci? To na noben način ni vseeno.

Pogledati moramo torej tudi kazalnike, ki kažejo spremembe v strukturi prebivalstva. Izjemno pomemben kazalnik je tisti, ki govori o begu možganov. Se mladi po študiju vračajo domov? Ta kazalnik na pomemben način dopolni osnovni podatek o selitvenem prirastu. Pokaže nam pripravljenost kritične

skupine, da se vrne domov. Ta skupina je odločilnega pomena za prihodnji razvoj kraja: če se mladi izobraženci vračajo, to pomeni, da je na voljo ali dovolj kakovostnih delovnih mest ali pa dovolj priložnosti za podjetniški razvoj.

Denimo, da nam kazalnik o begu možganov – v navezavi z ostalimi povezanimi indikatorji – potrdi, da imamo na tem področju problem. Kaj zdaj? Bržkone samo ugotoviti, da imamo težavo, ni dovolj. Potrebujemo tudi rešitev. Kako jo najti?

Preprostega in enoznačnega odgovora na to vprašanje ni – in to spoznanje je ključnega pomena. Stvari so med seboj povezane, prepletene. Poglejmo še en primer. Kaj je na ravni Slovenije sprožilo novo mobilnost, na eni strani selitve, na drugi pa to, da manj kot pol Slovencev dela v svoji domači občini? Gradnja cest. A pozor. Ali smo ob odločitvi za gradnjo avtocest vedeli, da bo to pripeljalo do drugačne poselitve Slovenije? Da bodo delovna mesta nastajala drugje kot prej? Da se bodo spremenile naše navade in da bomo pripravljani se voziti na delovno mesto ne le v drug kraj, ampak dostikrat tudi v drugo regijo.

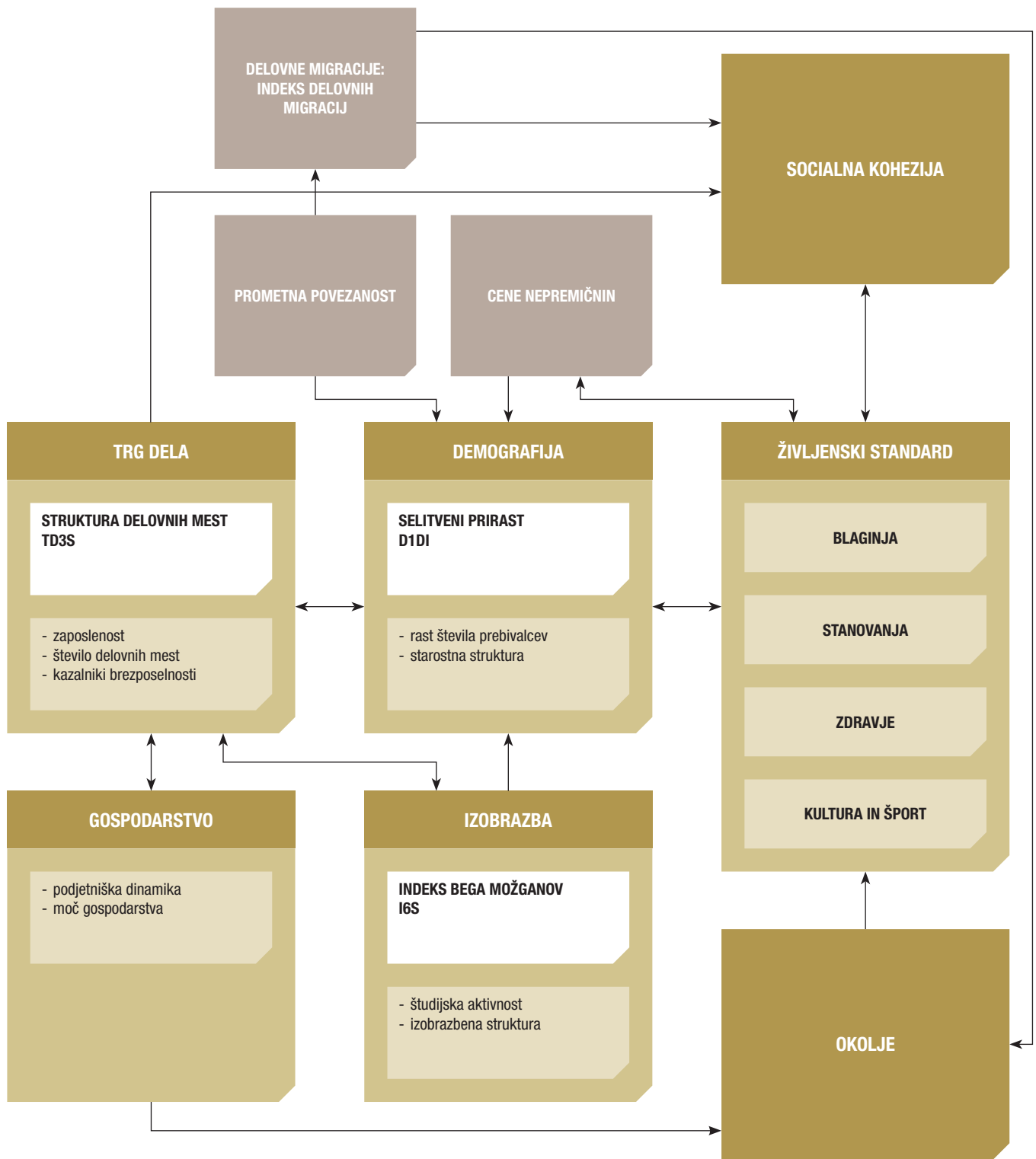
S cestami smo sprožili tudi dnevne migracije. Te so prinesle spet vrsto drugih posledic: obremenjenost infrastrukture, pomanjkanje parkirišč, predvsem pa hude obremenitve okolja: izpuste toplogrednih plinov in drobnih delcev. Misel, da te emisije vplivajo le na kli-

matske spremembe, je zmotna. Vplivajo neposredno na zdravje. Če pogledamo le tako neprijetno izkušnjo z virusom covid19: raziskave epidemije v Italiji so pokazale neposredno zvezo med številom žrtev covid19 in onesnaženostjo zraka. Stvari so med seboj zelo povezane. Spremenite eno stvar – in sprožili boste vrsto posledic, ki bodo vplivale tudi na druge kazalnike.

IN KAKO UKREPATI?

Kako torej ukrepati, če je vrednost kazalnika o selitvenem prirastu šibka? Prvič, pogledati moramo, kaj vse vpliva na selitveni prirast v našem kraju. In drugič, razumeti moramo, kaj bodo sprožili naši ukrepi. Da bi si lahko ustvarili to podobo, ni dovolj en nepovezan podatek. Prav tako ne milijon raztresenih podatkov, napaberkovanih iz uradnih statistik. Kar je potrebno, je kontrolna plošča s smiselno izbranimi, standardiziranimi podatki, urejenimi v

Če se osredotočamo le na razvoj ene razsežnosti – pa naj bo ta še tako pomembna – to ne pripelje le do slabega razvoja, ampak do katastrofe.

sistem. Prav takšno ploščo skušamo postaviti s sistemom ISSO in z našimi analizami.

Vzeli smo kazalnik o selitvenem prirastu in pokazali, kako je ta kazalnik povezan, vpleten v mrežo. Lahko bi vzeli katerikoli kazalnik v sistemu in zgodilo bi se podobno. Vsak kazalnik je del mreže pomenov in pravi smisel dobi šele, ko ga preberemo znotraj te mreže. To je povezano s tem, da je vsaka skupnost razme-

roma zapleten sistem. Zato je vsaka skupnost uspešna lahko takrat, kadar se razvija celovito, kadar je razvoj uravnotežen, holističen. Če se izrazimo tehnično, sistem moramo optimirati uravnoteženo, upoštevaje različne aspekte in vsa ključna področja. Če se osredotočamo le na razvoj ene razsežnosti – pa naj bo ta še tako pomembna – to ne pripelje le do slabega razvoja, ampak do katastrofe.

S tem ciljem razvijamo našo kontrolno ploščo s skrbno izbranimi in med seboj povezanimi ključnimi kazalniki, s katerimi skušamo zajeti delovanje celote in ne le posameznih aspektov. A na koncu: to je le kontrolna plošča. Dober pilot leti s pomočjo inštrumentov. A letalo še vedno upravlja pilot, ki prebere podatke in jih interpretira. No ja, vsaj zaenkrat.

ISSO ANALIZA – VAŠE ORODJE ZA RAZVOJNE PREBOJE

- + Uporabno orodje za primerjavo z vsemi občinami v Sloveniji, z občinami v regiji in s primerljivimi občinami po velikosti in tipu
- + Nudi zgoščeno sliko občine s ključnimi podatki in kazalniki
- + Odkriva glavne primerjalne prednosti in razvojne izzive (šibke točke) občine
- + Pomoč pri postavljanju ciljev
- + Primerljivost z drugimi slovenskimi občinami
- + Pokazatelj napredka in razvojnih prebojev
- + Mednarodna primerljivost

ISSO analize so v osmih letih postale pomemben spremljevalec razvoja na lokalni ravni. Sistem ISSO je edini sistem ključnih kazalnikov v Sloveniji, ki iz leta v leto daje standardizirana in mednarodno primerljiva merila.

ZAKAJ ISSO?

- ▶ ker je sistem pripravljen z največjo mero strokovnosti: nad metodologijo in kakovostjo bdi multidisciplinarna skupina vodilnih slovenskih strokovnjakov za področje prostorskega razvoja s treh univerz
- ▶ ker so kazalniki mednarodno primerljivi in sestavljeni po zgledu najboljših svetovnih vzorcev, ob tem pa posebej upoštevajo razvojne usmeritve EU
- ▶ ker prinaša »pametne« kazalnike, ki so prilagojeni za smiselno primerjavo in načrtovanje razvoja slovenskih občin in kjer so odpravljene metodološke hibe, ki jih prinaša uporaba »grobih« statističnih podatkov
- ▶ ker gre za neodvisen in standardiziran sistem meril
- ▶ ker gre za uveljavljen sistem, ki ga razvijamo že od leta 2010

METODOLOGIJA

Analiza je oblikovana na podlagi 61 kritičnih kazalnikov uspešnosti z osmih področij: demografije, proračunske učinkovitosti, gospodarstva, trg dela, izobrazbe, življenjskega standarda, socialne kohezije in politične kulture ter okolja.

KAZALNIKI SO

- ▶ skrbno izbrani (izbrali smo kritične kazalnike),

- ▶ standardizirani (za vse občine je narejen enak izbor kazalnikov, pripravljenih na enak način, zato omogoča primerjavo med občinami),
- ▶ smiselno povezani in nagrajeni v 8 ključnih področjih ter
- ▶ vključujejo časovno razsežnost (tri razsežnosti: tisti, ki merijo stanje, aktivnosti in dinamiko razvoja).

OD KOD PODATKI?

Vir za analizo občine je baza uradnih in javno dostopnih podatkov. Združuje podatke AJ PES-a, statističnega urada, občin samih (proračuni), Ministrstva za finance RS in drugih uradnih virov.

Zlati kamen v orehovi lupini

V zgoščeni obliki in na enem mestu smo zbrali vse, kar je dobro vedeti o projektu Zlati kamen, o nagradi, o sistemu ISSO...

KAJ JE ZLATI KAMEN?

Zlati kamen je celovit projekt, namenjen spodbujanju dobrega razvoja slovenskih lokalnih skupnosti. V javnosti najbolj znana je nagrada za razvojno najbolj prodorno občino. V ozadju nagrade se skriva zahteven analitični sistem, ki temelji na merljivih podatkih (ISSO – Informacijski sistem slovenskih občin) in sistematičnem zbiranju dobrih praks. Tretja sestavina projekta so načini za prenos dobrih praks: torej konferenčna dejavnost in mediji (spletna stran in revija).

KDAJ JE ZLATI KAMEN NASTAL?

Prvo vseslovensko srečanje županov je bilo leta 2007. Leta 2011 smo na srečanju predstavili projekt Zlati kamen z revijo, portalom in bazo podatkov – torej z vsemi elementi, razen z nagrado. To smo prvič podelili leta 2012.

KDO TIČI ZA PROJEKTOM?

Dve zasebni družbi: Planet GV, ki prireja konferenco in poskrbi za vse organizacijske in poslovne aspekte projekta, ter SBR (Slovenian Business Report), ki se ukvarja z vsebinskim razvojem. Splošne usmeritve projekta oblikuje Strokovni svet Zlatega kamna, ki izbere tudi zmagovalne občine.

Strokovni svet je zelo raznolika skupina vrhunskih slovenskih strokovnjakov, ki se ukvarjajo z lokalnim razvojem. Člani so predstavniki različnih strok, ustanov, pripadajo različnim generacijam in prihajajo z vseh delov Slovenije.

Zlati kamen je celovit projekt, namenjen spodbujanju dobrega razvoja slovenskih lokalnih skupnosti.

KDO PREJME NAGRADO ZLATI KAMEN?

Nagrado Zlati kamen prejmejo »razvojno najbolj prodorne občine«. To so tiste lokalne skupnosti, ki imajo celovito strategijo in ki to strategijo uspešno izvajajo s pomočjo inovativnih projektov in prijemov, ki so lahko drugim v pouk in zgled – torej tako imenovanih dobrih praks. To so dobro vodene občine, kjer je razvoj usmerjen v dolgoročni dvig kakovosti življenja prebivalcev.

Pri tem ne gre nujno za najrazvitejše občine ali občine, ki se razvijajo najhitreje – ti kraji imajo visoke vrednosti indeksov, ki jih izračunavamo. Prav tako to niso občine, ki imajo sicer odlične posamične dobre prakse, a kot celota žirije ne prepričajo: zanima nas celovita razvojna politika kraja.

KAKO IZBEREMO ZMAGOVALCA?

Končni izbor zmagovalca za Zlati kamen je subjektiven. Toda to subjektivno presojo

opravi na temelju objektivnih in standardiziranih podatkov 15 strokovnjakov, med katerimi so vrhunski slovenski geografi in družboslovci. Zakaj tak postopek? Ker je celovita presoja razvojne politike preveč kompleksen pojav, da bi ga lahko izpeljali zgolj s pomočjo meritev. Tudi ta postopek sam preverja in ocenjuje skupina zunanjih strokovnjakov. Je ta postopek »nezmotljiv«? Ne, ni. Je pa tudi po oceni stroke najboljše, kar glede na omejene zmožnosti lahko naredimo.

»ZAKAJ NISTE VPRAŠALI NAS?«

Klasično vprašanje, ki ga slišimo po opravljenem izboru: »mi bi vam to lahko pojasnili«. Žal to ne gre. Postopek izbora je standardiziran. To pomeni, da za vse občine uporabljamo enake tehnike za zbiranje in obdelavo podatkov.

Prav zato pri postopku izbora ni neposredne komunikacije med predstavniki občin na eni strani in uredništvom projekta ali strokovnim svetom na drugi. Ob tem se želimo izogniti vsem elementom, ki bi v izbor prinašali asimetričnost: tudi vplivu šarma in prepričljivosti politikov. Prav tako ne upoštevamo pisem občanov, ki nas prepričujejo, zakaj si njihova občina nikakor NE zasluži nagrade (da, tudi precej takšnih sporočil pride do nas).

Naš postopek se v največji meri opira na javno dostopne podatke – prednost imajo torej kraji, ki delujejo bolj pregledno in komunicirajo z javnostjo intenzivneje. Ampak to je preprosto pomemben sestavni del naprednih in kakovostnih razvojnih vzorcev.

KAJ JE SISTEM ISSO?

Zakaj pri oceni sploh upoštevamo kvantitativne podatke in indekse, če na koncu zmagovalca izberejo strokovnjaki? Ker nam to daje zelo dragocene vpoglede v posamezne aspekte razvoja občine. Kvantitativni podatki so zlasti pomembni za presojo rezultatov: kaj pomagajo bleščeče strategije, če ni merljivih in otipljivih pozitivnih posledic.

Podatkov za občine je veliko in so večinoma javno dostopni brez težav. Prednost indeksa ISSO je v tem, da iz množice podatkov izlušči tiste, ki so za spremljanje razvoja bistveni. To so kritični dejavniki uspeha (KPI – key performance indicators) – izvrstno orodje, ki pomaga zlasti občinam, občinskim upravam in politikom pri načrtovanju strategij ter postavljanju merljivih ciljev. To še zlasti velja za prenovljeni indeks ISSO, ki združuje tri skupine kritičnih dejavnikov: merjenje aktivnosti, dinamike sprememb in doseženega stanja.

KAJ JE NAGRADA ZLATI KAMEN IN KAJ CERTIFIKAT?

Nagrado Zlati kamen dobijo »razvojno najbolj prodorne občine«, ki jih po opisanem postopku izbere strokovni svet. Do certifikata Zlati kamen – ISSO so upravičene vse občine, ki so se po vrednosti sestavljenega indeksa ISSO uvrstile med zgornjih 25 odstotkov občin. Glavni poudarek indeksa ISSO je doseženo razvojno stanje občine. Ta kvantitativno obarvan pogled na uspešnost občine je bistveno ožji od tistega, ki ga uporabljamo pri nagradi Zlati kamen.

Prednost indeksa ISSO je v tem, da iz množice podatkov izlušči tiste, ki so za spremljanje razvoja bistveni.

IMAMO VISOKO VREDNOST INDEKSA ISSO: ZAKAJ NISMO DOBILI ZLATEGA KAMNA?

Ker sta indeks ISSO in kvantitativna analiza le med številnimi aspekti, ki jih strokovni svet upošteva ob svojem izboru. Celoten postopek (vedno ga izčrpno pojasnimo ob razglasitvi zmagovalca) vključuje vrsto korakov: pregled razvojnih dokumentov za 211 občin, različne kvalitativne analize in končno presojo strokovnega sveta.

JE NAGRADO ZLATI KAMEN MOŽNO KUPITI?

Kratek odgovor: ne. Nagrada ni naprodaj, sam postopek izbora pa je oblikovan tako, da praktično onemogoča morebitne zlorabe. Finaliste in nagrajence izbira Strokovni svet Zlatega kamna, ki ga trenutno sestavlja 12 članov iz različnih ustanov in podjetij, med katerimi je vrsta najuglednejših predstavnikov stroke. Organizatorju pripada le en sedež, ki ga zaseda glavni urednik projekta. Člani strokovnega sveta za svoje delo niso plačani

in s projektom – razen urednika – poslovno niso na noben način povezani.

KDO PROJEKT FINANCIRA?

Občine in podjetja. Obojim prodajamo storitve. Podjetjem, ki jih lokalne skupnosti zanimajo kot trg, prodajamo sponzorstvo projekta. Občinam prodajamo vrsto storitev: kotizacijo za udeležbo na konferenci ter tako imenovane pakete, ki vsebujejo ob kotizacijah še promocijo v naših medijih in izdelavo analize občine. Občine, ki so uvrščene po vrednosti indeksa med prvih 25 odstotkov, lahko naročijo tudi certifikat ISSO. Certifikat torej je naprodaj, nagrada Zlati kamen pa seveda ne. Še opomba: če občina pri nas naroča storitve, si s tem seveda ne more zagotoviti prav nobene prednosti pri izboru za nagrado.

Naslednje logično vprašanje, povezano s financiranjem, bi bilo: zakaj projekt, ki meri na vse lokalne skupnosti, ne financira država? Za to vprašanje žal nismo pravni naslovnik.

KAKO ZAGOTAVLJAMO NEODVISNOST VSEBIN?

Pojasnili smo že, kako poteka izbor za nagrado Zlati kamen. Sicer pa strogo ločujemo uredniški del projekta od poslovnega in organizacijskega. Tudi v naših medijih dosledno ločujemo med uredniškimi in promocijskimi vsebinami. Celotno vsebino, ki vključuje tudi razvoj sistema ISSO, pripravo analiz in vse pripravljalne aktivnosti za nagrado Zlati kamen, pripravlja podjetje SBR. Organizacijske in trženjske aktivnosti opravlja Planet GV, ki organizira tudi konferenco Zlati kamen. Naše dejavnosti so usklajene na splošni ravni, a pri operativnem delu je uredništvo strogo ločeno od ostalih funkcij. To včasih naročnike zmoti, je pa nujno za objektivnost in s tem dolgoročno verodostojnost projekta.

KAKŠNA JE POLITIČNA USMERITEV ZLATEGA KAMNA?

Zlati kamen je politično povsem neodvisen projekt in ni povezan ne z nobeno stranko, ne z nobeno politično profilirano ideološko usmeritvijo. To ne pomeni, da je projekt nepolitičen: posamezniki znotraj projekta zastopamo po najboljših močeh svoje vrednote. Nekatere temeljne vrednote si delimo, v nekaterih aspektih pa imamo zelo različne poglede.

IN ... KOLIKO TEHTA NAGRADA ZLATI KAMEN?

Granitnega kipca (oblikoval ga je akademski slikar Janez Kovačič) nikdar nismo stehali. Po občutku lahko rečemo, da kipec tehta zanesljivo več od kolesa, ki ga vozi Tadej Pogacar (bržkone pa manj od skupne teže koles Primoža Rogliča in Tadeja Pogačarja).

KAJ JE ANALIZA ISSO IN KAJ ANALIZA PRO ISSO?

S pomočjo sistema ISSO pripravljamo vrsto analiz. Analiza ISSO za občino prinaša pregled 61 kazalnikov z osmih področij: demografije, proračunske učinkovitosti, gospodarstva, trga dela, izobrazbe, življenjskega standarda, socialne kohezije in okolja. Prinaša sestavljene indekse in vse tri aspekte, značilne za analizo ISSO: pogled na doseženo razvojno stanje, aktivnosti in dinamiko razvoja. Je orodje za primerjavo z drugimi kraji (benchmarking), povprečnimi vrednostmi in zlatim standardom, torej z odlično vrednostjo za slovenske razmere.

PRO ISSO analiza je nov izdelek, prinaša pa primerjalno analizo proračunskih postavk. Omogoča hitro identifikacijo tistih vsebinskih področij, kjer vrednosti proračuna za občino odstopajo od standardnih. S tem olajša delo načrtovalcem zlasti tako, da pomaga odkrivati priložnosti za prihranke. Vsebuje vse kategorije proračuna po ekonomski, programski in finančni klasifikaciji. Te vrednosti primerja z različnimi povprečji in vrednostmi iz preteklih let.

Častni govornik na prvi konferenci Zlati kamen maja 2011 na Brdu pri Kranju je bil tedanji predsednik Državnega zbora Pavel Gantar, zdaj član Strokovnega sveta Zlati kamen.

Prva nagrada Zlati kamen je šla v Idrijo: na konferenci na Brdu pri Kranju jo je v imenu občine prejel župan Idrije Bojan Sever.

Drugi Zlati kamen smo podelili 13. marca 2013 na Brdu pri Kranju. V imenu občine Postojna ga je prejel župan Jernej Verbič.

Leta 2014 smo podelitev preselili v Ljubljano. Tretji kamen je prejela Škofja Loka: na sliki župan Miha Ješe z drugimi finalisti.

Konferenca leta 2015 je bila prvič in edinkrat na Bledu. Na sliki gosti iz tujine Jan Havlik, ki predstavlja dobro prakso, delovanje mestne občine Ždar nad Sazavo.

Leta 2016 je šel Zlati kamen v Ljubljano – v vseh pomenih. V Ljubljano smo preselili konferenco in podelitev, prestolnica pa je tudi prejela nagrado. Na sliki podžupan Dejan Crnek.

Zlati kamen 2015 je prejela občina Šentrupert. Župan Rupert Gole je v imenu občine prejel nagrado od predsednika vlade Mira Cerarja.

Župan Peter Misja je prejel kipec in plaketo v imenu občine Podčetrtek, zmagovalke leta 2017.

Živahno dogajanje na konferenci leta 2017, ki je bila v Festivalni dvorani v marcu. Na sliki eno od delovnih omizij: točk preboja.

Razvojno najbolj prodorne občine leta 2018. Kipec ima v rokah župan Kočevja Vladimir Prebilič. Druga z leve je predsednica Strokovnega sveta Vesna Mikolič.

Posebnost konferenc v Festivalni dvorani je bil Bazar dobrot slovenskih občin – kraji so se predstavljali s pomočjo značilne hrane in pijače. Leta 2018 je bila podelitev prestavljena z marca na februar.

Leta 2019 je nagrado prejelo Novo mesto. Na sliki je župan Gregor Macedoni, ki mu čestita župan Kočevja Vladimir Prebilič – Kočevje je Zlati kamen prejelo leta 2018. Dogodek se je preselil v Kristalno dvorano BTC.

Župan Idrije Tomaž Vencelj prejema Zlati kamen 2020 iz rok predsednika vlade Marjana Šarca. Idrija je prva občina, ki je priznanje Zlati kamen prejela že drugič.

Udeležence konference 2020 je nagovorila tudi tedanja ministrica za infrastrukturo Alenka Bratušek.

Ena od novosti na Zlatem kamnu 2020: priznanje za Občino zdravja, ki ga podeljuje Nacionalni inštitut za javno zdravje skupaj z Zlatim kamnom. Prvo priznanje je šlo v Tolmin.

Druga novost 2020: nagrada za lokalni skupnosti prijazno podjetje. Nagrado je prejelo podjetje Plastika Skaza, podelila pa sta jo skupaj Klub slovenskih podjetnikov SBC in Zlati kamen.

Finalisti leta 2020 in predstavniki projekta Zlati kamen so se takole slikali s tedanjim predsednikom vlade Marjanom Šarcem.

Dr. Peter Verlič, župan občine Grosuplje: Gostoljubna, gospodarna in globalna občina

Občina Grosuplje je srednje velika slovenska občina, s skoraj 21.500 prebivalci, na jugovzhodnem robu slovenskega glavnega mesta. Znana je predvsem po svoji bogati kulturni in zgodovinski dediščini, naravnih biserih ter kot razvito obrtno in industrijsko mesto, ki je od Ljubljane oddaljeno le nekaj minut vožnje po avtocesti. S svojo razvojno naravnostjo, z vizijo gospodarne, gostoljubne, globalne in zelene občine na podlagi različnih kazalnikov in neodvisnih analiz pogosto zaseda visoka mesta med slovenskimi občinami. Občino Grosuplje že 3. mandatno obdobje, vse od leta 2010 naprej, uspešno vodi dr. Peter Verlič.

Župan občine Grosuplje ste že 3. mandat in tako skupaj z nami praznujete tudi vi - 10-letnico svojega županovanja. Skupaj smo torej že od vsega začetka. In tudi Občina Grosuplje je v tem obdobju doživela velike spremembe, napisala veliko uspešnih zgodb, uresničila veliko lepih projektov. Kateri pa so tisti, na katere ste najbolj ponosni?

Če pomislim na vse to obdobje, na vseh teh 10 let za nazaj, moram reči, da se je res veliko dogajalo, da se je res veliko spremenilo. Novo podobo je dobilo mesto Grosuplje, novi projekti so oplemenitili vseh naših 10 krajevnih skupnosti.

In sam vedno pravim, da je pomemben čisto vsak projekt, ne glede na to, kako velik je, ali pa koliko sredstev smo porabili za njegovo izvedbo, pomembno je, da je prispeval k izboljšanju kvalitete življenja, da je življenje občank in občanov, naših krajanov in krajanov zdaj še lepše in prijetnejše.

Ne bom pa pozabil, ko nas je razveselila novička, da je nekdo izmed naših občanov zadel eurojackpot. Šlo je za lepo vsoto denarja, za 3 milijone evrov pa je od prejetega davka postala bogatejša tudi občina. Še teden prej smo se pogovarjali, kje bomo našli sredstva za nujno potrebno izgradnjo prizidka k zdravstvenemu domu, kako se bomo zadolžili. Prepričan sem, da smo denar dobro uporabili, izboljšali smo pogoje za delo vseh zaposlenih v zdravstvenem domu, prostori so prijaznejši tudi za vse, ki ga obiščemo. Takrat pa smo postali tudi najsrečnejša občina, kot se je lahko slišalo daleč naokoli.

Danes poleg zdravstvenega doma stoji tudi nova lekarna, tako da je pot od zdravnika do zdravila kar se da kratka.

V teh 10 letih se je veliko zgodilo tudi na področju urejanja prometa. Smo tranzitna občina in urejanje prometa je zato pri nas visoko med prioritetami. Zgradili smo veli-

ko krožišč, uredili veliko površin za pešce, z evropskimi sredstvi gradimo kolesarske povezave. Spodbujamo zeleno, trajnostno mobilnost. Že v prvem letu mandata smo tako Grosuplje z našim glavnim mestom povezali z mestnim avtobusom. Ta projekt je vzoren primer sodelovanja med občinami, glavnega mesta s primestno občino, dobro sodelovanje je bilo tudi z resornim ministrom.

Danes je poleg glavne avtobusne in železniške postaje zgrajena tudi nova parkirna hiša po sistemu P+R, z letošnjim letom je začel voziti tudi vlak iz Kočevja do Grosupljega in naprej v Ljubljano.

Občanke in občani imamo tako lepo priložnost za spremembo naših vsakdanjih navad, da prispevamo k varovanju našega okolja, in za pot namesto avta uporabimo javni prevoz, ali pa se na pot odpravimo s kolesom ali peš, če je ta krajša.

Na tem mestu pa ne morem mimo še enega projekta. Pridobili smo preko 15 milijonov evrov evropskih nepovratnih sredstev in zgradili eno najbolj sodobnih čistilnih naprav, tako da je čiščenje in odvajanje odpadnih voda urejeno.

Sicer pa ves čas veliko vlagamo tudi v področje šolstva, v naše osnovne šole. Obnovili smo podružnično šolo na Kopanju, dogradili prizidek k takrat še podružnični šoli v Šmarju - Sapu, zgradili novo podružnično osnovno šolo na Polici ter v lanskem letu dogradili prizidek k naši največji osnovni šoli v Grosupljem, ki je dobila tudi novo športno dvorano.

V občini Grosuplje namreč ves čas beležimo prirastek, število prebivalcev se povečuje, prepoznani smo po priseljevanju. Novih prebivalcev smo seveda veselili, a to pomeni tudi nove razvojne izzive, nove izzive za uresničevanje naše vizije kot gospodarne, gostoljubne in globalne občine.

Kaj so trenutno glavni projekti občine in kakšni so vaši načrti za prihodnost? Kje vidite priložnosti za razvojno prodornost občine?

Občina Grosuplje je primestna občina, del širše Ljubljanske urbane regije. Zaradi svoje lege, sam velikokrat pravim, da leži tam, kjer se konča Ljubljana in prične mehka dolenskih gričev in zelenih dolin, kjer se mestni utrip prepleta s tihožitjem podeželja, smo, kot rečeno, zanimivi tudi za priseljevanje.

To pa od nas zahteva še dodatno zavzetost za uresničevanje novih razvojnih projektov ter nas hkrati še dodatno motivira za sledenje novim smernicam in trendom. Da bo življenje občank in občanov Grosupljega še bolj zeleno, da storimo korak naprej tudi v smeri digitalne preobrazbe.

Trenutno sicer večje investicije predstavljajo modernizacija železniške postaje v Grosupljem, nov nadvoz čez železniško progo, ki zdaj predstavlja ozko grlo, s pločniki in kolesarskimi stezami bomo Grosuplje povezali tudi z zalednimi naselji.

Glavna mestna žila, Adamičeva cesta, se bo preuredila v sodobno mestno cesto s pločniki in kolesarskimi stezami, v centru mesta bomo uredili tudi osrednji trg. Ko bomo Kolodvorsko cesto preuredili v peš cono, ki bo povezovala trga pred mestno knjižnico na eni strani ter avtobusno in železniško postajo na drugi strani, bo družabno življenje v centru mesta gotovo še bolj zaživelo. Dobili bomo prostor druženja in srečevanja.

Veselimo se tudi novih urejenih površin za šport in rekreacijo. Z občinskim odlokom so že sprejeti prostorski pogoji za nov športni park Brezje, v bližini našega največjega stanovanjskega naselja Sončni dvori, ter za Koščakov hrib, ki ga lahko še najbolj primerjamo z ljubljanskim Rožnikom.

V gradnji je zadrževalnik poplavnih voda Veliki potok, ki bo Grosuplje obvaroval pred

ti svojim občankam in občanom, in seveda potem, ko se bo epidemija končala, tudi vsem ostalim obiskovalcem.

Rdeča nit letošnjega izbora za nagrado Zlati kamen je sodelovanje in povezovanje. Kako vi gledate na moč sodelovanja, povezovanja?

Občina Grosuplje ima v svoji strategiji zapisano, da se želimo razvijati tudi kot globalna občina. Če si zaprt, če nočeš sodelovati, če se nočeš povezovati, to lahko pripelje samo do izolacije.

Zelo dobro izkušnjo imamo z medobčinskim inšpektoratom in redarstvom treh občin, ki smo ga pred leti ustanovile občine Ig, Škofljica in Grosuplje, potem se je porodila nova ideja in občine Grosuplje, Ivančna Gorica in Trebnje smo ustanovile medobčinski razvojni center, bile smo mnenja, da bomo skupaj pri črpanju evropskih sredstev še uspešnejše.

To pa nas je na koncu privedlo do odločitve, da ustanovimo skupno občinsko upravo, ki smo jo poimenovali 5G. Ustanovile smo jo občine Grosuplje, Ivančna Gorica, Škofljica, Ig in Dobropolje.

Danes kar nekaj nalog tako izvajamo skupaj, se pravi naloge inšpekcijskega nadzorstva, redarstva, civilne zaščite, notranje revizije, urejanja prostora, povezujejo pa nas tudi razvojni projekti.

Ne le, da to za nas tudi finančno pomeni malo boljši položaj, saj nam 50% teh nalog financira državni proračun, menim, da bomo lahko veliko uspešneje kandidirali tudi na evropska sredstva. Že sedaj je namreč kar nekaj evropskih projektov nastalo tudi na račun sodelovanja omenjenih občin.

Verjamem, da se bo naše sodelovanje v prihodnje samo še krepilo. Občinskih meja, tudi na račun skupne občinske uprave, pri nas skoraj ne poznamo več. Sodelujemo, se povezujemo in sklepamo nova prijateljstva pa tudi z drugimi občinami v naši Sloveniji, predvsem preko evropskih projektov pa tudi z občinami izven meja Slovenije. Veliko uspešnih projektov je tudi sad dobrega sodelovanja z državnim nivojem.

Za konec, bi ob tej priložnosti z nami lahko delili kakšno zanimivo dejstvo o Grosuplju, ki ga morda ne ve veliko ljudi?

Sedaj, ko se ponovno uvaja železniški potniški promet med Grosupljem in Kočevjem in postaja železniška postaja Grosuplje vedno bolj pomembno regionalno intermodalno vozlišče dolenskega in kočevskega železniškega kraka, me je presenetilo, ko sem v kroniki prebral, da so med obema svetovnima vojnama, torej že v davnih dvajsetih letih prejšnjega stoletja, preko Grosupljega vozili potniški vlaki do Munchna, Reke, Zagreba in Beograda. Morda pa se bodo ti časi spet vrnili.

poplavami. Izzivi pa nas tudi v prihodnje čakajo na področju dogradnje šol, pripravljajo se še dodatno nadstropje novega prizidka k zdravstvenemu domu.

Občina Grosuplje pa si želi biti prepoznavna tudi kot turistična občina. Imamo nekaj lepih turističnih točk. Podzemna lepota Županova jama se ponša z osmimi čudovitimi dvoranami. Za obiskovalce jih je dostopnih sedem, od ene do druge, mimo številnih dihajajočih kapniških tvorb, nas vodi skoraj 500 stopnic. V njej so snemali slovenski film o neustrašnem otroškem junaku Kekcu, prav tako pa tudi film o Winetouju, kar je jami prineslo svetovni filmski blišč.

V njeni bližini se nahaja eden redkih protiturskih taborov na Slovenskem, ki se je ohranil do današnjih dni, Tabor Cerovo. Na sledove starih časov nas spominja tudi Magdalenska gora, katero pestra zgodovina arheoloških raziskav in bogate arheološke najdbe uvrščajo med najbolj znana arheološka naj-

dišča iz halštatskega obdobja v Sloveniji. Motiv grba občine Grosuplje, stilizirana konjska glava, je oblikovalsko posodobljena podoba okraska, ki so ga našli z izkopavanji na Magdalenski gori in izvira iz tistega obdobja.

Krajinski park Radensko polje, sredi katerega se skrivnostno dviguje osamelec Kopanj, je naš še en naravni biser. Na Radenskem polju se trenutno izvajata tudi dva velika evropska projekta, Vezi narave in Life Amphicon. V okviru teh dveh projektov bomo med drugim na Radenskem polju zgradili podhode in ograje, ki bodo dvoživkam omogočili varno prehajanje cest ob selitvah, uredili učne in interpretacijske poti, učilnico na prostem, opazovalnice in razgledni stolp ter vzpostavili nov naravovarstveni center.

Skratka, veliko priložnosti vidimo tudi v razvoju turizma, še posebej zelenega in aktivnega turizma. In če je korona virus prinesel tudi kaj pozitivnega, je to, da sedaj bolj spoznavamo svojo občino. Želimo si jo bolj približa-

Mauricij Humar, župan občine Miren - Kostanjevica: Recept za uspeh občine je v povezovanju

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Ljudje po naravi niso naklonjeni spremembam, ampak če jih pritegnemo k soustvarjanju sprememb, potem so spremembe lažje. Kot župan sem uspešen, ker imam tako aktivno podporo svetnikov in občanov, saj če bi le sam želel spremembe, bi mi to zelo težko uspelo. Pa tudi to, da sem politično neodvisen kandidat je dodatna prednost. Sprememb je bilo veliko: od tega, da smo zagnali turizem z ustanovitvijo javnega zavoda Miren Kras in številnih projektov za varstvo okolja do ureditve obrtnih con za razvoj gospodarstva, v prihodnje nas čaka še področje kmetijstva.

Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni?

Kot največji uspeh v tem mandatu štejem nadaljnje razvijanje področja turizma in pridobitev zlatega znaka Green Destination, s katerim se lahko pohvalijo le redke sicer že uveljavljene destinacije v Sloveniji. Novoustanovljeni javni zavod Miren Kras deluje zelo dobro, k vedno boljši prepoznavnosti destinacije pa pripomorejo tudi v okviru zavoda združeni posamezni ponudniki in številna društva s svojimi dejavnostmi ter že tradicionalnimi prireditvami. Začeli smo uresničevati največji projekt doslej, o katerem smo sanjali zadnjih 20 let, to je obnova OŠ Miren in izgradnja večnamenske telovadnice. Tudi tu se kaže naša trajnostna naravnost, saj so objekti trajnostno zasnovani in energetsko varčni. Ponosni smo, da nam uspeva projekt protipoplavne zaščite Mirna in revitalizacije porečja Vipave, kjer je 1. faza že zaključena, pogodbe za 2. in 3. fazo pa smo v sodelovanju z Direkcijo za vode že podpisali in bodo realizirane v letošnjem letu. Podjetnim občanom smo z ureditvijo dveh obrtnih con omogočili nadaljnjo rast in odpiranje novih delovnih mest, v podporo mladim in mladim družinam pri gradnji hiše pa smo sprejeli odlok, po

katerem so oproščeni plačila od 40 do 60 odstotkov komunalnega prispevka.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in kje vidite priložnosti za razvojno prodornost občine?

Načrtov je precej, med večjimi pa bi izpostavili predvsem dokončanje izgradnje kanalizacije v občini in protipoplavne zaščite ter revitalizacijo porečja Vipave. Skupaj z vsemi obalnimi in kraškimi občinami se tudi trudimo pridobiti evropska sredstva za oživetev projekta »Vodooskrba Obale in Krasa«, ki je pomemben razvojni projekt in ključen za zagotavljanje čiste, neoporečne pitne vode. Paradni konj razvoja občine pa je in bo zagotovo turizem, saj imamo izredno bogato naravno, kulturno in zgodovinsko dediščino, prijazne in gostoljubne občane ter odlično kulinariko, ki bo pritegnila domače in tuje turiste. Seveda pa smo usmerjeni v trajnostni turizem.

Kako močno je trenutna zdravstvena in posledično tudi gospodarska kriza prizadela vašo občino in kako se spopadate s tem?

K sreči večjega števila obolelih nismo imeli, kljub temu pa je pandemija zarezala tudi v naše gospodarstvo in projekte, ki so ob tem nekoliko zastali.

Rdeča nit letošnjega izbora za nagrado Zlati kamen je sodelovanje in povezovanje. Kako vi gledate na moč sodelovanja, povezovanja? Kakšen je vaš recept za uspešno sodelovanje in povezovanje na vseh ravneh?

Naš model dobrega sodelovanja je znamka Miren Kras, ki združuje osrednje turistične znamenitosti občine, ponudnike namestitev, gostince, lokalne pridelovalce, obrtnike... povezujemo pa se tudi s sosednjimi občinami in sosednjimi turističnimi destinacijami Vipavska dolina in Brda ter Kras. V povezovanju in sodelovanju vidimo moč, večje možnosti za uspeh in razširitev ponud-

be, lažjo promocijo. Naš recept za uspeh je v vključevanju lokalnih ponudnikov, navezovanju na kulturno, zgodovinsko in gastronomsko dediščino.

Kakšni so po vašem koraki do celovitega in uravnoveženega delovanja slovenskih občin?

Pokazalo se je že, da je pri večjih projektih nujno povezovanje in iskanje sinergij, tako s sosednjimi občinami kot z domačimi društvi, zavodi, podjetji. Sploh občinam, ki smo daleč stran od Ljubljane in ki imamo čedalje več starejših prebivalcev, bo povezovanje v pokrajine omogočilo bolj tekoč in pravičen razvojni preskok. Zato bo tudi ena od osrednjih tem v tem letu sokreiranje regionalnega povezovanja in ustvarjanje širšega regionalnega prostora. Manjka nam druga raven državne uprave oziroma lokalne skupnosti, nek hibrid, kar je zlasti pomembno za obmejne občine, da bomo lahko izvedli projekte čezmejnega

sodelovanja, saj so sosednje države tudi razdeljene na pokrajine.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

Naša občina je že leta 2017 postavila vizijo in strategijo razvoja občine do leta 2025. Vztrajno gremo po načrtani poti, ki je že kmalu začela kazati rezultate, kot so razvoj turističnih produktov, zelene destinacije, ugodnejše okolje za razvoj gospodarstva in podjetništva, skrb za vse generacije z izgradnjo ključne infrastrukture, kot so obnove vrtcev, osnovnih in podružničnih šol, smo invalidom prijazna občina... Čeprav je pandemija nekoliko upočasnila razvoj, sledimo načrtani smeri, da občina Miren - Kostanjevica do leta 2025 postane prepoznavna občina, ki nudi prijetno in kakovostno bivalno okolje za vse generacije, ki ima pestro trajnostno gospodarstvo in kmetijsko lokalno ponudbo, ki ima razvit trajnostni turizem in predvsem zadovoljne občane.

Ali v razvoj kraja aktivno vključujete občane in – če da – na kakšen način?

Ves čas, odkar sem župan, skrbim za dialog z občani, saj mi njihovo mnenje veliko pomeni. Tako so moja vrata vedno odprta (v času omejevanja okužb se je razumljivo komunikacija preselila na elektronsko pošto ali prek telefona), trudim se v čim večji meri obiskovati dogodke ali kot občina sodelovati pri njihovi organizaciji, skupaj ustvarjamo občinsko glasilo, izvajamo ankete javnega mnenja ipd.

Se ukvarjate z zdravjem prebivalcev – torej s spodbujanjem zdravega načina življenja in drugih preventivnih aktivnosti na področju zdravja?

Naš zelo velik projekt je revitalizacija porečja Vipave, s katerim bomo uredili poplavno varnost Mirna in okolice ter zagotovili dodatne rekreativne površine za kako-

vostno preživljanje prostega časa in druženje. Poleg tega smo postavili več telovadnic na prostem, ki jih občani s pridom uporabljajo, prav tako pa bomo leto začeli z gradnjo nove večnamenske telovadnice ob OŠ Miren, ki bo zelo velika pridobitev za šolo in občino na sploh. V skrbi za zdravje občanov sodelujemo z različnimi organizacijami in tudi preko raznih projektov ali objav v občinskem glasilu skrbimo za dobro obveščenost o npr. prekomerni uporabi interneta in digitalnih naprav, demenci, sladkorni bolezni, raznoraznih odvisnostih... Sodelujemo tudi s Hišo dobre volje, kjer starostnikom in drugim nudijo dnevno varstvo, razne aktivnosti, medgeneracijsko sodelovanje, kar vse občane povezuje in izpolnjuje. Velika pridobitev je tudi ureditev Krajevne knjižnice v Mirnu. Tako imamo dve krajevni knjižnici v Biljah in v Mirnu, ki delujeta v sklopu Goriške knjižnice Franceta Bevka.

Nove tehnologije prinašajo pametne rešitve za mesta, občine in skupnosti

Pametna mesta in skupnosti združujejo učinkovitost, gospodarnost, trajnostni razvoj in kakovost življenja.

Tehnološki razvoj prinaša številne priložnosti za posameznike, organizacije in skupnosti. Predvsem z razvojem interneta stvari (Internet of Things – IoT) nastajajo rešitve, ki so namenjene celostnemu upravljanju infrastrukture, storitev in procesov v različnih naseljih, s čimer uporabnikom poenostavljajo uporabo storitev in izboljšujejo kakovost bivanja. S sodobnimi tehnološkimi rešitvami lahko podpremo zmanjšanje emisij, izboljšamo energetske učinkovitost, poskrbimo za pametno upravljanje mirujočega prometa, parkirišč in pametno razsvetlavo ter še veliko več. Ker so tovrstne rešitve večplastne, z njimi zagotovimo številne prednosti, ki se v širšem okolju odražajo dolgoročno in prispevajo k trajnostnemu razvoju.

ZAKAJ PAMETNA MESTA?

Pametno mesto je urbani center, ki s pomočjo sodobnih tehnologij načrtno upravlja vire, optimizira procese in izboljšuje javne storitve, s čimer zagotavlja trajnostno delovanje in dvig zadovoljstva prebivalcev. Oba kriterija sta danes med glavnimi prioritetami županov, ki želijo izboljšati kakovost bivanja občanov in obiskovalcev. Pri tem ne gre samo za mesta, tudi v vaseh in na podeželju sta upravljanje virov in trajnostna usmeritev ključnega pomena.

PAMETNA INFRASTRUKTURA IZBOLJŠUJE KAKOVOST BIVANJA

Telekom Slovenije skupaj s partnerji zagotavlja napredne in varne rešitve za uvedbo in upravljanje pametne infrastrukture. Sem sodi bogat nabor preverjenih storitev, ki jih mesto ali skupnost izbere glede na svoje potrebe in načrte, v Telekomu Slovenije pa s partnerji poskrbimo za njihovo uvedbo in neprekinjeno delovanje. Skupna platforma za zbiranje podatkov in enoten prikaz

le-teh pa omogoča obravnavo različnih dejavnikov pri odločanju in spremljanju doseganja zastavljenih ciljev.

MESTNA KARTICA ZA PAMETNA MESTA

Med rešitvami pametnih mest se vse bolj uveljavlja mestna kartica, ki občanom in obiskovalcem na enem mestu omogoča uporabo in plačevanje različnih storitev, ki jih ponujajo občine in njihovi javni zavodi, kot so parkiranje, prevoz z javnim potniškim prometom, vstopnine na dogodke, v muzeje in na športne prireditve, knjižnične storitve, izposoja koles ipd. Pri tem je ključno, da mestna kartica nastopa v dveh oblikah – kot mobilna aplikacija in kot fizična kartica. Obe lahko delujeta kot identifikacijsko sredstvo za uporabo subvencioniranih storitev in kot plačilno sredstvo - mobilna denarnica z dobroimetjem za plačilo plačljivih storitev.

Hkrati je uporabnikom mestne kartice na enem mestu na voljo tudi bogat nabor koristnih in zanimivih informacij, s katerimi si olajšajo opravke in popestrijo vsakdan. Na enem mestu so namreč zbrane in pregledno predstavljene sheme avtobusnih linij in urniki avtobusnih prevozov, lokacije parkomatov, bencinskih servisov, bolnišnic in javnih zavodov, pa tudi restavracij, muzejev in knjižnic, skupaj z delovnim časom. Zemljevid uporabnikom omogoča hitro in enostavno iskanje zelenih destinacij in navigacijo, kako do njih, pri tem pa imajo uporabniki za vse opravljene nakupe in uporabljene storitve na voljo celovit pregled, tudi za nazaj. V uporabo mestne kartice se lahko povežejo vsa mesta znotraj posamezne občine, prav tako je možno povezovanje več občin.

TelekomSlovenije

ZLATI KAMEN

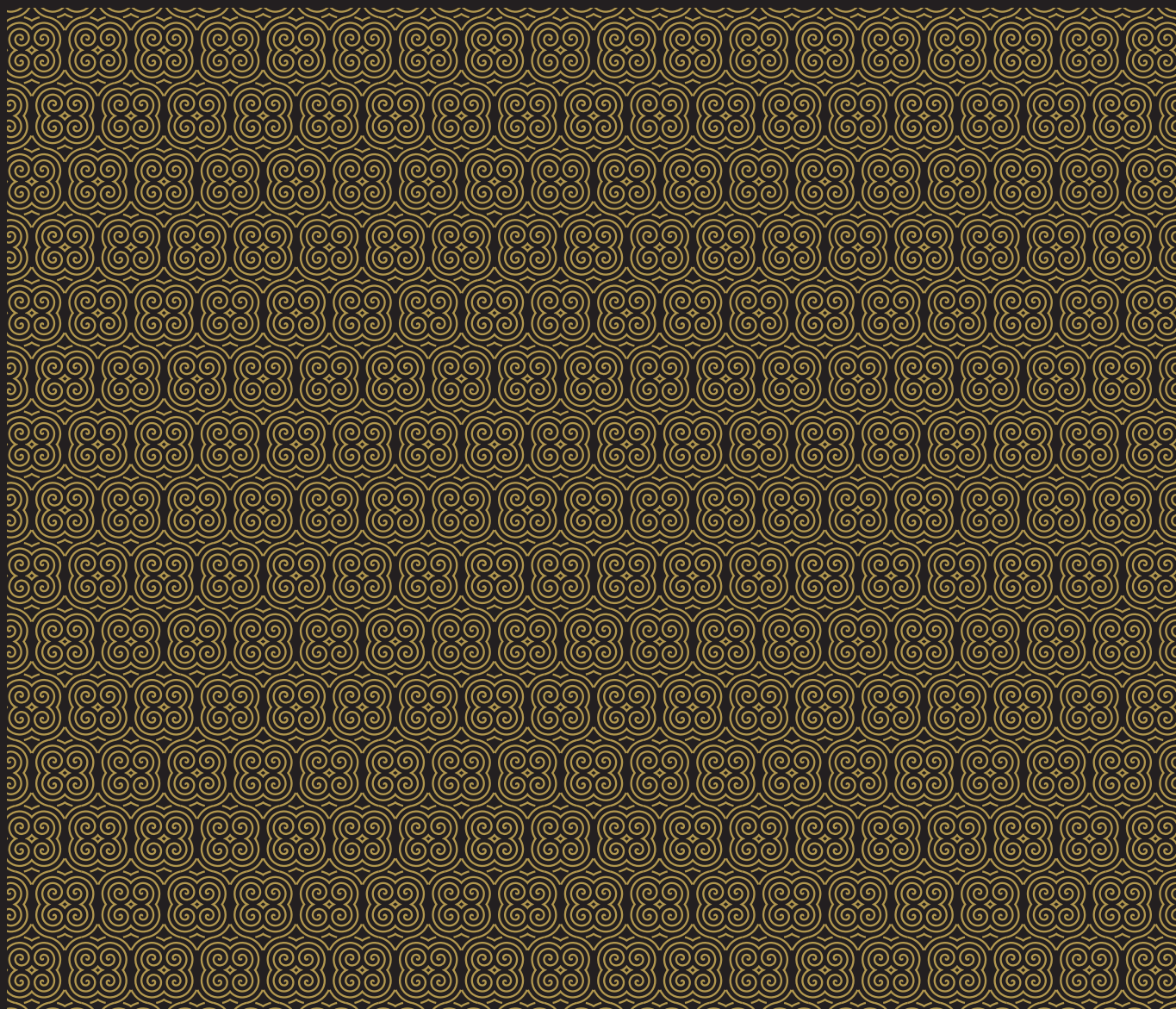
ZLATO SREČANJE

september 2021

Povezovanje in sodelovanje v živo.

ZLATI INTERVJU

Naše vabilo za intervju je vedno odprto. Za vse občine, ki se še niste odzvale povabilu, lahko stopite v stik z Merimo Nuhanovič in se dogovorite za termin.

INTERVJU

Tadej Beočanin, občina Ajdovščina

Ste na polovici svojega drugega mandata – kako ga ocenjujete in kaj je ključni napredek občine Ajdovščina v zadnjih dveh letih?

Velik napredek je občina doslej dosegla na gospodarskem razvoju, s širitvijo poslovnih con in odpiranjem novih delovnih mest, pa tudi z urejanjem mestnih in vaških središč ter ostalih javnih površin. S tem je v občini vsak dan zagotovljeno prijaznejše okolje za bivanje. Sredino mandata zaznamuje konstantna rast – tako številka prebivalcev kot tudi števila delovnih mest, kar me posebej v teh epidemioloških časih navdaja z optimizmom.

Rdeča nit letošnjega izbora za nagrado Zlati kamen je sodelovanje in povezovanje. Kako vi gledate na moč sodelovanja in povezovanja? Kakšen je vaš recept za uspešno sodelovanje in povezovanje na vseh ravneh?

Občina Ajdovščina je prepoznana kot stičišče in središče različnih danosti, kar s seboj prinaša povezovanje in sodelovanje več deležnikov. Različni interesi, a skupen cilj, skrbijo za uravnotežen in usklajen razvoj na več ravneh delovanja. Z roko v roki poveujemo gospodarstvo, javne zavode in tudi naše prebivalstvo, saj jim dajemo možnost aktivne participacije, tudi pri odločanju o sredstvih

občinskega proračuna. S participativnim proračunom, projektom, ki smo ga izpeljali kot prvi v državi, smo postali vodilni primer dobre prakse. Povezovanje pa poteka tudi izven občinskih meja, denimo s sosednjimi občinami v turistično destinacijo, z evropskimi projekti pa sodelovanje negujemo tudi izven državnih meja. In prav mednarodno udejstvovanje javne uprave in našega gospodarstva nas v zadnjem času uvršča med čedalje bolj prepoznavne občine.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in kje vidite priložnost za razvojno prodornost občine?

Prav danosti in priložnosti polno okolje, ki nas obdaja, je pri kvaliteti življenja prebivalstva ključno, zato bomo svojo razvojno prodornost še naprej negovali na ključnih gradnikih rasti – gospodarstvu, odpiranju novih delovnih mest, gradnji stanovanjskih kapacitet in razvijanju novih priložnosti za vse občanke in občane, ob tem pa uvajali nove tehnologije s področja digitalizacije.

Kako daleč ste pri uvajanju novih tehnologij v razvoj kraja?

Že v lanskem letu smo izdelali smernice za digitalno transformacijo, v katerih je eden izmed pomembnih ciljev tudi oblikovanje novovite aplikacije, s katero bomo olajšali marsikatero pot, pa tudi čas in tako skrajšali in pocenili postopke, ki jih vodimo. Z uvajanjem novih tehnologij že imamo nekaj izkušenj, predvsem z razvojem digitalnih orodij na področju kmetijstva in civilne zaščite, vzpostavili smo že nekaj sistemov, ki predstavljajo prve korake na poti digitalizacije občine. Zato bomo tudi v prihodnje vse bolj stremeli k vzpostavitvi čim več korakov, ki nas bodo peljali do cilja – pametne občine.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

Občino Ajdovščina in mesto vidimo v letu 2030 kot prepoznavno, konkurenčno, zeleno, predvsem pa življenju prijazno občino. Veliko skrb posvečamo kvaliteti življenja tako v mestu kot na podeželju, to je ključna usmeritev, po kateri bomo do leta 2030 ustvarili enakopraven razvoj vseh naših delov. Nikogar ne želimo pustiti za nami, vsi moramo biti v koraku z vizijo, da dosežemo čedalje večjo blaginjo in čedalje večji razvoj.

INTERVJU

Milan Repič, občina Benedikt

Ste na polovici vašega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Zavedamo se, da je v tako mali občini zelo pomembna enotnost. Zato smo se s svetniki dogovorili, da si bomo skupaj prizadevali za dobrobit občanov in občanov ter občine kot celote. Odločitve o projektih, ki so pomembni za razvoj občine sprejemamo na podlagi pogovora in dogovora. Bistvena sprememba je tudi v tem, da smo začeli v občinski upravi sami aktivno pripravljati odloke, investicijsko dokumentacijo in projekte za črpanje državnih in evropskih sredstev.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in kje vidite priložnost za razvojno prodornost občine?

Od leta 2004 imamo v občini geotermalno vrtino globine 1857 m, iz katere priteče voda temperature okrog 76 °C. To je osnova, na kateri gradimo. Geotermalno energijo želimo izkoriščati kot zeleno energijo za pridobivanje električne energije, ogrevanje pokritih površin za pridelavo hrane in razvoj termalnega tu-

rizma. Ne glede na trenutno situacijo, še vedno verjamem, da je lahko zeleni turizem panoga, ki bo paradna v naši občini, ob obrtnih, manjših podjetnikih in kmetijstvu. Poleg geotermalne energije se v občini ponašamo tudi z bogato kulturno-zgodovinsko dediščino in naravnimi danostmi. Bogato gostinsko ponudbo, doma pridelano hrano in neokrnjeno naravo. Če bomo znali to povezati in si upali zastaviti drzne cilje, jih realizirati, bo naša občina v prihodnje pomembna turistična destinacija.

Kako daleč ste pri uvajanju novih tehnologij v razvoju kraja?

V lanskem letu smo izvedli popolno prenovo razsvetljave v športni dvorani in javne razsvetljave, kjer smo namestili sodobne led svetilke z regulacijo osvetlitve. S tem smo zmanjšali porabo električne energije, hkrati pa tudi svetlobno onesnaževanje. Energetsko smo sanirali del ostrejša na osnovni šoli, kjer smo za osvetlitev namestili sodobna svetila SOLATUBE, s tem zmanjšali toplotne izgube in primerneje osvetlili prostore. Preko pro-

jekta WiFi4EU smo občinske objekte opreмили s tehnologijo za brezžični dostop do interneta.

Ali v razvoj kraja aktivno vključujete občane in – če da – na kakšen način?

V odločanje se naše občanke in občani aktivno vključujejo preko različnih načinov. Vsako leto skličemo zbor občanov, na katerem občanke in občane seznanimo z aktivnostmi, ki smo jih izvedli in kaj načrtujemo. Hkrati pa ljudje podajo predloge, pripombe in tudi kritike, ki so podlaga za naše nadaljnje delo. Veliko predlogov in pobud se poda tudi preko svetnic in svetnikov, ki jih le-ti predstavijo na sejah sveta. Jaz kot župan veliko komuniciram s predstavniki društev, ki so k sreči v občini zelo dejavna. Tudi na tak način se povedo in predstavijo potrebe in želje občanov, ki jih nato poskušamo udejanjiti. Letos pa pričnemo z izvajanjem participativnega proračuna, kjer bo dana dodatna možnost za sodelovanje, odločanje, izvajanje in vzdrževanje projektov ali programov, ki si jih naše občanke in občani želijo.

INTERVJU

Bojan Čebela, župan občine Borovnica

Kaj so trenutno glavni projekti občine?

Po zaključku izgradnje sodobnega parkirišča P+R pri železniški postaji Borovnica in prizidka k OŠ dr. Ivana Korošca Borovnica so v tem trenutku so glavni projekti:

- Izgradnja kolesarske povezave z rekonstrukcijo pripadajočega dela regionalne ceste med Borovnico in Bregom. Projekt je vreden 2,6 milijona €, pri čemer bo občina prispevala 0,7 milijona €, ostalo bo šlo iz EU kohezijskih sredstev in proračuna RS. Sočasno s tem bomo na občinske stroške obnovili tudi del vodovoda na tem odseku.
- Dokončanje projektne dokumentacije za izgradnjo kolesarske povezave z rekonstrukcijo regionalne ceste od Brega do meje z občino Brezovica.
- Nakup prostorov nekdanje trgovin in njena preureditev v knjižnico, saj zelo priljubljena in uspešno delujoča Podružnična knjižnica dr. Marje Boršnik Borovnica že od svojega začetka deluje v povsem neustreznih prostorih.
- Ureditev tematskega parka in spominske poti Borovniškega viadukta s pomočjo sredstev Sklada za regionalni razvoj.
- Izgradnja kolo-parka oz. pump-track steze. Tudi ta naj bi bila končana še letos in v igri smo da dobimo za projekt vsaj 40% nepovratnih sredstev.

- Izdelava projektne dokumentacije za projekt novega vodnega vira Strmca – Budence z aktivacijo vrtine in izgradnjo povezave do obstoječih vaških vodovodov v Kotih v prvi fazi, v nadaljevanju pa bi preko cevovoda do vodohrana na Bregu omogočili, da bi ta vir lahko služil bodisi kot rezervni ali kot primerni vodni vir za vso občino.
- Urediti želimo tudi komunalno infrastrukturo v obrtno-poslovni coni Struge, ki nastaja z uspešnim prepovedom na območju nekdanjega industrijskega kombinata LIKO.
- Nadaljevanje postopne obnove občinske ceste med Borovnico in Brezovico pri Borovnici.
- Postopno posodabljanje Športnega parka Borovnica. Letos je na vrsti obnova atletske steze.

Kakšni so po vašem koraki do celovitega in uravnoveženega delovanja slovenskih občin?

Regionalna razvojna agencija Ljubljanske urbane regije se je izkazala kot dober okvir za sodelovanje pri črpanju evropskih sredstev za večje projekte, pri čemer ne manjka medsebojnega razumevanja in solidarnosti. Tudi LAS Barje z zaledjem upravičil to, da smo postali njegovi polnopravni člani, čeprav bi

ob večjem angažmaju društev lahko iztržili še kaj več. Dobro sodelujemo tudi s Krajskim parkom Ljubljansko bare in to tudi pri razvojnih projektih in ne le kar se tiče varstva narave. Odlično bi bilo, če bi bilo v okviru Okvirnega sporazuma med EU in Slovenijo v novi finančni perspektivi Ljubljansko barje opredeljeno kot območje enotnih teritorialnih naložb, saj bi lahko prišli do večjih zaokroženih skupnih naložb. Razmislili bomo o sedanjih okvirjih medobčinskega sodelovanja, saj nas izkušnja uči, da so vodilne strukture poskrbele predvsem za to, da so se njihove občine premestile med tiste, ki bodo lahko še naprej prejemali znatna nepovratna kohezijska sredstva EU. Ostali bomo morali oblikovati močno koalicijo, ki bo poskrbela, da se bo Vlada držala obljub o vsaj delni izravnavi izpadlih EU sredstev občinam, ki smo umeščene v razvito EU statistično regijo.

Kakšne projekte načrtujete za prihodnost in kako jih boste financirali? Na katere mehanizme pri tem računate?

Najbolj je pomemben večfazni projekt zagotovitve zanesljive oskrbe s kakovostno pitno vodo v Kotih in rezervnega vodnega vira za celo občino. Upamo, da bo Slovenija v Bruslju dosegla, da bodo do nepovratnih sredstev EU upravičeni tudi vodovodi, ki oskrbujejo vsaj 2000 prebivalcev. Računamo tudi na sredstva Vodnega sklada RS – tudi glede izvedbe ukrepov za zmanjšanje poplavne ogroženosti v občini.

Ozko prometno grlo je predvsem potek regionalne ceste proti Vrhnikski skozi dobesedno skozi nekdanji samostan Bistra Tehniški muzej Slovenije. Promet kazi in uničuje enkratno stavbno dediščino, obenem pa onemogoča tako razvoj samega muzeja kot vzpostavitev varne povezave med Borovnico in Vrhniko. Prav sedaj se z Ministrstvom za kulturo, Občino Vrhnika in DRSI dogovarjamo, kako izbrano traso obvozne ceste čim prej umestiti v prostor in zagotoviti sredstva za izgradnjo.

Računamo, da bomo v novi finančni perspektivi EU imeli več sreče tudi pri projektih čezmejnega sodelovanja in nam bo na ta način uspelo zagotoviti sredstva za ohranjanje in predstavitev tehniške in kulturne dediščine in razvoj turizma na tej osnovi.

INTERVJU

Franc Čebulj, občina Cerklje na Gorenjskem

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

V prvi polovici mandata smo v občini dočkali odprtje zdravstvenega doma, ob krožišču v južnem delu Cerkelj. Zaključili smo tudi s prenovo središča Cerkelj (urejena fekalna in meteorna kanalizacija, urejeni pločniki, javna razsvetljava in novi parkirni prostori), uredili smo celotno komunalno infrastrukturo v vasi Zalog, kjer smo zgradili fekalno kanalizacijo, obnovili vodovod, zgradili pločnike, obnovili javno razsvetljava, nadaljevali z obnovami cestne infrastrukture, gradbenega dela so potekala tudi na odsekih trase krvavškega vodovoda, nadaljujemo pa še z izgradnjo kanalizacije in ostale komunalne infrastrukture v nižinskem delu.

V tem mandatu smo dokončali pokrito nogometno igrišče v vasi Velesovo, kjer se odvijajo treningi, tekmovanja za moški in ženski nogomet.

Dogradili in obnovili smo tudi poslovilne vežice v vasi Cerklje, uredili zunanjo okolico na pokopališču Trata.

Občina je pomagala tudi pri obnovi sakralne dediščine. Pomemben prispevek k bolj trajnostni ureditvi pa je zagotovo projekt Prostofer, ki je lani oktobra zaživel v Cerkljah. Financirali smo nakup električnega vozila in zagotovili zadostno število prostovoljcev, ki bodo starejšim omogočili prevoz do zdravnišnika in drugih opravkov.

Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni?

Pri svojem delu je potrebno imeti socialen občutek za samo zasnovano projekta. Zagotavljati je potrebno predvsem komunalno in cestno infrastrukturo, da so vsakomur dostopne urejene ceste. Občanom in občankam je potrebno zagotoviti dovolj kapacitet, za osnovne šole, vrtce, šport, kulturo, gasilstvo, pošto, lekarne, zdravstvo - kjer je več storitev na enem mestu, dobre pogoje za turistično ponudbo itd. Tudi poslovilne vežice, urejena pokopališča in parkirišča. Tudi socialno varstveni dom Taber smo zgradili, saj dobro vemo kako pomembna je kvalitetna socialna in zdravstvena oskrba starejših, pomoči potrebnih.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in kje vidite priložnosti za razvojno prodornost občine?

Trenutno je to izgradnja krvavškega vodovoda – za 5 občin, saj je osnovna zadeva zagotoviti kakovostno pitno vodo. Ob tem naj omenim, da se iz omenjenega vodovoda oskrbuje okoli 30 tisoč prebivalcev, iz občin Cerklje, Šenčur in Kranja ter Občine Vodice in Občine Komenda. Vrednost projekta je ocenjena na 12 mio €, pričakujemo tudi sredstva iz Kohezijskega sklada ter del sredstev iz državnega proračuna. V nadaljevanju pa sledi projekt kanalizacije iz Krvavca, vodno zajetje pod njim namreč oskrbuje 50 tisoč ljudi, pa tudi sredstva bodo zagotovljena.

Kako močno je trenutna zdravstvena in posledično tudi gospodarska kriza prizadela vašo občino in kako se spopadate s tem?

V začetku leta 2020 ni nihče pomislil, da bo novi korona virus zarezal v naš vsakdan. Spomladi leta 2020, ko se je pojavil pri val, smo sledili ukrepom Vlade Republike Slovenije. Zaprli smo vse zunanje površine, vse javne objekte, kot so športna dvorana, kulturna dvorana, igrišča in podobno. S pomočjo civilne zaščite smo kupili zaščitno opremo (rokavice, masko, očala, plašče, razkužila in tako naprej), s katero smo pomagali v Domu Taber, prostovoljcem, vsem, ki so jo potrebovali. Podobno se je zgodilo tudi v jesensko – zimskem času.

Seveda, je vpliv virusa zaznati tudi pri investitorjih predvsem v novih conah ob letališču. Investicije, ki so v pristojnosti občine, so se odvijale, seveda ob ukrepih, ki so bili določeni - nošenje mask, razkuževanje in varnostna razdalja.

Kaj so trenutni glavni projekti občine?

V načrtu razvojnih programov je v proračunu predvidenih za 13,5 milijona evrov projektov. Sredstva so namenjena za kanalizacijo v visokogorskem delu občin in Štefanji Gori, ter za obnovo vodne infrastrukture, v prvi vrsti gradnji medobčinskega vodovodnega sistema Krvavec oz. kot je uradni naslov projekta Oskrba s pitno vodo na območju Zgornje Save – 1. sklop.

Nekaj sredstev bomo namenili za odkup nepremičnin in določenih zemljišč, nekaj sredstev pa je namenjenih za gradnjo cestne in kolesarske infrastrukture ter obvoznice mimo Vašce. Odločili pa smo se tudi za odkup Hribarjeve hiše, saj velja za eno najbolj znamenitih hiš v Cerkljah na Gorenjskem in prav je, da je v lasti občine.

Sicer pa razmišljamo še o odkupih določenih stanovanjskih objektov, s čimer bi mladim družinam pomagali pri rešitvi stanovanjskega problema, bodisi z nakupom ali najemom.

INTERVJU

Peter Torkar, občina Gorje

Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni

Najbolj smo ponosni na ureditev infrastrukture na območju celotne občine, predvsem na ureditve varnih pešpoti, ki povezujejo gorjanske vasi z vrtcem in šolo, knjižnico, župniščem in ostalimi centralnimi dejavnostmi v Zgornjih Gorjah.

Sočasno z urejanjem varnih pešpoti urejamo in dopolnjujemo tudi javno razsvetljavo, da so varne poti varne tudi ponoči.

Med največjimi zaključenimi projekti, na katere smo najbolj ponosi, je vsekakor energetska sanacija Osnovne šole Gorje, ki smo jo začeli s pomočjo švicarskega finančnega mehanizma. V fazi sodelovanja v projektu REAAL – obnovljivi viri energije v alpskem prostoru – smo v osnovni šoli zamenjali kotel, stavbno pohištvo in obnovili fasadni ovoj stavbe. Kasneje smo z lastnimi sredstvi zamenjali še streho in s tem zaključili energetska prenovo stavbe šole. Eden večjih projektov je bil tudi leto kasneje, ko smo energetska sanirali še sosednjo stavbo vrtca.

Veseli nas in ponosni smo na nove prostore občinske knjižnice, ki smo jih uredili v bivših prostorih občinske uprave in pošte. Z odkupom zemljišč v vaškem središču in sočasno z nakupom stavbe bivše trgovine smo pridobili prostor za nove prostore pošte in upravne stavbe občine. S selitvijo teh dveh dejavnosti smo lahko del stavbe ob vrtcu na novo uredili za prostore knjižnice. V samem središču kulturnih, družbenih in upravnih dejavnosti Gorij je občina odkupila tudi stavbo v območju vaškega trga, kjer so v srednje-ročnem planu tudi prostori za društvene dejavnosti.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in kje vidite priložnost za razvojno prodornost občine

Občina Gorje je zelena občina in želimo, da taka tudi ostane. Velik del območja leži v Triglavskem narodnem parku in v območju Natura 2000. Naš cilj je ohranjanje narave in sobivanje z njo na način, kot so to počeli že naši predniki.

Zaščititi okolje in lokalno prebivalstvo pred preveliki pritiski turizma je velik izziv. Želimo biti gostoljubni in hkrati odgovorni do narave in prebivalcev. Soteska Vintgar, dolina reke Radovne, Poključka soteska in še druge naravne znamenitosti privabljajo veliko število obiskovalcev in s tem so povezani žal tudi negativni učinki. S članstvom v skupini 10ih občin, ki sestavljamo biosferno območje Julijskih Alp, se skupaj trudimo v smeri privabljanja odgovornih in spoštljivih gostov, ki cenijo naravo in so ozaveščeni glede njenega ohranjanja.

V naših načrtih za prihodnost je tudi zdrava podjetniška sredina, ki jo kalimo že v osnovni šoli. V sodelovanju z gorenjskima razvojnima agencijama Ragor in BSC spodbujamo, izobražujemo in podpiramo potencialne in mlade podjetnike.

Med mnogimi dejavnostmi je šport v naši občini visoko na prioritetni lestvici. Sofinanciranje tečajev otrok v vrtcu in šoli je prva popotnica, ki jo občina nameni zdravemu odraščanju. Vsakemu otroku, ne glede na socialni status, je omogočeno športno udejstvovanje in učenje različnih športnih veščin. Zavedamo se, da šport razvija naše otroke v odgovorne in pozitivne odrasle. Lepo število teh odraslih je naših olimpijcev, na katere smo izredno ponosni in so del naše bogate zgodovine. V naših načrtih za prihodnost je ustvarjanje takšnih pogojev za šport, ki bodo omogočali vrhunske rezultate.

S povezovanjem sosednjih in regijskih občin je razvojna prodornost občine učinkovitejša. Povezovanje med občinami se izkazuje kot učinkovito in gospodarno. Občina Gorje je del trdnih in pozitivnih medobčinskih povezav.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

Občina Gorje je in bo na svetovnem zemljevidu uspešnih športnic in športnikov v teku na smučeh in biatlonu. Na turističnem zemljevidu bomo destinacija odgovornih obiskovalcev, ki želijo doživljati čisto okolje, naravo, mir in tišino.

Na infrastrukturnem področju smo si na dejavnosti vzgoje in izobraževanja zadali cilj nove stavbe vrtca, v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom pa bomo uredili kulturno športni center.

INTERVJU

Marko Funkl, občina Hrastnik

Kateri so glavni razvojni projekti Občine Hrastnik v prihodnjih letih?

Občina Hrastnik bo v letošnjem letu skupaj s podjetjem Spekter, ki je v lasti Stanovanjskega sklada RS, zaključila vso potrebno dokumentacijo za gradnjo 72 stanovanj v novi soseski Resnica. Na tem mestu bo v prihodnje pripravljen prostor še za 72 dodatnih stanovanj. En del stanovanj bo namenjen lastniški stanovanjski zadrugi. Drug velik projekt je gradnja obrtne cone Hrastnik, kjer bo občina s pomočjo kohezijskih sredstev skupaj z največjima podjetjema v Hrastniku urejala nove industrijske in druge prostore za razvoj obeh podjetij. Nadaljevali bomo z izgradnjo kanalizacijskega omrežja, prav tako s pomočjo kohezijskih sredstev. Izjemnega pomena za Hrastnik je tudi obljubljen gradnja novega doma starejših na Leši, kjer bo v enem letu vse pripravljeno za gradnjo. Med drugim pa v letošnjem letu pričenjamo s pripravo novega občinskega prostorskega načrta, kamor želimo umestiti v prostor razvojne prioritete občine na področju gospodarskih in obrtnih con, možne gradnje stanovanj in hiš ter drugih površin z razvojnimi prioriteta, kakršno je na primer vrtičkarstvo.

Kateri so poleg naštetih infrastrukturnih še drugi glavni izzivi Hrastnika?

Hrastnik je zelen in lep kraj, naša naloga v prvi vrsti je, da to ohranjamo in nadgrajujemo tudi v prihodnje. Da ohranimo in pokažemo bogato industrijsko dediščino, ki so jo v dolini pustili rudarstvo, steklarstvo in kemičarstvo. Nenazadnje smo edina rudarska regija, ki še nima možnosti koriščenja rudnika za namene dnevnega turizma. Veliko lahko ponudimo tudi s strani tradicije steklarstva, industrijskih objektov, bogate tradicije marionet, kulinarike in podobno. Hrastnik želimo razvijati v zelen kraj z bogato kulturno ponudbo ter z raznolikimi možnostmi za pohodništvo, tek, kolesarjenje, plezanje, rafting in mnoge druge. Veliko pozornosti bomo namenili vrtičkarstvu ter spodbujanju uporabe lokalno pridelanih izdelkov. Prepoznavni želimo biti tudi po naših največjih prireditvah, kakršni sta festival vizualnih umetnosti Rdeči revirji ter kulinarčni festival Funšterc. Prav tako pa nas v prihodnjih letih skupaj z državo čaka

še nekaj večjih izzivov na področju cest. Med Hrastnikom in Zidanim mostom, ali drugače, med Zasavjem in Posavjem ni spodobne cestne povezave. Trenutna cestna povezava ob reki Savi ne omogoča tovrstnega prometa, potniški pa je organiziran izmenično eno-

smerno. Ob tem je obnove več kot potrebna tudi regionalna cesta skozi drugo največje naselje, to je Dol pri Hrastniku. S sodobno cestno povezavo bo tudi gospodarstvo dobilo dodaten veter v jadra, ker bo Zasavje bolj privlačno za investicije.

INTERVJU

Saša Likavec Svetelšek, občina Hrpelje-Kozina

Kaj v tem svojem mandatu ocenjujete za največji uspeh?

Ko se ozrem nazaj sem seveda najbolj ponosna na to, da mi/nam je uspelo zadržati visok nivo investicij. Investicije potekajo cel čas ne glede na zunanje okoliščine, kot so volitve, zaključek evropske perspektive in podobno. To se mi zdi zelo pomembno, saj dajemo signal, da ustvarjamo in si želimo ustvarjati še naprej. Cilj in strategija občine je biti okolje z visoko kvaliteto bivanja in živahnimi poslovnimi možnostmi. Vsaka investicija je posamezen delček v večjem mozaiku te strategije. Da delamo prav govorijo številke, saj nas je vsako leto več. Mogoče bi izpostavila par večjih investicij:

- Ureditev vstopne točke v krajinski park Glinščica ki smo ga uredili skupaj z državo v okviru izravnalnih ukrepov pri izgradnji drugega tira
 - INTERREGOV projekt Mitski park v Rodiku, ki predstavlja poseben nov turistični produkt zasnovan na bogati nesnovni in snovni kulturni dediščini Rodičanov in vasi Rodik
 - Oživitev nekdanjega sejmišča v Hrpeljah-akronim «Staro sejmišče-novo stičišče»-smo uredili sodobno počivališče za AD-lasov projekt
 - Izgradnja Vrtca v Materiji, Dograditev vrtca v Hrpeljah
- Zaradi lege občine imamo veliko težav na področju prometne infrastrukture saj držav-

na cesta prvega reda Reka-Trst našo občino razpolavlja – teče po Matarskem podolju težek tranzitni tovorni promet.

- Ureditev dela državne ceste G1-7 skozi naselje Markovščina
- Ureditev ceste proti Skadanščini
- Ravno tako smo veliko vlagali v komunalno opremljanje novo nastajajočih stanovanjskih naselij in v izgradnjo ter obnovo vodovodnega omrežja
- Nakup stanovanja v Brinju
- Nakup poslovnega prostora v Brinju
- Izvajanje Participativnega proračuna
- Novogradnja prizidka h Gasilskemu domu v Materiji – II. faza
- Prenova javne razsvetljave
- Izpeljava programov KS

Ker smo bili občina, ki je imela zelo visok procent starostne populacije smo iskali rešitve na kakšen način pripeljati v občino mlade ljudi oz. kaj ponuditi mladim, da ostanejo doma. Uvedli smo razpise za subvencioniranje prvih zaposlitev, in za reševanje prvega stanovanjskega problema, ki smo jih uvedli v prejšnjem mandatu, vendar smo ta standard v prvih dveh letih še vedno zagotavljali in ga bomo tudi v bodoče. Trudimo se razmišljati tudi izven okvirjev, poskušamo biti inovativni zato smo v lanskem letu oblikovali novi ukrep za mlade tako smo izvedli javni razpis kjer smo mladim ponudili odkup komunalno opremljenih zemljišč z pravnomočnim gradbenim dovoljenjem za gradnjo stanovanjskih hiš po ugodni ceni.

Kje se vam je zalomilo in zakaj?

Največje razočaranje je gotovo dom za upokoence na Kozini. Posebno me žalosti dejstvo, da kljub izrednemu pomanjkanju kapacitet za starostnike v Sloveniji ni bilo posluha za naš DSO na Kozini, za katerega imamo pripravljene gradbeno parcelo in projekte. Državi smo bili pripravljene nuditi vsakršno pomoč vključno s sofinanciranjem določenih vsebin. Moramo poudariti, da so domovi in z njimi povezani programi izključna pristojnost države, mi smo hoteli participirati vse v želji, da bi čim prej prišli do doma, vendar nismo bili uslišani.

Katera bo vaša prednostna naloga do konca mandata?

Vedno imam pred seboj večjo sliko, želim si celostnega napredka, napredka nas kot skupnosti. Že prej sem omenila strategijo postati prostor visoke kvalitete bivanja in živahnih poslovnih možnosti. Veliko je raznovrstnih projektov, ki nas bodo pripeljali tja. Verjemite mi, da se mi bo od srca odkotalil velik kamen, ko bo končana vodooskrba vseh naših vasi. To bo narejeno s projektom vodovoda Ilirska Bistrica – Rodik, ki bo sofinanciran iz kohezijskih sredstev, po zaključku tega projekta bomo končno lahko rekli, da je vsako naše naselje priključeno na javni vodovod. Želim si še naprej, da Hrpelje in Kozina kot edini naselji z urbanih elementi življenja dobijo določene mestotvorne investicije, gotovo je ureditev centra Kozine ena od takšnih investicij. V teh letih županovanja sem vsekar spoznala, da so tudi manjši projekti še kako pomembni, kolikokrat sem bila prijetno presenečena, kako lepo je bila sprejeta dodatna javna svetilka v ulici, prenovljeno otroško igrišče, postavljen nov podporni zid, spominska tabla ali pa spominska obeležje kakšnega pomembnega lokalnega dogodka. Vse to bo pred mojimi očmi dokler bom imela zaupanje občanov.

Vizija 2030:

- Infrastrukturno urejeno občino z moderno infrastrukturo
- Središče občine prometno razbremenjeno tovornega prometa (obvoznica) kot razbremenitev transportnega prometa na državni cesti I. reda G1-7 – Reka -Trst
- Občina kamor se bodo mladi oz. ljudje radi priseljevali oz. občina v kateri bodo domači ljudje radi ostali – priložnosti za razvoj poslovne kariere in pogoji za ustvaritev družine
- Uresničitev neizkoriščenih potencialov – področje turizma in butične kmetijske pridelave v Brkinih in v Čičariji
- Dokončna ureditev industrijske cone z dostopom, ki se taki coni pritiče

INTERVJU

Tomaž Vencelj, občina Idrija

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in kje vidite priložnost za razvojno prodornost občine?

Občina Idrija ima zelo dobro razvito gospodarstvo, sloneče več ali manj na dveh gospodarskih družbah, to sta Kolektor in Hidria. Ob tem je po mojem mnenju največji razvojni potencial naše občine v turizmu. Smo namreč edina občina v Sloveniji, katere dediščino in naravne posebnosti UNESCO priznava kar na treh področjih. Naša rudarska dediščina je vpisana na Unescov seznam, vključeni smo Unescovo zaščito slovenske klekljane čipke in imamo Globalni Unesco geopark. Mislimo, da bi moral biti temelj našega razvoja v bodoče v turizmu, ki pa ne bo temeljil na množicah. Usmerili se bomo v naravi prijazen turizem, privlačen individualnim obiskovalcem. Temu bomo v naslednjih letih dajali velik poudarek in tudi naši razvojni projekti se na to navezujejo.

Ali v razvoj kraja aktivno vključujete občane in – če da – na kakšen način?

Že v preteklosti sem kot občinski svetnik in predsednik največje krajevne skupnosti v občini deloval v smeri spodbujanja občanov in krajanov za sodelovanje pri razvoju lokalne skupnosti. Na volitvah za župana sem bil kandidat Liste krajevnih skupnosti, ki se je že ob nastanku zavestno odločila, da damo občanom oziroma krajanom neke krajevne skupnosti možnost da povedo, kaj rabijo in da skušamo pri proračunih in razvojnih usmeritvah to tudi upoštevati in pomagati pri realizaciji izraženih potreb. To sicer ni lahka naloga, saj je občina Idrija med desetimi največjimi občinami v Sloveniji, z 293 km² površine in s skoraj 400 km kategoriziranih javnih cest in poti, kar pokaže njeno razvejano in prostorsko razseljenost prebivalstva. V prvih dveh letih mojega mandata smo poskušali v večji meri prisluhniti potrebam celotnega območja občine, predvsem pa smo se pri sestavljanju proračuna za leti 2021 in 2022 res trudili prisluhniti sporočilom krajevnih skupnosti, ki smo jih dobili preko njihovih predsednikov, ki aktivno delujejo v

sosvetu predsednikov krajevnih skupnosti, ustanovljenem v tem mandatu. Dobro delovanje tega sosveta je glavna naloga enega od dveh mojih podžupanov, ki skrbi, da se redno srečujejo, izmenjujejo predloge in pobude in z medsebojnim usklajevanjem opredeljujejo prioritete.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

Občina Idrija 2030 bo občina, prijazna za vse, občina, v katero bodo ljudje radi prihajali in v njej radi živeli. Tudi mladi, za katere mora postati bolj prijazna, kot je danes. Stanje se izboljšuje, a z njim še ne moremo biti povsem zadovoljni. Želeli bi si, da bi se odvisnost od dveh velikih korporacij zmanjšala, da bi ljudje našli dobre priložnosti v samozaposlovanju, predvsem na področju turizma in pristočasnih dejavnosti, in da bi bili v letu 2030 in potem še vedno taki, kot smo vedno bili in smo. Ljudje, s spoštovanjem do naše dragocene dediščine in lepe, neokrnjene narave, z željo in odločenostjo delovati tako, da vse to ohranimo.

INTERVJU

Emil Rojc, občina Ilirska Bistrica

Za vami je deset let od kar opravljate funkcijo župana v Občini Ilirska Bistrica.

Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini ?

Svoj prvi mandat v letu 2010 sem skupaj s svojo ekipo začel z oceno, da ima občina Ilirska Bistrica:

- neustrezno urejen promet,
- dotrajane šolske objekte,
- pomanjkanje industrijskih con in
- neizkoriščene možnosti v turizmu.

Seveda mi je bilo kot kandidatu za župansko funkcijo težko natančno oceniti vse potrebe občanov. Že v mojem prvem mandatu se je pokazalo, da je potrebno že naštetim prioritetam dodati še :

- dotrajano vodovodno omrežje,
- neurejeno kanalizacijo,
- neprimerno ravnanje s komunalnimi odpadki,
- velike težave prebivalstva zaradi poplav in
- neustrezno zdravstveno oskrbo.

Prometna ureditev v mestu Ilirska Bistrica se do leta 2012 ni bistveno spremenila zadnjih petdeset let. Posledica tega je so bile stoječe kolone vozil v času poletnih mesecev. Z ureditvijo obvoznice in izgradnjo krožišč znotraj mesta smo dosegli, da danes promet poteka tekoče tudi na vrhuncu turistične sezone.

Glede šolskih objektov lahko ugotovimo, da ima občina Ilirska Bistrica od sedmih osnovnih šol temeljito obnovljeno osnovno

šolo Dragotina Ketteja , novo zgrajeno šolo in vrtec in Podgradu ter Kuteževem, zgrajen prizidek in obnovljeno šolo v Knežaku in nov vrtec v Ilirski Bistrici.

Na področju urejanja prostora je sprejetje Občinskega prostorskega načrta pomenilo velik napredek tako pri možnosti stanovanjske gradnje kot izgradnje industrijske cone v Ilirski Bistrici in industrijske cone Plama. Obenem je OPN podlaga za razvoj turizma, za katerega ocenjujem, da lahko postane pomembna gospodarska panoga.

Občina Ilirska Bistrica je pogosto izpostavljena naravnim nesrečam. Bodisi toči, požarom ali poplavam. Poplavno ogroženost občanov na območju Knežaka, Bača in Koritnic smo uspešno rešili z izgradnjo prekopov in regulacijo vodotokov. Trenutno ostaja še ne rešeno območje ob reki Reki.

Za zaščito občanov smo opremili Civilno zaščito in poklicne ter prostovoljne gasilske enote, na katere se lahko vedno zanesemo.

Kaj so trenutno glavni projekti občine.

Naš cilj je realizirati volilne obljube, ki smo si jih kot dolgoročen projekt zastavili pred desetimi leti. Z veseljem lahko ugotovim, da smo jih korak za korakom zelo veliko uresničili.

Letos je na vrsti izgradnja nove stavbe Zdravstvenega doma s katero smo pričeli konec lanskega leta. Z državo se dogovarjamo

za sanacijo poplav na območju reke Reke, za kar so projekti v fazi pridobivanja gradbenih dovoljenj.

Ravno tako v letošnjem letu načrtujemo pričetek urejanja Športnega centra Trnovo in sanacijo industrijskega odlagališča odpadkov v Globovniku.

V letošnjem proračunu si Občina Ilirska Bistrica veliko obeta od koriščenja EU sredstev, kar predvsem velja za obnovo vodovodnega omrežja in cest po katerih poteka vodovod. V kolikor nam bo uspelo pridobiti potrebna sredstva za projekt Oskrba Brkinov z vodo, za katera kandidiramo skupaj z občinama Hrpe-lje-Kozina in Divača, bomo v veliki meri zmanjšali pereče vodne izgube. Skupna vrednost projekta presega dvajset milijonov evrov.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

Občina Ilirska Bistrica je z osamosvojitvijo Slovenije doživela gospodarski zlom, vendar se v zadnjih letih krivulja uspeha obrača navzgor.

Razvoj občine bo v prihodnjih letih odvisen predvsem od posluha tako lokalne kot državne politike za potrebe ljudi. V kolikor bodo družbeni interesi postavljeni pred privatne, kar do sedaj žal velikokrat ni bil slučaj, lahko do leta 2030 postanemo uspešna občina z avtocesto Jelšane – Postojna, kar bo omogočilo dodatni razvoj industrije in turizma.

Pričakujem da bo Občina Ilirska Bistrica poleg cestne infrastrukture, vodovoda in kanalizacije dobila dodatno oskrbo z električno energijo in zemeljskim plinom. Rezultat dodatne oskrbe z energijo je lahko razvoj industrijske cone Plama , ki realno lahko prinese dodatnih 500 delovnih mest. To pa zahteva izgradnjo novih stanovanj in vzgojno varstvenih objektov, kar prinaša dodatni zaslužek v občino. V skladu s sprejetim OPN-jam, pričakujem razvoj turističnih centrov za letni in zimski turizem kot so Sviščaki , Mašun in Brkini, ki bodo povezani z urejenimi cestami in kolesarskimi potmi, za katere intenzivno pripravljamo projekte, oziroma imamo že podpisane dogovore za njihovo izgradnjo.

Pričakujem, da bodo leta 2030 obiskovalcem Občine Ilirska Bistrica na voljo prenočišča, športnimi objekti in naravne znamenitosti v očiščeni in neokrnjeni naravi.

INTERVJU

Blaž Račič, občina Jesenice

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Mandat smo zastavili predvsem s poudarkom na mladih ljudeh. Prebivalstvo se tudi na Jesenicah stara, zato moramo poskrbeti, da bodo mladi ostali tukaj. Za to pa potrebujejo najprej delovna mesta, potem pa stanovanja, ki jih na Jesenicah primanjkuje. Zato smo že sprejeli Občinski podrobni prostorski načrt Partizan, na podlagi katerega bosta do leta 2022 zgrajena dva bloka s skoraj 50 stanovanji, ki bodo namenjena mladim ljudem. Tretji del naše politike pa je energetska sanacija javnih objektov, ki so v slabšem stanju, med drugim šol in vrtcev. Lani smo zaključili z energetske sanacije OŠ Toneta Čufarja, letos pa se začne energetska sanacija Vrtca Jesenice, enote Angele Ocepek. Skrbimo tudi za to, da se bo sčasoma povečalo število delovnih mest na Jesenicah – na opuščeni zemljiščih nekdanje jesiške železarnice smo lani začeli urejati poslovno cono, ki bo dobila komunalno opremo in povezovalno cesto, podjetniki na tem območju se pripravljajo na dodatne investicije in širitev dejavnosti, prišla bodo tudi nova podjetja. Ena od pomembnih stvari v lokalni skupnosti se mi zdi zaupanje, zato sem v zadnjih dveh letih veliko časa usmeril v to, da smo s sodelavci dokumente in gradiva pripravljali na strokoven način, da so naši občani lahko dobili neko sporočilo, da so slišani, upoštevani, da se v občinski upravi trudimo po svojih najboljših močeh.

Kako močno je trenutna zdravstvena in posledično tudi gospodarska kriza prizadela vašo občino in kako se spopadate s tem?

S samo boleznijo se v občini Jesenice kar dobro soočamo, število okužb ne izstopa oziroma je nizko, s čimer smo lahko zadovoljni. Z gospodarskega vidika smo na Jesenicah v dobri kondiciji, naše gospodarstvo dela. Že na začetku koronakrize sem govoril z direktorji večjih podjetij v občini Jesenice, ki so bili že takrat mnenja, da bodo dejavnost zelo težko zagnali nazaj, če jo bodo enkrat zaustavili. Naša proizvodnja tako poteka naprej s polno paro. Bolj zaskrbljujoč del je povezan s turizmom. Sosednje občine so izrazito turistično usmerjene, številni naši občani in občanke delajo v teh občinah, zdaj pa so doma na čakalju, zato nas na nek način skrbijo

posledice, ki se bodo pokazale šele čez nekaj časa. Trenutno tem zaposlenim pomaga država z nekimi minimalnimi dohodki, skrbi pa nas obdobje, ko se bo ta pomoč iztekla, turistična dejavnost pa se še ne bo vrnila na nekdanje tirnice.

Se ukvarjate z zdravjem prebivalcev – torej s spodbujanjem zdravega načina življenja in drugih preventivnih aktivnosti na področju zdravja?

V občini Jesenice smo aktivni tudi na tem področju, čeprav zadnji podatki NIJZ, ki redno spremlja zdravstveno stanje prebivalcev tudi po občinah, za našo občino niso najbolj ugodni. Zavedamo se velikega pomena zdravja, zato je bila lani Občina Jesenice nominirana tudi za podelitev nagrade Občina zdravja, kar smo si prislužili s številnimi aktivnostmi, ki jih izvajamo za krepitev

javnega zdravja. Vztrajamo tudi pri svojih prizadevanjih, da Jesenice postanejo regijsko zdravstveno središče za območje Gorenjske. Naša osrednja zdravstvena institucija je seveda Splošna bolnišnica Jesenice, za katero si ne smemo dovoliti, da bi jo izgubili. Pomemben je tudi Zdravstveni dom Jesenice z oskrbo občanov na primarni ravni, zato krepimo tudi vsebine, ki jih ta ponuja. Pred kratkim smo pridobili dodatne prostore, ki jih bomo namenili za širitev dejavnosti zdravstvenega doma. Občina Jesenice je pred leti ustanovila tudi Visoko šolo za zdravstveno nego Jesenice (danes Fakulteta za zdravstvo Angele Boškin), katere namen je bil z ustreznimi kadri podpreti jesiške zdravstvene ustanove. Verjamem, da bomo vse naše napore v prihodnje dosegli, posledica pa bo, verjamem, tudi boljša zdravstvena slika naših občanov.

INTERVJU

Dr. Vladimir Prebilič, občina Kočevje

FOTO: BOJAN ŠTEFANIČ

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

V prvi polovici mandata smo bili sredi velikih investicijskih ciklov, ki so bili povezani s prejšnjo finančno perspektivo. Skupaj s partnerskima občinama smo zaključili projekt oskrbe s pitno vodo na območju Sodražice, Ribnice in Kočevje, ki je vreden 26 mio evrov. Zaključili pa smo tudi investicijo Suhokranjski vodovod v vrednosti kar 32 milijonov evrov, kjer smo sodelovali s petimi partnerskimi občinami. Za nas je bil zelo pomemben tudi projekt komunalnega in infrastrukturnega opremljanja industrijskih con. Vzpostavili smo nove površine, ki so bile tudi že prodane, in sicer podjetju Yaskawa, ki načrtuje gradnjo nove tovarne, poleg že obstoječe. To so bili glavni projekti, ki so v našem proračunu predstavljali tudi največji delež. Vsi so bili izdatno sofinancirani, bodisi s strani RS, konkretno MGRT, oziroma s strani Evropskih skladov. Tako je za nami zelo živahen prvi del mandata, ki je bil tako finančno kot investicijsko zelo naporen, ampak smo zadovoljni, ker smo ohranili visok investicijski potencial, kar 650 eur na prebivalca v naši občini. Veseli pa nas, da smo dosegli z Vlado RS tudi konsenz o financiranju občin, ki nam namenja več sredstev, kar pomeni tudi dodaten potencial za izvajanje novih investicij.

Kako gledate na moč sodelovanja in povezovanja? Kakšen je vaš recept za uspešno sodelovanje in povezovanje na vseh ravneh?

Že prej omenjeni projekti so tipičen primer sodelovanja s partnerskimi občinami in brez povezovanja sploh ne bi bili izvedljivi. Infrastruktura namreč ni opredeljena samo na površino ene občine. Poleg tega gre tudi za velik finančni zalogaj, sredstev pa praviloma ena sama občina ne more zagotoviti, zaradi omejitev v proračunu. Tako je sodelovanje z drugimi občinami nekako naravno za uspešno izvedbo velikih projektov. Vedno poudarjam, da je s partnerji nujno zgraditi določeno stopnjo zaupanja, brez tega enostavno ne gre. In v tem sodelovanju morajo seveda vsi imeti nekaj od tega, »win-win« situacijo. In za to je nujno samoomejevanje. Dostikrat smo v situaciji, ko si župan oziroma občina želi za sebe nekaj malega več in če so ti interesi preveč prisotni, potem je sodelovanje močno oteženo, če že ne nemogoče. Večje občine morajo zato včasih tudi v določenih zadevah popustiti. Namreč nihče ni bolj ali manj pomemben, za sodelovanje je pomemben res pravi partnerski odnos.

Kako v razvoj občine vključujete občane, na kakšen način?

Občane vključujemo na različne načine. Najprej je tu institucionalni način. Oblikovanih imamo šest krajevnih skupnosti, kjer so krajani svobodni pri izbiri projektov in prioritete za realizacijo. Za to jim zagotovimo določeno količino sredstev, v povprečju 50 tisoč evrov na KS. Potem pa so definirani še dodatni prioritetni projekti, ki se torej še dodatno uvrstijo v proračun občine. Druga

oblika je ad-hoc način vključevanja ljudi v projekte. Preden se na primer odločimo za gradnjo otroškega igrišča ali revitalizacijo vaškega jedra, se najprej opravi pogovore s prebivalci; ali si tega želijo in kaj si želijo. Nato pripravimo različne projektne rešitve, ki jih ponovno skupaj ovrednotimo in iščemo konsenz. S tem ko ljudje sodelujejo že pri pripravi, postane to tudi njihov projekt. Tretja oblika vključevanja občanov je preko spletnih omrežij, tako formalnih kanalov kot neformalnih npr. Facebooka. Občani nam lahko vedno podajo svoja videnja in pripombe, ki jih, če se le da, tudi upoštevamo. Na vsako pobudo ali kritiko pa vedno podamo odgovor. Zelo pomembno je, da ljudem pokažemo, da so slišani, četudi ne nujno uslišani. Morajo imeti občutek vključenosti v skupnost. Za konec morda še en primer oblike sodelovanja javnosti in sicer pri projektu revitalizacije mestnega jedra. Gre za izjemno pomemben projekt in tu smo se naslonili na strokovno sodelovanje z Inštitutom za politike prostora, ki nam pomaga izvajati vso komunikacijo in koordinacijo. Gre za veliko deležnikov in interesnih skupin v mestu in vse želimo pritegniti k sodelovanju in sooblikovanju rešitev, še preden se projekt revitalizacije začne dejansko izvajati.

Kako vidite vaš kraj čez 10 let?

Za Kočevje bi si želel, da postane center robotike in center izobraževanja na področju mehatronike in robotike. Zato ker zelo dobro sodelujemo z eno največjih korporacij, Yaskawa, ki ima svetovni primat na področju industrijskih robotov. Druga želja oziroma vizija pa je, da postanemo regionalno središče, morda celo glavno mesto bodoče regije – upam namreč, da jih bomo nekoč dobili. Zakaj take ambicije? Ker že naravno zapolnujemo prostor južno od Ljubljane vse do Kolpe, do Novega mesta proti vzhodu, in vse do Ilirske Bistrice na zahodu. Tak sedež menim, da bi nam moral pripadati in smo si ga sposobni tudi priboriti. Predvsem pa želim in stremim k temu, da bi bila naša občina v prihodnosti kraj, kjer se ljudje počutijo dobro in živijo na način, kjer ni izključevana, kjer so ljudje enakovredni in kjer je vsem omogočeno, da izživijo svoje sanje. Skratka kraj, kjer bi se počutili doma in najbolj žlahtnem pomenu besede.

INTERVJU

mag. Erik Modic, občina Komen

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Gre za spremenjen način dela in tesnejše povezovanje z občani. Zagotavljamo aktivno sodelovanje z vsemi občinskimi svetniki z rednimi koordinacijskimi sestanki. Gostujemo po vaških domovih in jim tako omogočimo neposredno seznanitev z delom vaških odborov. Vaškim skupnostim smo podvojili sredstva in poenostavili postopke izvedbe participativnega proračuna, vse z namenom, da krepimo lokalne pobude in aktivno sodelovanje občanov.

Ustanovili smo Komisijo za mladinska vprašanja in ponovno uvedli subvencije za prvo reševanje stanovanjskega problema mladih, saj želimo, da mladi ostanejo v naši občini. Za potrebe prevoza otrok s posebnimi potrebami smo dobavili kombi vozilo, ki uspešno služi tudi naši šoli in številnim društvom pri izvajanju svojih dejavnosti. Tudi sicer smo za več kot 30% povečali dotacije društvom, ki delujejo na področju kulture, športa, razvoja vasi in turizma.

Posebno skrb namenjamo tudi starejšim občanom. Dobavili smo električno vozilo in v okviru programa PROSTOFER jim zagotavljamo nujne prevoze. Na dražbi smo kupili staro menzo v Cirju in se skupaj z Domom upokojencev Nova Gorica uspešno prijavili na javni razpis za ureditev dnevnega centra za starejše občane.

Velika pridobitev za našo regijo je tudi preoblikovanje Območne razvojne agencije Krasa in Brkinov v skupno razvojno agencijo in turistično organizacijo, ki uspešno promovira in razvija našo destinacijo ter s tem pomaga pri ustvarjanju novih delovnih mest, ki jih v teh kriznih časih še toliko bolj potrebujemo.

Kaj so trenutno glavni projekti občine?

Finančno največja projekta sta ureditev info-točke Nature 2000 na Krasu z obnovo več kot 500 m² površin štanjelskega gradu in izgradnja prizidka ob osnovni šoli Komen z novo šolsko kuhinjo in povečano šolsko avlo. Skupna vrednost teh dveh projektov presega 1,5 mio. EUR. Poteka tudi postopek spremembe Občinskega prostorskega načrta (OPN), s katerim želimo poenostaviti pogoje za stanovanjsko gradnjo in za turistični ter kmetijski razvoj naše občine, hkrati pa za-

gotoviti nadaljnjo varovanje kulturne krajine Krasa.

Kakšne projekte načrtujete za prihodnost in kako jih boste financirali? Na katere mehanizme pri tem računate?

Skupaj z občino Sežana se v okviru Dogovora za razvoj regij potegujemo za pridobitev več kot 4 mio. EUR za izvedbo medobčinskega projekta kolesarskih povezav med Komnom in Sežano. Pripravljamo potrebno dokumentacijo za postavitve Kulturnega inkubatorja Štanjel, s pomočjo katerega naj bi zaključili obnovo gradu in uredili interaktivno razstavo o slovenskem jeziku in knjige. Skupaj s Kraškim vodovodom in sosednjimi občinami si prizadevamo za pridobitev finančnih sredstev za izgradnjo novega vodnjaka na območju črpališča v Klaričih za zagotovitev stabilne vodoskrbe.

V izdelavi so načrti za postavitve nove, večje lekarne in trgovine, tržnice, in osrednje-

ga parkirišča v Komnu. Veseli nas, da Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo pripravlja dokumentacijo za razširitev državne ceste od Gorjanskega do meje z Italijo in za rekonstrukcijo državne ceste Štanjel – Manče, ki sta ključni za boljšo prometno povezanost najbolj odročnih krajev naše občine. Prav tako pripravlja tudi gradbeno dokumentacijo za ureditev krožišča pri nekdanjem Alu Komen, s pomočjo katerega bomo lahko umaknili bencinsko črpalko iz glavnega trga na rob naselja Komen.

Pospešeno delamo tudi na pridobivanju dokumentacije in dovoljenj za ureditev športnega parka na Grofovski in novega Kulturnega doma s knjižnico v Komnu. Pripravljamo se tudi na izbor vlagatelja, ki bi na območju nekdanjega mejnega prehoda Gorjansko uredil trajnostno usmerjeno turistično naselje in s tem dodatno povpraševanje po naših kmetijskih pridelkih in gostinskih storitvah.

INTERVJU

Milena Krajnc, občina Kozje

V občini Kozje deluje Kozjanski park, s katerim vse skozi dobro sodelujete. Občina Kozje je pridobila nove prenočitvene kapacitete, ki bodo ravno na Gradu Podsreda. Za kakšen projekt gre in kaj prinaša?

Nove nastanitvene kapacitete na gradu Podsreda predstavljajo popolnoma novo, inovativno ponudbo na območju Obsotelja in Kozjanskega. S sodobno urejenimi grajskimi apartmaji in sobami upravljavec objekta privablja domače in tuje goste, predvsem tiste, ki jih zanimajo izjemna kulturna dediščina, odmaknjenost od mestnih središč, mir in ohranjena narava, v kateri je mogoče prisluhniti melodijam tišine, šeleste-nju listja, ptičjemu petju ter seveda izjemna kulinarika izpod pridnih rok naših pridelovalcev lokalne hrane. Zagotovo pa je to edinstven projekt odličnega sodelovanja različnih deležnikov na območju, ki smo ga spremenili v skupen uspeh v smislu promocije, trženja in povezovanja.

Grad Podsreda ni le izjemen protokolarni ambient, je hkrati prostor za druženje na različnih nivojih in za razvoj doživljajskega ter po novem tudi nastanitvenega turizma. Z različnimi vsebinami želimo grad oživiti zato bomo v sodelovanju s Kozjanskim parkom, TIC Podčetrtek in drugimi deležniki prirejali številne prireditve in dogodke.

S sosednjima občinama sprejeli skupno strategijo razvoja turizma, pridobili ste turističnega informatorja, ki sicer deluje na Gradu Podsreda. Kaj ste s tem pridobili in kaj na tem področju še načrtujete?

Veliko pozornosti namenjamo razvoju turizma in promociji naših krajev. V ta namen smo na gradu Pod-sreda vzpostavili turistično informacijsko točko z zaposlenim turističnim informatorjem. Projekt izvajamo s podporo Kozjanskega parka in v sodelovanju s TIC Podčetrtek. Po podatkih Kozjanskega

parka beležimo v minulem letu porast turističnih obiskovalcev za 17 odstotkov. S številnimi promocijskimi aktivnostmi si prizadevamo, navkljub nastali situaciji, izpolniti nove nastanitvene kapacitete na gradu Podsreda. O po-večanem turističnem obisku nam poročajo tudi ostali ponudniki v prostoru. Za doseg enakomernega razvoja turizma smo sprejeli skupno Strategijo razvoja turizma občin Podčetrtek, Bistrica ob Sotli in Kozje.

Destinacija Podčetrtek, ki jo sestavljamo občine Podčetrtek, Bistrica ob Sotli in Kozje je nosilka zlatega znaka že več let, z obnovitvijo pa je prejela potrditev, da sodi med tiste, ki so vzor in gonilo razvoja turizma, ki je odgovoren do okolja in družbe. Destinacija je v letu 2019 postala tudi zmagovalka izbora Evropske destinacije odličnosti, kjer smo si naziv prislužili z odlično ponudbo storitev s področja zdravja in do-brega počutja.

Nacionalni in certifikacijski program Zelena shema slovenskega turizma pod krovno znamko SLOVENIA GREEN združuje vsa prizadevanja za trajnostni razvoj turizma v Sloveniji in s konkretnimi orodji izboljšuje in ocenjuje trajnostno delovanje destinacij in ponudnikov.

Grad Podsreda je prejel nagrado Jakob, Občina Kozje pa srebrni certifikat razvojne. Kaj vam to pomeni?

Na slovesnem odprtju sejma Alpe-Adria smo prejeli nagrado JAKOB 2020 in naziv ambasador inovativnosti v turizmu za področje inovativne turistične vsebine in programi v gradovih in dvorcih 2020. Med številnimi prispelimi prijavi je strokovna komisija tokratno deseto, jubilejno nagrado Jakob na tem inovativnih pristopov na gradovih in dvorcih podelila programu Gradovi Posavja, kamor spada tudi grad Pod-sreda.

Večkrat se pogovarjam z občankami, občani in zunanji obiskovalci naših krajev, ki nam priznavajo, razvojno naravnost. Razvoj naših krajev so opazili tudi zunanji ocenjevalci in nam podelili srebrni certifikat razvojne odličnosti. Zame je najpomembnejša izjemna povezanost in medsebojno sodelovanje na vseh ravneh z različnimi deležniki v prostoru. Vsaka investicija katero občani vzamejo za svojo, ima neizmerno vrednost tudi za vse nas, ki sooblikujemo ta prostor.

INTERVJU

Matjaž Rakovec, mestna občina Kranj

Na katere projekte ste najbolj ponosni?

Eden od teh je šest milijonov vredna prenova OŠ Simona Jenka – PŠ Center. Del objekta je propadal od leta 2007. Pridobili smo osem novih oddelkov, igrišče, obnovljeno telovadnico, novi vrtec. V sodelovanju z državo smo obnovili Delavski most. Zgradili smo več kot 200 novih parkirišč, dokončali nekaj pločnikov pomembnih za varnost pešcev, zaključujemo obnovo ceste med Mavčičami in Prašami. Razširili smo mrežo KRskOLESOM, ki velja za največji elektrificirani sistem za izposojlo koles v državi, končan je Center trajnostne mobilnosti, energetska smo sanirali 22 stavb. Zasajamo drevorede, želja je 1000 novih dreves v dveh mandatih, uredili smo zeleno streho na OŠ Staneta Žagarja. V Športni center Kranj smo vložili več kot dva milijona evrov za reflektorje na stadionu in tartansko stezo. Kupili smo prostore za dnevno varstvo starejših in podjetniški inkubator. Vzpostavljamo pogoje za stanovanjske novogradnje, v načrtu je več kot 500 novih stanovanj. Ponosni smo na ureditev najkrajše javne poti med savskim otokom in starim mestom, tj. pot na Majdičev log. Gasilsko reševalni službi Kranj smo pomagali do nove avtolestve ...

Kaj so trenutno glavni projekti občine?

Nadaljujemo projekt o avtocestnem priključku Kranj sever. Zaključujemo Gorki2, cilj je čim večja priključenost na enoten kanalizacijski sistem, ki se zaključuje v centralni čistilni napravi, in opremljenost območij z odvajanjem in čiščenjem odpadnih voda v največji možni meri. Delamo na projektih javno-zasebnega povezovanja. Gradili bomo nadhode, novo telovadnico na OŠ Staneta Žagarja, vrtca Kokrica in Bitnje, prenovili nekdanji gradbeno in trgovsko šolo, med načrti je večnamenska športna dvorana. Vzpostavljamo pogoje za novi dom za starejše, načrtujemo največji park v mestu in ureditev kanjona Kokre.

Kako daleč ste pri uvajanju novih tehnologij v razvoj kraja?

Zelo pomemben projekt, ki smo ga izpeljali, je Pametno naselje Mlaka. Sedem podjetij je izdelalo rešitve za uvajanje sodobnih tehnologij v bivalno okolje z namenom zbiranja in analize podatkov iz pametnih števec (elektrika, plin, voda), merjenja kakovosti

zraka, štetja prometa, poštnih pošiljk, glodalcev v kanalizacijskih ceveh ... Cilj je dvigniti kakovost bivanja občanov, znižati življenjske stroške in varovati okolje. Digitalizacijo nasedelji in soseski bi radi razširili na celotno območje Kranja. Začeli smo s projektom e-mobilnosti, ki v 15 letih predvideva menjavo vozne parka z električnimi vozili skupaj s polnilnicami (130 vozil občinske uprave,

javnih zavodov in javnega podjetja), javno mrežo polnilnih postaj in tri sončne elektrarne na strehah PŠ Center, olimpijskega bazena in industrijskega objekta KK na Zarici. V pandemiji smo okrepili wifi točke za pomoč učencem pri delu na daljavo. Spodbujamo pa tudi razvoj digitalnega podjetništva z vzpostavljanjem podjetniškega inkubatorja (52 pisarn na 1700 kvadratnih metrih).

INTERVJU

Egon Repnik, občina Miklavž na Dravskem polju

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Z vsakim novim županom prihajajo spremembe. Največja sprememba so gotovo novi, urejeni in energetske varčni prostori, v katerih deluje občina. S tem je občina povečala kvaliteto izvajanja javnih storitev in se kot ljudem prijazna občina še bolj približala občanom. Uspešna sprememba je gotovo popolna digitalizacija delovanja občinskega sveta.

Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni?

Najbolj smo ponosni na številne infrastrukturne projekte, ki nas uvrščajo med najbolj infrastrukturno razvite občine v državi. Le še nekaj % nam manjka do popolne komunalne pokritosti vseh štirih krajev v občini. Imamo

dve povsem obnovljeni šoli in dva nova vrtca (Miklavž in Dobrovce). Vlagamo tudi v razvoj turistične infrastrukture, z namenom, da ustvarimo prijetno bivanje v občini tako za naše občane kot obiskovalce. Smo edina primestna oz. podeželska občina s svojo lastno lokalno televizijo.

Kaj so trenutno glavni projekti občine?

Glavni projekti zadnjih let bo obnova glavne občinske prometnice. Ta ne bo več klasična tranzitna cesta Maribor-Ptuj, temveč bo t.i. ptujška cesta za ljudi. Skupaj z Direkcijo RS za infrastrukturo bo obnovljena cesta v sklopu promocije trajnostne mobilnosti in bo vključevala tudi nove dvosmerne kolesarske poti in pločnike. Obnovili bomo tudi glavno občinsko prometnico Miklavž – Dobrovce, ki povezuje vse kraje v občini. Zaradi nenehnega večanja

števila prebivalcev imamo velike izzive za zagotovitev ustrezne družbene infrastrukture. Tako bomo letos dogradili šolo v Miklavžu, pripravljamo projekte tudi za nov zdravstveni dom.

Kako ocenjujete razvojno »kondicijo« vaše občine?

Razvojna kondicija je dobra. Čakamo na novo finančno perspektivo 2021-2027, v kateri si obetamo nadaljnji razvojni preboj tudi s pomočjo EU sredstev. Pripravljamo ustrezne projekte in ohranjamo finančno kondicijo za zagotovitev lastnih deležev. Želimo postati razvita in prepoznavna občina v novi pričakovani enotni Štajerski pokrajini.

Kako bi ocenili svojo uspešnost v stari finančni EU perspektivi in katere od projektov bi izpostavili?

Uspešnost v stari finančni perspektivi ni bila optimalna. Štartati smo s projektom, ki se je žal izkazal kot neizvedljiv. V zadnjih dveh letih in hkrati prvih dveh letih mojega županovanja smo uspeli pripraviti nadomestni projekt iz programa trajnostne mobilnosti, ki sem ga že omenil. Predvidoma bomo črpali tudi 615.000 EUR evropskih sredstev. Želeli smo seveda več, vendar je to žal vse, kar je še bilo na razpolago.

Kakšne projekte načrtujete za prihodnost in kako jih boste financirali? Na katere mehanizme pri tem računate?

Imamo oz. pripravljamo številne projekte predvsem na področju družbene infrastrukture in dviga standarda kvalitete življenja. Pri novem zdravstvenem domu računamo na sredstva kohezijskega sklada EU, projekte na turističnem, kulturnem in športnem področju želimo plemeniti tudi s sredstvi strukturnega in kmetijskega sklada EU.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

Našo občino ne vidim zgolj kot spalni satelit mesta Maribor ali širšega štajerskega območja, temveč kot infrastrukturno razvito in okolju prijazno občino. Kot občino, ki se bo vrnila k svoji nekdanji prvobitnosti. Nekdaj smo bili »štajerske Domžale«. To pomeni, da bo moralo urbanizirano prebivalstvo zaščititi svoje vitalne naravne dobrine, vendar tudi ponuditi možnost sobivanja podjetništvu in obrti.

INTERVJU

Gregor Macedoni, mestna občina Novo mesto

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Uresničujemo strategije, ki smo si jih zadali ob začetku prvega mandata, v teku je več kot 100 ambicioznih investicijskih projektov, ki jih uresničujemo oz. bomo uresničili v prihodnjih letih. Nadgrajujemo kakovost bivanjskega prostora s kakovostno vodo oskrbo, s sistemi odvajanja in čiščenja voda, pa tudi s področjem, ki ga številni posamezniki v našem mestu zelo občutijo; gre za področje stanovanjske problematike. Napovedujemo več kot 500 novih stanovanj v Mestni občini Novo mesto s čimer bomo na nek način podprli gospodarstvo, po drugi strani pa je to tudi odgovor na ta hip precej presežno povpraševanje po stanovanjih. Na področju trajnostne mobilnosti smo v teh letih vzpostavili avtomatiziran sistem za izposajo koles GoNM, ki bo deležen nadgradnje, sledita sistem souporabe vozil in uvedba pametne kartice. Načrtujemo gradnjo novih pešpoti in kolesarskih povezav tako znotraj občine kot tudi v regijskem prostoru. Novo mesto zaznamuje reka Krka, med vidnejšimi projekti sta še dve brvi čez reko Krko, ki povezujeja naselja med seboj in nudita korak naprej v smislu kakovosti bivanja občanov.

Med vidnejšimi projekti je prenovljen Glavni trg, ki je izvrsten primer novega javnega prostora in je v celoti namenjen ljudem, tako programsko kot tudi v smislu trajnostne mobilnosti. Vsi omenjeni projekti prispevajo pomembne premike k še boljši kakovosti bivanja ljudi. Lahko rečem, da kot najbolj razvita občina v Sloveniji med mestnimi občinami, ta hip zagotovo stopamo v pravo smer.

Kako lahko po vaše v državi storimo več s sodelovanjem med različnimi nivoji, regijami in državami?

Pomemben je celovit pogled znotraj lokalnega in regionalnega okolja, prav tako pa je pomembno, da zna država dobro sodelovati z obema nivojema lokalne samouprave. V letu 2020 smo na področju povezovanja lokalnih skupnosti in vlade naredili korake v pravo smer, pa vendar jih je za dosegajo ciljev potrebno narediti še kar nekaj. Pomembna je zgodba s pokrajinami, ki lahko predstavljajo zgolj administrativni nivo, lahko pa so tudi velik razvojni pospešek. Dokaz o dobrem medsebojnem sodelovanju je Združenje

mestnih občin Slovenije, ki je že prineslo nekaj pozitivnih premikov na nivoju celotne države. Velik izziv predstavlja tudi sodelovanje med občinami znotraj manjših regij, pri čemer sam opažam še kar nekaj manevrskega prostora.

Kakšne projekte načrtujete za prihodnost in kako jih boste financirali? Na katere mehanizme pri tem računate?

Izvajamo partnerstvo s Stanovanjskim skladom Slovenije pri čimer si v prihodnjih dveh letih prizadevamo zagotoviti nova stanovanja, v stanovanjskem programu so tudi zasebni investitorji. Pomembni so tudi projekti na področju trajnostne mobilnosti, pri katerih načrtujemo, da bomo pridobili sredstva obstoječe finančne perspektive. Gre za projekta dveh novih brvi in projekte več regionalnih kolesarskih povezav. Pri regionalno-državnih cestah, ki jih načrtujemo, dobro sodelujemo z Direkcijo za infrastrukturo Slovenije.

Kot občina se trudimo pridobiti tudi finančne vire na ravni Evropske unije in mednarodnih institucij; Mestna občina Novo mesto je vodilni partner v projektu tehnične

pomoči za trajnostno mobilnost ELENA pri Evropski investicijski banki, pri projektu pa sodeluje še sedem slovenskih občin in dve veliki slovenski podjetji. Tudi sicer izvajamo kar nekaj projektov, ki so neposredno financirani iz evropskega nivoja, torej prek uspešnih prijav na razpisih na ravni Evropske komisije. Zdi se mi pomembno zavedanje, da denar ne prihaja vedno le iz občinskega oz. državnega proračuna, temveč lahko koristimo tudi širše priložnosti.

Projekt, ki je tik pred gradnjo in na katerega smo zelo ponosni, je Olimpijski bazen, ki bo postavljen ob bok dvorane olimpijskega centra na obrobju mesta in bo kot celota zagotovo poskrbel za nove bivalne, športne in turistične priložnosti. Ena od točk mestnega jedra, ki si zasluži prenavo in novo življenje je tudi novomeški Narodni dom, za katerega smo v fazi projektne dokumentacije za celovito obnovo. Prvi narodni dom na slovenskem je gotovo primeren projekt za RRF sredstva za turizem na področju kulturne dediščine, umeščen pa je lahko tudi med projekte urbane razvoja, saj gre za trenutno neizkoriščeno stavbo v samem mestnem jedru, ki bi lahko veliko prispevala k njegovi revitalizaciji.

INTERVJU

Peter Misja, občina Podčetrtek

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Ponosen sem na to, da se je občina tudi v tem času zelo razvijala. Kljub temu, da je občina vsa leta veliko vlagala v infrastrukturo (ceste, kolesarske steze, sanacije plazov...) in tudi v šolstvo smo v teh dveh letih še dodatno vložili v obnovo stare šole, vrtec, knjižnico, ki smo jo dokončno rešili vlagati. Posebej sem ponosen, da smo uredili pediatrično ambulanto in dobili pediatrijno. Z vsem tem povečujemo kvaliteto življenja. Konec leta nam je uspel velik met, saj smo po mnogih letih uspeli pridobiti grad Podčetrtek, ki ga želimo urediti in ga obvarovati pred propadanjem.

Kako močno je trenutna zdravstvena in posledično tudi gospodarska kriza prizadela vašo občino in kako se spopadate s tem?

Trenutna zdravstvena situacija je glede na splošno situacijo solidna, ni pa ugodna gospodarska situacija. Tako ob spomladanskem kot jesenskem zaprtju je naše gospodarstvo utrpelo precejšnjo izgubo. Ker je glavna gospodarstva vezana na turizem je zaprtje pomenilo ogromno škodo, pa vendar smo v mesecih, ko je bilo možno delati izkoristili maksimalno in ustvarili blizu 300.000 nočitev. Vse skozi pa smo tako v občini kot v gospodarstvu veliko investirali. Kljub epidemiji lahko rečem, da je bil razvoj dokaj ugoden.

Kakšni so po vašem koraki do celovitega in uravnoveženega delovanja slovenskih občin?

Občina je v dobri kondiciji, v preteklih letih se nismo zadolževali in smo tudi varčevali za strateške projekte naše občine. Gre za izgradnjo čistilne naprave Podčetrtek, sanacija ter ureditev kulturnih spomenikov (kot so grad, Banovina Virštanj, stare šole...).

Seveda pa želimo še naprej aktivno razvijati naš turizem. Tukaj mislim, da je potrebno poleg promocije še naprej razvijati infrastrukturo kot so (kolesarske steze, tematske poti...). Možnosti za to pa imamo veliko.

Ali v razvoj kraja aktivno vključujete občane in – če da – na kakšen način?

Občino želimo še naprej uspešno razvijati, predvsem moramo izkoristiti naše potenciala, ki jih imamo zelo veliko. Velika želja je, da bi končno sanirali Vonarsko jezero in omogočili turistični razvoj ob njem. S tem bi povezali destinaciji Podčetrtek in Rogaško Slatina. Pomemben bo razvoj infrastrukture, kulturnih biserov in dobro povezovanje vseh segmentov v turizmu, gospodarstvu in lokalni skupnosti. Z vsemi potenciali in skupnim delom želimo postati urejena, trajnostna in prodorna občina, ki bo globoko usidrana v uspešne zgodbe sveta.

INTERVJU

Igor Marentič, občina Postojna

Kako močno je trenutna zdravstvena in posledično tudi gospodarska kriza prizadela vašo občino

in kako se spopadate s tem?

Res je, za nami je leto polno izzivov ter leto vzponov in padcev. Ga ni junaka, ki bi si lani januarja predstavljal, kaj nas vse čaka. Začelo se je kot običajno, polno zagnanosti, načrtov in potem je prišel marec in z njim epidemija. Ta je konkretno zaznamovala delo in načrte tudi v naši občini. Tako spomladanski kot jesenski del je narekoval vzpostavitev občinskega štaba CZ, ki se je z vsemi izzivi soočal odlično. Veliko je bilo potrebno improvizirati, se na hitro odločati, ukrepati.

Situacija s koronavirusom je konkretno načela občinski proračun in tudi v prihodnje ne bomo mogli računati na nekatere prihodke zunanjih virov kot v preteklih letih. Govorim o nekaj milijonskem izpadu, kar se bo posledično zagotovo poznalo pri izpeljavi določenih projektov. Vesel pa sem, da smo kljub epidemiji, prvi in drugi, v lanskem letu izpeljali vse večje investicije, ki smo si jih zadali.

Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni?

V prvi vrsti na prizidek osnovni šoli Antona Globočnika v Postojna. Šlo je za gradnjo v vrednosti 6,2 milijona evrov, kar predstavlja največjo investicijo v občini v zadnjih letih. Kljub vsem preprekam so dela potekala skoraj nemoteno in učenci so zasedli nove prostore že z začetkom letošnjega šolskega leta. Potem moram zagotovo omeniti generalno urejanje infrastrukture v eni izmed krajevnih skupnosti, ki bo v celoti končano prihodnje leto v skupni vrednosti nekaj več kot 3 milijone, popolnoma obnovljena in urejena infrastruktura na določenih ulicah v Postojni, skupaj z DRI je bila končana izgradnja krožišča na vhodu v mesto, vzpostavljen je bil sistem za izposajo koles, občina je zagotovila sredstva za nakup novega rentgena v ZD Postojna... to je le nekaj projektov, ki so dočakali epiloga v letu 2020. Med njimi je še množica ostalih, ki so mogoče manjši po vrednosti, pa zato nič manj pomembni.

Kakšne projekte načrtujete za prihodnost in kako jih boste financirali? Na katere mehanizme pri tem računate?

Mnogo je že zastavljenih projektov. Eden večjih se prične spomladi in sicer obnova Tržaške ceste. Smo v zadnji fazi priprav za izgradnjo novega vrtca, končno pričetek gradnje kolesarskih poti, po načrtu pa potekajo tudi pogovori za izgradnjo bazena v Postojni, kjer je bil na občinskem svetu pred dnevi potrjen investicijski načrt, itd.

Vsekakor pa niso le investicijski projekti tisti, ki si zaslužijo našo pozornost. Še naprej

bi radi dobro delali na t.i. mehkih vsebinah, ki zagotovo predstavljajo dodano vrednost naši občini in tu bi radi naprej gradili našo zgodbo.

Vsekakor računamo na črpanje evropskih sredstev, kot pozitiven način financiranja investicij pa se nam je izkazalo tudi javno zasebno partnerstvo. Na ta način bo zaživel nov vrtec v Postojni, in takšen način financiranja pričakujemo pri gradnji vodnega parka v Postojni.

INTERVJU

Ciril Globočnik, občina Radovljica

Prvič ste speljali participativni proračun. Kakšne so vaše izkušnje?

Z odzivom občanov smo izredno zadovoljni, njihovo sodelovanje pa smo zagotovo spodbudili z delavnicami in dobrimi predstavitvami postopkov in projektov v občinskem časopisu in na spletnih straneh. Prejeli smo več kot sto projektnih predlogov, glasovanja za izbor projektov za uvrstitve v proračun pa se je udeležilo več kot 30 odstotkov vseh upravičencev. Spodbudili smo tudi sodelovanje mladih, saj smo omogočili glasovanje vsem, ki so dopolnili 15 let. Ves postopek smo speljali preko spletne aplikacije. Zbiranje in izbor predlogov sta pokazala, česa si občani želijo, kaj potrebujejo, kar je usmeritev tudi za načrtovanje drugih občinskih ukrepov. Aaktivno sodelovanje občine in občanov pa prispeva tudi k večjemu medsebojnemu razumevanju in zaupanju.

Kaj so trenutno glavni projekti občine?

V tem mandatu največ pozornosti namenimo projektom, ki jih lahko izvedemo v času,

ko je železniška proga v naši občini zaradi obnove zaprta. Gre za investicije v prometno infrastrukturo, ki jih sicer ne bi mogli izvesti. Zgrajen bo nov nadvoz nad železniško progo v Radovljici, ki bo nadomestil dotrajanega, ukinjeni bodo štirje nivojski prehodi čez železnico, zgrajena dva nova podvoza... Izvedli bomo tudi dva podboja pod progo, ki bosta omogočila varno pot pešcem in kolesarjem ob regionalni cesti v Lescah; za to bomo v okviru projekta gradnje kolesarskih povezav Radovljice z zalednimi naselji iz Evropskega sklada za regionalni razvoj prejeli 1,4 milijona evrov, še milijon pa zagotavljamo v občinskem proračunu. Za druge projekte, ki spremljajo nadgradnjo železniške proge, pa v treh letih namenimo še 3,5 milijona evrov.

Med večjimi projekti so še izgradnja kanalizacije na Spodnjem Lancovem in rekonstrukcija kopališča Radovljica, prav tako sofinancirani z nepovratnimi sredstvi, začetek gradnje regijskega reševalnega centra in obnova Kovaškega muzeja v Kropi.

Kakšno je bilo v vaši občini leto, ki ga je zaznamovala epidemija covid-19, na področju turizma?

Kljub upadu nočitev zaradi epidemije covid-19 smo s področjem turizma zadovoljni. Lani smo vstopili v Zeleno shemo slovenskega turizma in uspeli pridobiti zlati znak, ki ga podeljuje Slovenska turistična organizacija, kar je potrditev prizadevanj za trajnostno naravnano turistično destinacijo. V okviru projekta Hitro s kolesom smo lani v petih občinah odprli gorenjsko mrežo za izposojanje koles. Na petih postajah v naši občini je na voljo na voljo skupaj 32 koles. Namenjena so predvsem spodbujanju trajnostne mobilnosti domačinov, hkrati pa popestrijo tudi turistično ponudbo. Ponosen sem tudi na Michelinovo zvezdico, ki jo je lani prejela Vila Podvin s kuharskim mojstrom Urošem Štefelinom. Prav tako sem zadovoljen, ker nismo prekinili dolgoletne tradicije in smo avgusta uspeli speljati že 38. Festival Radovljica.

INTERVJU

Ana Rebernik, občina Rečica ob Savinji

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Morate vedeti, da sem v politiki bolj kot ne novinka, in da sem se morala na začetku o mnogih stvareh priučiti. Tudi zato sem še bolj ponosna na opravljeno delo, saj smo v tem času uredili trško jedro z vpadnicami ter sanirali kar nekaj cestnih odsekov in pridobili tudi kar nekaj sofinanciranih sredstev. Občanom so najpomembnejše urejene ceste, sama pa posvečam veliko pozornost ranljivim skupinam prebivalcev in ostalim področjem.

Žal mi je, ker občina Rečica ob Savinji zaradi pozne ustanovitve – delovati smo začeli šele leta 2007 – nekoliko zamuja pri izboljšavah na področju infrastrukture, urejenost cest pa je v našem podeželskem okolju pomembna za vsakdanje življenje občanov in občanov.

Kljub željam po urejenih cestah pa nismo zanemarili ostalih področij, ki so prav tako pomembna za prijetno bivanje. Imamo sicer večje težave na področju osnovne zdravstvene preskrbe, ki jih žal počasi rešujemo, dobro pa skrbimo za šolo in vrtec. V naši občini je bogato tudi društveno življenje, prav posebno vlogo pa igra naš medgeneracijski center, kjer se izvaja ogromno aktivnosti za kakovostno preživljanje prostega časa vseh generacij. Osebo sem veliko pozornosti namenjala majhnim, vsakdanjim izboljšavam, kot so podpis pogodbe za organizacijo prirreditve brez plastike, že v oktobru smo starejšim in osamljenim pošiljali prijazna pisma; občanom osebno čestitam ob življenjskih jubilejih; pozornosti pa so deležni tudi starši novorojencev. Preko različnih objav in akcij spodbujamo občane k zdravemu načinu življenja. V letu 2020 smo pristopili k projektu ETM in v zvezi s tem izvedli nekaj aktivnosti, ki naj bi pripomogle k osveščenosti strategij trajne mobilnosti. Ponosna sem tudi na to, da je Občina pridobila bronasti znak Slovenia Green, kar pomeni, da bomo tudi v prihodnosti stremeli k ohranjanju zelenega, trajnostno naravnane turizma.

Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni?

Ponosna sem na prav vsak uspeh, nasmeh in prijazno besedo občana. Glede na omenjeno problematiko zaradi neurejenih cest sem ponosna, da smo po več letih, ob razumevanju svetnikov in svetnic, podelili koncesijo za in-

vesticijsko in redno vzdrževanje cest v občini. Tako bomo v roku dveh letih sanirali večji del dotrajanih občinskih cest v posameznih zaselkih. Upam, da bo to v prihodnjih letih vsaj malo omililo pritisk na proračun in da se bomo lažje odločali za naložbe v prijazno, zeleno in razvojno prodorno občino.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in kje vidite priložnosti za razvojno prodornost občine?

Mnogo načrtovanj in dela bomo imeli z razvojem turizma, saj je znano, da živimo v enem izmed najlepših delov Slovenije- Zgornji Savinjski dolini, kjer vidimo največji gospodarski potencial prav v tej panogi. Za ta del načrtovanj pa bo pomembno povezovanje vseh 7 občin naše doline in znotraj naše občine poskrbeti za obnovo kulturnega spomenika, označevanje zgodovinsko pomembnih stavb in jim vdihniti vsebino. Zelo bi bila vesela, če bi lahko uredili naš Tavčarjev dvor, spomenik lokalnega kulturnega pomena in ga namenili za promocijo ter obiskovalcem pokazali naše bogato preteklo življenje. Potrebna bo ureditev in označevanje pešpoti in kolesarskih stez, uspeli bi morali z realizacijo kolesarskih poti, ki bodo povezale celo dolino in še...A na koncu vsega so turizem ljudje, ki so ali niso pripravljene sodelovati s svojimi ponudbami in delom. Upam na najboljše!

Našo Občino sicer zaradi glavne turistične točke, Kampa Menina, že od nekdaj obiskuje veliko število turistov, ki pa potem, ker jim tu

nimamo veliko ponuditi, odhajajo drugam. Sama se zavzemam, da bi v turistični produkt občine vključili domačine z našimi okusnimi lokalnimi kulinaricnimi izdelki, ki so v resnici nekaj posebnega. Pri tem ne mislim samo zgornejsavinjskega želodca, temveč tudi druge jedi, kot so domači grpci, pa pehtranova potica, jabolčnik in še kaj. V tem letu bo Slovenija lahko marsikaj pokazala kot Evropska gastronomska regija, morda tudi mi.

Drugo področje, ki mu namenjam precej pozornosti, je omogočanje gradnje stanovanjskih objektov za mlade v želji, da bi mlade družine ostajale v domači občini in bi se preseljevali tudi od drugod. Trenutno imamo na razpolago premalo parcel, zato se trudimo za spremembo OPN-ja. Veliko pa snujemo in se pogovarjamo tudi o programih za starejše, saj želimo, da naši občani jesen življenja preživijo v domači občini.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

Dolgoročno vidim našo občino infrastrukturno in kmetijsko urejeno, samooskrbno in turistično razvito s pet zvezdnimi ponudbami, kjer bo občan zadovoljen, zahteven gost pa bo imel možnost uživati v edinstvenih, podeželju primernih nastanitvah, si nabiral moči in energije v neokrnjenih lepotah in skrivnostih narave, ki mu bo istočasno ponudila obilo sozvočja aktivnosti, kulinaricnih užitek in možnost zdravljenja z različnimi vejami medicine, med katere sodi tudi apiterapija in morda lepotna kirurgija.

INTERVJU

Urška Repolusk, občina Ruše

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

To je moj prvi mandat županovanja in polovica je že za nami. Že v času kandidiranja za županjo sem se osredotočila na socialno varstveno problematiko naših občanov in na ureditev naše občine. V zadnjih dveh letih je bilo veliko truda vloženo v komunalno ureditev odvajanja in čiščenja odpadnih voda, saj Občina Ruše doslej tega področja ni imela urejenega. V tem času smo pridobili vsa potrebna soglasja, gradbeno dovoljenje in vložili vlogo za pridobitev kohezijskih sredstev za financiranje projekta. Pričakujemo, da v letu 2021 in 2022 realiziramo ta projekt, ki je eden največjih v tem mandatu. Vesela sem, da smo tudi na področju socialnega varstva za naše občane naredili veliko. Poiskali smo investitorja za izgradnjo doma starostnikov in ravno konec februarja izvedeli, da je pristojno mi-

nistrvo izbralo koncesionarja za izgradnjo novega doma starostnikov v Rušah. Dom starostnikov je za Ruše velika pridobitev, saj se že 20 let vlaga napore za pridobitev slednjega. Ustanovljen je bil tudi medgeneracijski center. Pridružili smo se projektu Prostofer in tako poskrbeli za brezplačne prevoze starejših in invalidov. Smo prijazna občina tudi za mlade, saj mladim družinam subvencioniramo za 50 % odmerjenega komunalnega prispevka. Povečali smo pomoč ob rojstvu otroka iz 60 evrov na 350 evrov, razširili obseg pomoči na domu in e-oskrbo. Menim, da smo na tem področju postali prijazna občina vsem generacijam.

Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni?

Zagotovo je to komunalna ureditev odvajanja in čiščenja odpadnih voda. Vsa občinska uprava je delala v smeri rešitve tega problema,

tako na področju ureditve služnosti, kar v tem obdobju ni lahko, saj so ljudje vezani na svojo lastnino, kot pri pridobitvi gradbenega dovoljenja, tako da se projekt lahko začne. Vesela sem tudi, da smo intenzivno pristopili k ureditvi naše občine z investiranjem v cestno infrastrukturo. Ravnokar poteka asfaltiranje ene izmed najdaljših ulic v občini in sicer Ulica Ruške čete, kjer poteka celosten projekt ureditve cestne in komunalne infrastrukture. Želimo si urediti tudi trg pred občinsko stavbo, kjer bi bil prostor druženja in povezovanja. Projektov na katere sem ponosna je torej kar precej.

Rdeča nit letošnjega izbora za nagrado Zlati kamen je sodelovanje in povezovanje. Kako vi gledate na moč sodelovanja, povezovanja? Kakšen je vaš recept za uspešno sodelovanje in povezovanje na vseh ravneh?

Povezovanje in sodelovanje je izrednega pomena. Močnejši smo zagotovo, ko smo povezani in kadar uspešno sodelujemo. Tako smo v času mojega mandata uspešno uredili medgeneracijski center, kjer povezujemo vse generacije. Povezujemo se tudi s sosednjimi občinami s sodelovanjem v skupnih projektih. Širše povezovanje med občinami pa poteka z ureditvijo skupnih občinskih služb. Zagotovo je pomembno tudi povezovanje vseh občin v okolici Pohorja, zato smo pristopili k sodelovanju v projektu Partnerstvo za Pohorje. Smatram, da tako povezovanje vodi k uspešni realizaciji skupnih ciljev.

Ali v razvoj kraja aktivno vključujete občane in – če da – na kakšen način?

Občani so tisti, ki jih je potrebno poslušati in na tak način tudi več v katero smer je potrebno delati, da se bo kvaliteta življenja občanov izboljšala. V naši občini smo že v letu 2019 pristopili k viziji in strategiji občine do leta 2030. Aktivno smo sodelovali z občani, ki so na podlagi anket izrazili svoje želje o razvoju občine in jih vključili v strategijo občine. V lanskem letu smo izvedli tudi participativni proračun, v katerem je sodelovalo precejšnje število občanov. Podali so predloge projektov, ki so jih prepoznali kot pomembne za svoj kraj. Izbrani so bili štirje predlagani projekti, ki so vključeni v proračun občine. Želim si, da so naši občani slišani in da se njihovi projekti in njihove želje uresničijo.

INTERVJU

Polona Kambič, občina Semič

Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni?

Občina Semič je v preteklosti počrpala znaten del evropskih sredstev in leta 2014 prejela 6. mesto na projektu Zlati kamen po razvojni prodornosti. Zadnji projekt, na katerega smo najbolj ponosni, je EU projekt Misterion – Doživetje skrivnosti voda, v okviru katerega se je v Semiču obnovila muzejska hiša, zgradila brv preko reke Krupe in podaljšala Kraška učna pot ob reki Krupi. V muzejski hiši so svoje mesto dobile tri pomembne stalne razstave: Center narave Bele krajine, krajevna zbirka Semič v 20. slikah in vinogradniška zbirka. Predstavljene so na zanimiv, atraktiven način, da nagovorijo in povabijo obiskovalca, da si zanimivosti ogleda še v naravi, na kraškem, občutljivem, a tako edinstvenem svetu. Naša občina se je v partnerstvu preizkusila kot vodilna, projekt je uspešno zaključen, občinsko središče pa krasi lepa stavba z bogato dediščino in vsebino.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

V letu 2021 se bomo lotili priprave Strategije razvoja občine do leta 2030. V njej bomo prevetrali vsa pomembna področja našega življenja, s posebnim poudarkom na razvoju turizma. Izjemno velik obisk turistov v času koriščenja turističnih bonov nas je ponovno opozoril, v kako izjemni, mirni, nedotaknjeni in varni deželi živimo ter kaj vse lahko gostu ponudimo. Verjamem, da smo se Belokranjci iz teh izkušenj bolj zavedli lepote svojega okolja, bogate naravne in kulturne dediščine, kulinarike. Te danosti bo treba gostu predstaviti na primeren način, se lotiti dobre promocije in seveda poskrbeti, da bo šel »dober glas v deveto vas«, torej gosta kar najbolj zadovoljiti. Prihodnji razvoj turizma v naši občini bo gotovo temeljil na smučišču Gače kot turističnem centru s celoletno turistično ponudbo na eni strani ter reko Krupo s Kraško učno potjo in prelepo naravo na drugi strani, seveda s sinergijo na celotno občino in tudi širše. Željno pričakujemo, da nam bo pomlad prinesla razjasnitev teh covid razmer, ki nas hromijo na vseh področjih in s tem tudi prepotrebne prihodke zaposlenim v turizmu.

Ali v razvoj kraja aktivno vključujete občane in – če da – na kakšen način?

Na občini sem že od leta 2000 in vedno smo med dvema obravnavama proračuna

opravili javno razpravo in predstavitev po vaških središčih. Evidentirali smo želje in potrebe po posameznih sredinah, ki smo jih nato poskušali kar najbolj upoštevati. Od leta 2010 sem županja in to prakso še vedno ohranjamo, letos pa smo jo še nadgradili z uvedbo participativnega proračuna. V teh razmerah, polnih strahu in negotovosti smo želeli občane spodbuditi k preusmerjanju misli v povezovanje in snovanje prihodnjih pridobitev, ki jim bodo prinesle nova zadovoljstva. Želeli smo, da se vključijo tudi tisti, ki se do sedaj niso, da soustvarjajo. Nemalo smo bili veseli, ker se je to res zgodilo, tako starejši kot mlajši so se povezali in predlagali veliko projektov ter jih kasneje tudi izglasovali. Osem od teh bo realiziranih v letu 2021, šest pa v letu 2022. Kljub vsemu so nas te razmere lepo povezale.

Se ukvarjate z zdravjem prebivalcev – torej s spodbujanjem zdravega načina življenja

in drugih preventivnih aktivnosti na področju zdravja?

Lahko rečem, da se trudimo in naše občane vsakega toliko nagovorimo k odzivu na presejalne programe. Ponosna sem, da smo že vrsto let visoko nad slovenskim povprečjem v odzivnosti na program SVIT, kar se gotovo odraža v zgodnjem odkrivanju bolezenskih znakov. Ko je izbruhnila covid epidemija, smo občane preko letakov in občinskih socialnih omrežij spodbujali, da poskrbijo za svoj imunski sistem. Prepovedi in zapovedi, ki so jih vsakodnevno spravljal v stres, je bilo že tako veliko, zato smo jih mi usmerjali k zdravemu načinu življenja z gibanjem na svežem zraku in na soncu, k predihavanju in uživanju zdrave domače hrane, k samooskrbnosti in tudi k pozornosti na svoje misli. Čeprav živimo na podeželju, smo občanom ponudili zemljišča za vzgojo vrtnin in ena mlada družina se je res odzvala in si uredila svoj vrt. Tako, kot spodbujam, živim tudi sama, saj se zavedam, da je govoriti brez zgloda neresno.

INTERVJU

Mag. Marka Diacija, občina Šentjur

Kateri so bili glavni projekti občine in viri financiranja v zadnjem obdobju?

Zadnje desetletje je bilo investicijsko zelo uspešno. V času evropske finančne perspektive 07-13 smo izvedli številne infrastrukturne projekte za kakovost življenja in temelje za ohranjanje poselitve podeželja. Za eno večjih občin (222 km²) z močnim mestno-upravnim središčem ter pretežno kmetijskim zaledjem, je to ključnega pomena. Z evropskimi sredstvi smo zgradili čistilno napravo, nov vrtec, kilometre kanalizacijskega omrežja in novih vodovodov, prenavljali ceste, urejali vaška jedra ter industrijsko in obrtno cono, energetsko sanirali večino šolskih in vrtčevskih stavb, prenovili kulturni dom. Vse razpise smo izkoristili do maksimuma. Iztekajoča se EU perspektiva takih možnosti žal ni ponudila,

prav tako občutimo pomanjkanje državnih razpisov, posebej na področju šolstva in športa. Primer: Šentjur bi nujno potreboval športno dvorano, za kar smo pripravili projekt in pridobili gradbeno dovoljenje. A proračuni občin tako velikih obremenitev enostavno ne vzdržijo. Dobro pa je sodelovanje z MOP, s katerim redno rešujemo sanacije plazov in nadaljujemo protipoplavne ukrepe ob Voglajni, samo faza, ki se trenutno izvaja, je vredna 1,8 mio €. Prav tako je tvorno sodelovanje z DRSI, s katero rešujemo več odsekov državnih cest; aktualna sta prenova ceste Dole – Ponikva – Loče ter v kratkem pričetek izgradnje krožišča s podhodom pri osnovni šoli v središču kraja. Za našo občino je ključno sodelovanje; uprava s strokovnimi sodelavci je proaktivno naravnana, zato imamo vsak

trenutek pripravljene projekte, ki jih je ob sofinanciranju takoj mogoče pričeti izvajati.

Kakšnega pomena sta povezovanje občine in aktivno vključevanje občanov?

Naša občina je razdeljena na 13 zelo raznolikih krajevnih skupnosti, kjer živi 20.000 ljudi, potrebe so različne. Sodelovanje je nujno, saj vsaka odločitev za nek projekt običajno pomeni, da bodo druge investicije počakale. Iščemo visoke stopnje konsenza, skupno vizijo ter cilje. Zapisali smo jih v ravno potrjenem Dolgoročnem razvojnem načrtu 2021 – 2030, v njem so preko delavnic po krajih in anket imeli možnost sodelovati vsi prebivalci. To je naš strateški dokument. Aktivno sodelujemo na ravni regije, subregije, sosednjih občin, kjer se povezujemo v razvojnih projektih, eden bolj prepoznavnih so kolesarske steze v Savinjski regiji. Odlična partnerstva in sodelovanja so rezultat s strani občine ustanovljene Razvojne agencije Kozjansko, zelo dobri in prepoznavni so raznoliki in dostopni projekti LAS Od Pohorja do Bohorja.

Kje vidite razvojno prodornost občine v prihodnosti, katere projekte načrtujete?

Naš razvojni potencial je izjemen, v raznolikosti so mnoge priložnosti. Sploh po meri novih vrednot, ki jih življenje v (post)pandemičnem času gotovo prinaša; podeželsko okolje, samooskrba, individualni turizem, trajnostno kmetijstvo. Demografski podatki kažejo neprestani pritek prebivalstva, kar je pomemben podatek. Odlična prometna lega z bližino AC in strateške železniške proge z urejenimi industrijsko-obrtnimi conami nudi poslovne priložnosti, več kot desetletje si prizadevamo za državno navezovalno cesto od AC mimo mesta Šentjur (občina projekt z OPN v prostor umestila v 2011), ki ga tranzitni promet povsem ubija. Sledimo sprejeti celostni prometni strategiji, uredili smo kar nekaj kolesarskih povezav in pešpoti, javno izposojajo koles. V mestu smo odkupili zelene površine za mestni park, ki bo povezoval vse generacije, v zaledje vnašamo razvoj – v Gorici pri Slivnici bo urejen podjetniški inkubator. Vse obdobje županovanja zagovarjam policentrični razvoj občine, želim si in pričakujem pa tudi iniciativo naših občanov. Menim, da smo skupaj sposobni razvojnih čudežev, epidemija nas je še dodatno povezala.

INTERVJU

Ivan Jordan, občina Škofljica

Ste na polovici svojega mandata. Kateri so tisti projekti, na katere ste najbolj ponosni?

V dosedanjih mandatih, teče namreč moj tretji mandat županovanja, je bilo uspešno izvedenih preko 120 projektov. Zgrajenih ali obnovljenih je bilo preko 30 kilometrov občinskih cest ter preko 6 kilometrov javnega vodovoda različnih profilov s spremljajočimi objekti. Kar se tiče opremljenosti občine z javnim kanalizacijskim omrežjem je naša občina precej podhranjena. Veliko napora in sredstev vlagamo tudi za dograditev manjkajočega kanalizacijskega sistema in povezovanje že zgrajenih odsekov. Izveden je kanalizacijski zbiralnik, ki odvaja odpadno vodo od Škofljice preko treh črpališč do omrežja v MOL in naprej do Centralne čistilne naprave v Zalogu. Pridobljenih in obnovljenih je 5 objektov, ki jih s pridom uporabljajo vaše skupnosti, zgradili smo tri večja otroška igrišča, zadnji tak projekt je igrišče na Orlah v izmeri 850 m², ki hkrati služi tudi za vaje tamkajšnjega Prostovoljnega gasilskega društva. Na področju izobraževanja in predšolske vzgoje smo pred velikimi izzivi, saj ima občina hitro rastoč trend priseljevanja, enega največjih v državi, a nam kljub velikim naporom, to za-enkrat še uspeva obvladovati. Imamo eno največjih osnovnih šol na Škofljici s preko 1200 učenci, zato se že veselimo dokončanja nove podružnične osnovne šole na Lavrici. Vedno več potreb zaznavamo tudi na področju predšolskega varstva. Pred leti zgrajen vrtec na Lavrici je bil kmalu popolnjen, tako, da so v teku aktivnosti za nov vrtec na Škofljici. V preteklem letu smo uspešno otvorili prvo tržnico na Škofljici, katero so prebivalci in pridelovalci domačih izdelkov, glede na obiskanost, zelo dobro sprejeli. Živimo v času, ko kdaj pa kdaj tudi narava pokaže svojo moč. Zato je izgradnja Zadrževalnika za vodo na Škofljici, zagotovo izboljšala bivanje in poplavno ogroženost večjega dela občine. Zaključen je bil tudi EU projekt WiFi4EU, brezplačnega brezžičnega omrežja, ki nemoteno deluje na 12-ih točkah po občini. Po celotni občini pa smo zgradili tudi optiko.

Kako ocenjujete razvojno »kondicijo« vaše občine?

Občina Škofljica spada med razvitejšee občine z izrazitim porastom prebivalstva. Ta trend, ki je pravzaprav postal že stalnica naše

občine, je najbolj pomemben dokaz uspešnosti, stabilnosti, naprednosti in aktivnosti občine. Pomeni, da ljudje radi prihajajo, se tukaj dobro počutijo. In to, da so si za svoj dom izbrali prav Občino Škofljica, si štejem v čast in tudi odgovornost za nadaljnje delo. Prav tako smo ponosni na dejstvo, da sodi naša občina med tiste z najvišjim številom rojstev otrok in se tako, iz vidika starostne strukture prebivalstva, uvrščamo med mlade občine. Glede na to dejstvo in vse dosedanje projekte, ki smo jih uspešno izpeljali menim, da smo naredili veliko glede na omejena sredstva, ki jih občine imamo. S tega vidika bo pridobivanje nepovratnih sredstev, tako državnih, kakor evropskih, še naprej glavni izziv.

Kako lahko po vaše v državi storimo več s sodelovanjem med različnimi nivoji, regijami in državami?

Zagotovo bi kot eno najpomembnejših sodelovanj izpostavil sodelovanje države z lokalnimi skupnostmi. Občine smo tiste, ki najbolj poznamo težave in tudi prednosti posameznega okraja. Velikokrat najdemo rešitve, ki bi razbremenile morda prometne povezave ali težave na katerih drugih področjih, in z njimi tudi pridemo do vladajočih na državnem nivoju, a pogosto žal brez uspeha. Zelo pomembno se nam zdi tudi medobčinsko sodelovanje, saj lahko skupaj naredimo več. Kot odličen primer sodelovanja se je izkazala

lani ustanovljena Skupna občinska uprava 5G, kjer smo dejavnosti občinskega inšpekcijskega nadzorstva, občinskega redarstva, notranje revizije, varstva okolja, urejanja prostora in civilne zaščite, združili pod eno streho Občine Škofljica, Grosuplje, Ivančna Gorica, Ig ter Dobropolje. Vedno bolj, pa je aktualno tudi povezovanje znotraj EU. Tako že nekaj let sodelujemo z občinami znotraj držav Hrvaške, Srbije, Slovaške, Poljske in Ukrajine.

Kje so po vašem še priložnosti za pridobivanje sredstev za uresničevanje projektov, želja, potreb občin?

Zagotovo je še prostor za pridobivanje evropskih in drugih nepovratnih sredstev. Sočasno pa nujno gospodarno ravnanje, planiranje in v sodelovanju s krajanji in drugimi akterji, iskati prave prioritete in optimalne ter koristne pridobitve. Za občane. Za občino. Ena naših želja oziroma pozivov je zagotovo državni javni razpis za pridobitev nepovratnih sredstev za dokončanje gradnje kanalizacijskega omrežja po celotni občini.

Vaša vizija: kje vidite vaš kraj leta 2030?

Trudimo se po najboljših močeh, da zagotovimo, kar se da, najboljše pogoje za bivanje, počutje, ustvarjalnost in zadovoljstvo naših občank in občanov. S skupnim sodelovanjem, ustvarjanjem, razumevanjem, spoštovanjem, pomoči, pomoči potrebnim, nam bo zagotovo uspelo. Kajti le s skupnimi cilji smo lahko še boljši. Zadovoljnejši.

INTERVJU

Franc Sušnik, občina Vransko

Ste na polovici svojega mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini?

Glede na to, da je za mano polovica šestega mandata, prepričan sem, da tudi zadnjega mandata, sem z opravljenim v zadnjem obdobju zadovoljen. Občina Vransko izvaja vse svoje zakonske naloge in tudi v teh zdravstveno zahtevnih časih se trudimo ohraniti dosežene standarde na vseh naših področjih delovanja. Največjo spremembo pa je vsekakor prinesla pandemija korona virusa, ki je dobesedno zaustavila naše javno življenje. S pomočjo članov štaba CZ, šole, Našega doma, Zdravstvenega doma, lekarne in številnih prostovoljcev RK in Karitasa smo poskrbeli in skrbimo za vse pomoči potrebne s poudarkom na najstarejših in najmlajših občanih. Popolnoma pa so zamrle društvene, športno rekreacijske, verske in kulturne dejavnosti. Vse to naše občanke in občani močno pogrešajo in vsi skupaj si želimo, da bi ta grozeča kriza čim prej minila.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost in kje vidite priložnosti za razvojno prodornost občine?

Razvojna priložnost občine je nedvomno v turizmu, prometni povezanosti in osrednjem položaju naše občine. Prepričan sem, da se bo nadaljeval razvoj gostinstva in gradnja novih namestitvenih zmogljivosti.

V prihodnje si želim, da bi uspeli ohraniti dosežene standarde na vseh področjih našega delovanja in da bi naš kraj, naša občina ostalo varno in željeno bivalno okolje. Ob tem pa želimo ohraniti tudi nivo kmetijsko proizvodnjo in pridelave hrane in posledično tudi poseljenost našega pretežno hribovitega obrobja občine. Zaradi omejenih pogojev kmetovanja bo to možno doseči samo z odpiranjem novih delovnih mest v poslovni in gospodarski coni v Čepljah. Smo sredi priprave dveh občinskih podrobnejših načrtov. S sprejetjem teh bomo lahko potencialnim investitorjem, ki so in še bodo prepoznali osrednji prometni položaj naše občine omogočili gradnjo proizvodnih objektov in s tem odpiranje željenih delovnih mest.

Kaj so trenutno glavni projekti občine?

V proračunu občine Vransko, ki je bil sprejet decembra ohranjamo dosežene stan-

darde na vseh področjih delovanja naše občine in izvedbo planiranih investicij. Aktualna vlada je s povišano povprečnino in sprejetjem zakona, ki znatno finančno razbremeni lokalne skupnosti prislusnila zahtevam občin in pokazala razumevanje za podelje in nam pomembno olajšalo pripravo proračunov in izvedbo projektov.

Na področju investicij, investicijskih transferov in investicijskega vzdrževanja planiramo:

- Pričetek izgradnje primarnega vodovoda Zaplanina – Ločica – Vransko
- Izgradnjo druge faze čistilne naprave Vransko
- Rekonstrukcijo osrednje vpadnice v trg Vransko
- Izgradnjo mostu v centru trga Vransko
- Energetsko prenovno razsvetljave v večnamenski športni dvorani Vransko
- Postavitev fitnesa na prostem pri VŠD
- Dela na zunanji ureditvi pokopališča in mrliške vežice
- Sofinanciranje naložb v kmetijskih gospodarstvih
- Obnovo stanovanj v lasti občine Vransko
- Investicijsko vzdrževanje večnamenske športne dvorane in kulturnega doma Vransko
- Sofinanciranje nakupa gasilskih vozi za PGD Prekopa, Čeplje Stopnik in PGD Ločica pri Vranskem

Rdeča nit letošnjega izbora za nagrado Zlati kamen je sodelovanje in povezovanje. Kako vi gledate na moč sodelovanja, povezovanja? Kakšen je vaš recept za uspešno sodelovanje in povezovanje na vseh ravneh?

Skupno nastopanje in sodelovanje je nujno potreben pogoj za doseganje primernih bivanjskih standardov. Za občine Spodnje Savinjske doline je značilno dobro sodelovanje. Uspešno se dogovarjamo in sodelujemo na področju varovanja okolja in oskrbe s pitno vodo, knjižničarstva, posebne šole, glasbene šole in zdravstva. Naše območno razvojno partnerstvo uspešno koordinira vsa tista področja in skupne projekte, ki jih prepoznamo kot koristna in ko pričakujemo več uspeha in boljše rezultate pri skupnem nastopanju. Širše regijsko pa smo že pred desetletjem zaključili skupni projekt ravnanja z odpadki s termično obdelavo le teh. S tem smo dolgoročno uredili ravnanje z odpadki na evropsko primerljiv način.

INTERVJU

Anton Butolen, občina Žetale

Ste na polovici mandata. Kakšne spremembe so se zgodile v tem času v vaši občini? Kateri so tisti projekti na katere ste najbolj ponosni? Kaj so trenutno glavni projekti občine?

Občina Žetale je bila ob nastanku izrazito demografsko ogrožena in investicijsko podhranjena občina s slabimi pogoji za življenje in delo občanov, zato ni čudno, da se je število prebivalstva v zadnjih sedemdesetih letih znižalo iz 2800 na 1300. Osnovna naloga novonastale občine je bila zagotoviti osnovne pogoje za bivanje in življenje občanov. V dva- in dvajsetih letih samostojnosti naredila nam je veliko teh pogojev uspelo zagotoviti. Zgradili smo: šolo, vrtec, kulturno dvorano, mrliško vežico, gasilski dom, vodovod po celotni občini, 70 km moderniziranih cest, številne mostove, sanirali mnogo plazov, obnovili Vukovo in Pušnikovo domačijo, kupili tri gasilska vozila, zagotovili pogoje za delo društev in še kaj. Vsega tega ne bi bilo možno zgraditi brez državnih in evropskih sredstev, zato smo toliko bolj razočarani, da smo zaradi pogojev v tej evropski perspektivi odrezani od črpanja evropskih sredstev in je razvoj v občini zastal. V tem mandatu smo lahko ponosni, da ob skromni primerni porabi uspemo še vedno 30% proračuna nameniti za investicije predvsem v urejanje in vzdrževanje cest.

Kako vi gledate na moč sodelovanja, povezovanja? Kakšen je recept za uspešno sodelovanje in povezovanje na vseh ravneh? Katere projekte načrtujete za prihodnost in kako jih boste financirali?

V Sloveniji uveljavljen stereotip o zapiranju v občinske meje in nezmožnost sodelovanja ne drži. Ne bom omenjal skupne občinske uprave Ptuj, številne skupne projekte haloških občin pri izgradnji vodovoda, skupni razpisov za izvajalce javnih služb, sodelovanje haloških občin in občin hrvaškega Zagorja pri razpisih v prejšnji perspektivi in še marsikaj. Bi pa želel omeniti, da nasprotno od pričakovanja naleti sodelovanje med občinami pogosto na nepremostljivo oviro pri državnih ustanovah, zaradi nerazumevanja in neusklajene zakonodaje. Ko smo v haloških občinah na začetku te perspektive ugotovili, da je možno uspeti samo s skupnimi projekti smo se zedinili za tri projekte in si razdelili delo pri pripravi projektov. Vsi trije projekti so na žalost propadli. S projektom kolesarskih poti po Halozah in hrvaškem Za-

gorju smo bili neuspešni na razpisu, za projekt širokopasovnega omrežja so se spremenili pogoji, ko smo imeli projekte v sklepnih fazi. Interesne zveze haloških občin za razvoj turizma nismo mogli registrirati zaradi neusklajene zakonodaje. Kljub vsemu projekt na področju turizma peljemo na drug način. Tudi v bodoče se bomo povezovali z drugimi občinami pri skupnih projektih. V tem trenutku občine Rogatec, Majšperk in Žetale pripravljamo projekt nadzorovane rabe Donačke gore v turistične namene. Pet občin ob Phyrinski avtocesti pripravljamo skupno industrijsko cono, vse občine Sp. Podravja pripravljamo projekt obnove vodovodnega omrežja, v pripravi je še več manjših skupnih projektov. Pogoj za uspeh skupnih projektov je sinergija, ki prinese dodano vrednost za vse.

Kako ocenjujete razvojno kondicijo občine? Kako bi ocenili svojo uspešnost v stari finančni EU perspektivi in katere projekte bi izpostavili? Kako lahko po vaše v državi storimo več s sodelovanjem med različnimi nivoji, regijami in državami?

Realizacija skupnih in samostojnih projektov, ki jih pripravljamo je odvisna od črpanja evropskih sredstev v perspektivi, ki se je formalno začela. V prvi finančni perspektivi smo bili med najuspešnejšimi pri črpanju evropskih sredstev na prebivalca. Če se bo ponovila zgodba iz te perspektive se bo naša občina in praktično večina najmanj razvitih območij ob južni meji še naprej praznila, ker se bo razvojni zaostanek za razvitejšimi deli ponovno drastično povečal. O skladnem regionalnem razvoju države se v zadnjih letih praktično sploh več ne govori. Neverjetno je, da smo območja, ki smo s svojimi »indeksi razvitosti«¹ pripomogla k višini evropskih sredstev od črpanja teh odrinjena. Hitrejšega razvoja na območjih ob južni meji ne bo dokler se država ne bo zavedala, da je »prazna«² južna meja državni problem in ne občinski. Upam, da se bo država končno zavedala, da je skladen regionalni razvoj pomemben, tako za razvite in nerazvite in pripravila izvedljive mehanizme, da se stanje izboljša. Občine smo trenutno samo najboljše organizacijska enota za doseg cilja.

REŠITVE ZA OBČINE

ISSO ANALIZA

ISSO analiza vam prinaša celoten nabor ključnih kazalnikov uspešnosti občine. Gre za več kot 60 skrbno izbranih, izračunanih in standardiziranih kazalnikov, ki na merljiv in uporabniku prijazen način osvetljuje razvojni položaj občine.

ANALIZA PRO ISSO – PRIMERJALNA ANALIZA PRORAČUNA

Je pregledno orodje, primerno za načrtovalce proračunov, za občinsko upravo in za župana. Omogoča hitro identifikacijo tistih vsebinskih področij, kjer vrednosti proračuna za občino odstopajo od standardnih. S tem olajša delo načrtovalcem zlasti tako, da pomaga odkrivati priložnosti za prihranke. Vsebuje vse kategorije proračuna po ekonomski, programski in finančni klasifikaciji

ZLATA KOTIZACIJA

Z Zlato kotizacijo si omogočite dostop do vseh dogodkov, ki jih bomo izvajali skozi celo leto, namreč kotizacija vključuje:

- Dostop do posnetkov Konference Zlati kamen 2021
- Mesečno spletno srečanje na aktualne tematike s predstavniki lokalnih skupnosti in institucij
- Udeležbo na jesenskem jubilejnim srečanju v živo
- 5% popust na nakup produktov za leto 2022

ISSO CERTIFIKAT ODLIČNOSTI

Certifikat vam prinaša pozitivno noto pri sodelovanju z investitorji ali poslovnimi partnerji, saj je izkaz razvojne kredibilnosti in kakovostne ravni življenja. Prav tako pa vam je lahko v pomoč pri prijavljanju na razpise in pridobivanju javnih sredstev. Ob naročilu boste prejeli E-značko, ISSO certifikat v pdf obliki, sporočilo za javnost o uvrstitvi vaše občine na vseh 7 področjih. Možnost dokupa - Stenska plaketa ISSO certifikat: 50 € + DDV

SPOROČILO ZA JAVNOST

Informacijski sistem slovenskih občin (ISSO) je najbolj celovito orodje za metriko in analizo slovenskih občin, ki ga gradimo že 10 let. Sistem združuje vse najpomembnejše dostopne kazalnike razvoja na ravni občine. V sporočilu je zajetih vseh 8 uvrstitev vaše občine na področjih: demografija, učinkovitost delovanja občine, dinamike gospodarskega razvoja, stanje na trgu dela, izobrazba, življenjski standard, stopnja socialne kohezije in stopnja okoljske osveščenosti

Več informacij: merima@planetgv.si

www.zlatikamen.si